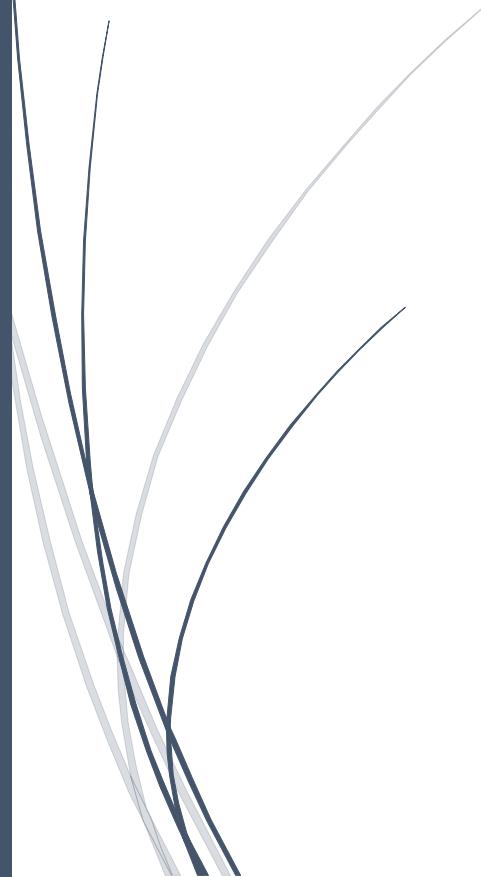

2015.

IZVJEŠTAJ O PRAĆENJU SUĐENJA ZA RATNE ZLOČINE ZA 2014. GODINU

Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću
Centar za mir, nenasilje i ljudska prava – Osijek
Građanski odbor za ljudska prava

Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću

Centar za mir, nenasilje i ljudska prava – Osijek

Građanski odbor za ljudska prava

**IZVJEŠTAJ O PRAĆENJU SUĐENJA ZA
RATNE ZLOČINE ZA 2014. GODINU**

Izvještaj uredili:

Veselinka Kastratović i Milena Čalić Jelić

Grafički uredila:

Nives Jozic

Svibanj 2015.

Sadržaj

1. UVOD	5
A. Mandat i pozadina projekta.....	5
2. POLITIČKI I DRUŠTVENI KONTEKST U KOJEM SE ODVIJAJU SUĐENJA ZA RATNE ZLOČINE ..	6
3. PRAĆENJE SUĐENJA ZA RATNE ZLOČINE PRED SUDOVIMA U REPUBLICI HRVATSKOJ	8
<i>3.1 Kratak prikaz nepravomoćnih presuda i rješenja izrečenih tijekom 2014.</i>	<i>11</i>
• <i>Zločin na brdu Bršljenovica kod Plaškog – osuđujuća presuda</i>	<i>11</i>
• <i>Zločin u Budačkoj Rijeci – obustava kaznenog postupka.....</i>	<i>11</i>
• <i>Zločin u Drinovcima – osuđujuća presuda</i>	<i>12</i>
• <i>Zločin u Mikluševcima – osuđujuća presuda nakon ponovljenog suđenja.....</i>	<i>12</i>
• <i>Zločin na sajmištu u Vukovaru – obustava kaznenog postupka</i>	<i>13</i>
• <i>Zločin u Vukovaru na Olajnici – oslobađajuća presuda.....</i>	<i>13</i>
• <i>Zločin u kninskom zatvoru - osuđujuća presuda nakon ponovljenog suđenja</i>	<i>14</i>
• <i>Zločin u Dugoj Resi – oslobađajuća presuda.....</i>	<i>14</i>
• <i>Zločin u Baranji – osuđujuća presuda u ponovljenom postupku (nakon izručenja)</i>	<i>14</i>
• <i>Zločin u Čanku kod Korenice – oslobađajuća presuda.....</i>	<i>15</i>
• <i>Zločin u Gruborima – oslobađajuća presuda</i>	<i>15</i>
• <i>Granatiranje grada Zadra – osuđujuća presuda nakon ponovljenog suđenja.....</i>	<i>16</i>
• <i>Zločin u Medačkom Džepu – oslobađajuća presuda.....</i>	<i>16</i>
• <i>Zločin u Prokljanu i Mandićima – oslobađajuća presuda</i>	<i>17</i>
• <i>Zločin u Berku - obustava ponovljenog kaznenog postupka (nakon izručenja)</i>	<i>17</i>
• <i>Zločin na Miljevačkom platou – osuđujuća presuda.....</i>	<i>18</i>
• <i>Zločin u Dalju.....</i>	<i>18</i>

• Zločin u Banskom Grabovcu – osuđujuća presuda.....	18
• Zločin u selu Borovac – oslobođajuća presuda	19
• Zločin u Petrinji - odbijajuća presuda nakon ponovljenog suđenja.....	19
• Zločin u Slanom – osuđujuća presuda	19
• Zločin u Trpinji – osuđujuća presuda	20
• Zločin u Zamlači i Strugi.....	21
4. RAD DORH-a na otkrivanju i procesuiranju ratnih zločina	21
<i>4.1 Pregled rada po županijskim državnim odvjetništvima</i>	23
<i>4.1.1 Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu</i>	23
<i>4.1.2 Županijsko državno odvjetništvo Rijeka</i>	24
<i>4.1.3 Županijsko državno odvjetništvo Osijek.....</i>	25
<i>4.1.4 Istrage drugih ŽDO</i>	26
<i>4.2 Uhićenja.....</i>	27
5. MEĐUNARODNO PRAVNI KONTEKST SUĐENJA ZA RATNE ZLOČINE NA PRODRUČJU BIVŠE SFRJ	28
<i>5.1 Presuda pred Međunarodnim sudom pravde –primjena Konvencije o sprječavanju i kažnjavanju zločina genocida</i>	28
<i>5.2 Presude Europskog suda za ljudska prava - o primjeni oprosta i suđenjima u odsutnosti okrivljenika za kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava</i>	29
<i>5.3 Ustavni sud Republike Hrvatske o primjeni Ženevske konvencije u svezi karaktera oružanog sukoba u Hrvatskoj.....</i>	30
<i>5.4 Primjena univerzalne jurisdikcije/nadležnosti za suđenja za ratne zločine.....</i>	31
6. REGIONALNA SURADNJA – preduvjet djelotvornog procesuiranja ratnih zločina	33
<i>6.1 Suradnja tužilaštva Republike Srbije i Republike Hrvatske.....</i>	34
<i>6.1.1 Zločin na Ovčari – ponavljanje žalbenog postupka.....</i>	34
<i>6.1.2 Zločin u Sotinu – sudenje u tijeku</i>	35
<i>6.1.3 Zločin u Bogdanovcima – pokrenuta istraga.....</i>	35
<i>6.1.4 Zločin u Lovasu – ponovljeno suđenje.....</i>	35

<i>6.2 Suradnja tužilaštva Crne Gore i Republike Hrvatske</i>	36
<i> 6.2.1 Zločin u logoru Morinj – pravomoćna presuda.....</i>	36
<i>6.3 Suradnja tužilaštva Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske</i>	36
<i> 6.3.1 Procesuiranje hrvatskih državljana za zločine počinjene na teritoriju Bosne i Hercegovine.....</i>	36
<i> 6.3.2 Postupci egzekvature.....</i>	37
7. PRAVO NA REPARACIJE CIVILINIH ŽRTAVA RATA.....	39
<i> 7.1 Pravo na reparacije žrtava seksualnog nasilja.....</i>	40
<i> 7.2 Prava na reparacije žrtava torture</i>	41
<i> 7.3 Pravo na djelotvornu istragu usmrćenja bliskih srodnika tijekom rata.....</i>	42
<i> 7.4. Naplata troškova sudskih postupak.....</i>	43
8. PREPORUKE.....	45
9. PRILOZI.....	47
<i> 9.1 Pregled suđenja za zločin u Trpinji</i>	47
<i> 9.2 Državno sudbeno i državno odvjetničko vijeće- ključne karike u procesu reforme pravosuđa</i>	55
<i> 9.3 Tablični pregled praćenih rasprava u postupcima za kaznena djela ratnih zločina na županijskim sudovima u Republici Hrvatskoj u 2014. godini</i>	60

1. UVOD

A. Mandat i pozadina projekta

Tri organizacije za ljudska prava od 2005. godine, pred sudovima u Republici Hrvatskoj (RH), zajednički prate postupke za kaznena djela ratnih zločina. To su: *Documenta* – Centar za suočavanje s prošlošću, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava – Osijek i Građanski odbor za ljudska prava (Monitoring tim).

Ciljevi praćenja suđenja za ratne zločine su: povećanje učinkovitosti istraživanja i procesuiranja ratnih zločina, poboljšanje zakonskog okvira za njihovo procesuiranje, poboljšanje položaja žrtava u kaznenom postupku, intenziviranje regionalne suradnje pravosuđa, obeštećenje svih žrtava rata te jačanje neovisnosti pravosuđa.

Monitoring tim naglašava važnost učinkovitog, nepristranog, zakonitog i pravičnog postupanja pravosuđa koje će poštivati kako prava osumnjičenika i okrivljenika, tako i prava žrtava i svjedoka. Sukladno tome, prilikom praćenja suđenja monitori se koriste međunarodnim standardima pravičnog suđenja kao okvirom koji služi za ocjenu sudskih postupaka.

Monitoring tim prati sve kaznene postupke za ratne zločine koji se vode u RH te dio postupaka koji se vode pred sudovima susjednih država (osobito kaznenih postupaka za zločine počinjene na području RH, prema državljanima RH i protiv državljanima RH). Pratimo i odštetne postupke te suđenja pred Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju (MKSJ).

Ovaj se Godišnji izvještaj bavi suđenjima za ratne zločine i povezanim društvenim i političkim zbivanjima koja su se odvijala tijekom 2014. godine.

2. POLITIČKI I DRUŠTVENI KONTEKST U KOJEM SE ODVIJAJU SUĐENJA ZA RATNE ZLOČINE

Hrvatsko je društvo i dalje opterećeno sukobima i polemikama vezanima uz teme s dominantnim nacionalnim predznakom: nedavnu ratnu prošlost, ratne zločine te prava sudionika rata. Navedene teme više su no ikada korištene kao predmet dnevno-političkih obračuna, posebno u mjesecima prije predsjedničkih izbora, a nažalost, s tendencijom da dominiraju i cijele 2015. godine, odnosno (barem) do predstojećih parlamentarnih izbora. Medijski prostor je, od listopada 2014., u ponajvećoj mjeri zaokupio prosvjed dijela branitelja, predvođen 100%-tним invalidima Domovinskog rata koji su, smatrajući da se branitelje ponižava, marginalizira i da se ne vodi briga o najtežim ratnim invalidima, zahtijevali ostavku aktualnog ministra branitelja, njegove zamjenice i pomoćnika. Kao i prethodne godine, i tijekom 2014. godine u Vukovaru je nastavljeno uništavanje latinično-ćiriličnih ploča na zgradama državnih institucija. Incidenti su nastavljeni iako je tijekom 2014. godine započeo kazneni postupak protiv četvorice okrivljenika koje se tereti za izazivanje nereda, razbijanje i uništavanje državne imovine, napad i ozljeđivanje službenih osoba te pokušaj rušenja ustavnog poretka. Smirivanju tenzija nije pomogla niti odluka Ustavnog suda¹, koja je, nažalost, ostavila prostor različitim interpretacijama, a time doprinijela i održavanju postojećih društvenih podjela. Smatramo da društvena atmosfera neminovno ostavlja utjecaj na procesuiranje ratnih zločina, djelomično na profesionalce – suce i tužitelje, a daleko više na svjedočke i oštećenike tih kaznenih postupaka.

Istovremeno, informacije o trošenju proračunskih sredstava vezane uz suđenja za ratne zločine se uskraćuju zainteresiranoj javnosti. Tako da do danas nisu javno objavljeni podaci vezani uz financiranje obrane pojedinih optuženika pred Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju (MKSJ).

Tijekom 2013. GONG, organizacija civilnog društva, je u cilju transparentnosti trošenja javnog novca tražio objavu ugovora o obrani generala pred MKSJ, ali Vlada RH je odbacila zahtjev uz objašnjenje da je ugovor klasificiran. Povjerenica za informiranje Anamarija Musa, je donijela rješenje uvažavajući zahtjev GONG-a s obrazloženjem da je pitanje potrošnje javnog novca važno je za transparentnost tijela javne vlasti te stvaranje povjerenja građana u rad tog tijela, osobito u postupanju s javnim novcem. Vlada Republike Hrvatske nije prihvatile rješenje povjerenice za informiranje već je pokrenula upravni spor.

Suživot između različitih etničkih zajednica te napredak u uspostavi povjerenja, kako unutar država tako i između država koje su donedavno bile u ratnom sukobu, dodatno otežava (re)aktiviranje političara optuženih/osuđenih za ratne zločine.

Uz naglašavanje činjenice da je Međunarodni kazneni sud za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) dao doprinos razvoju međunarodnog humanitarnog prava, pridonio utvrđivanju povijesnih činjenica o ratovima na području bivše SFRJ, borio se protiv (uvijek prisutnog) poricanja istine i pokušao pomoći društvima novonastalih država da se suoče sa svojom nedavnom ratnom prošlošću, puštanjem Vojislava Šešelja

¹ U kolovozu 2014., Ustavni sud RH je utvrdio da nije u skladu s Ustavom referendumsko pitanje predloženo u zahtjevu za raspisivanje referendumu Građanske inicijative "Stožer za obranu hrvatskog Vukovara", koji je njezin Organizacijski odbor dostavio predsjedniku Hrvatskog sabora 13. prosinca 2013.

na privremenu slobodu u studenom 2014., nastavio je narušavati povjerenje koje su udruženja žrtava i organizacije za zaštitu i promociju ljudskih prava imali prema njegovom radu, a koje je započelo donošenjem niza oslobođajućih presuda 2012. i 2013. godine te podjelama među njegovim sucima. Šešeljevo puštanje, njegovi govori, izazvali su brojne reakcije u Republici Hrvatskoj, pa je tako i ministar pravosuđa izjavio da se Srbija, koja se nalazi u predpristupnom pregovorima za ulazak u EU, mora držati određenih kriterija koji su bili postavljeni i Republici Hrvatskoj, posebice u odnosu na procesuiranje ratnih zločina vojnog vrha bivše JNA. Istaknuo je da će Hrvatska napredovanje Srbije u pregovorima s EU uvjetovati novim optužnicama i suđenjima za ratne zločine.

U Hrvatskoj je najeklatantniji primjer političara procesuiranog za ratni zločin, koji nastoji ostati dio političkih elita, Branimir Glavaš- osnivač i neformalni lider Hrvatskog demokratskog saveza Slavonije i Baranje (HDSSB), dominantne političke stranke u istočnoj Hrvatskoj. Nakon što je Ustavni sud u siječnju 2015. godine ukinuo presudu Vrhovnog suda Republike Hrvatske², kojom je Glavaš osuđen za ratni zločin nad srpskim civilima u Osijeku, (sada) nepravomoćno osuđenog zločinca u Osijeku je dočekalo nekoliko tisuća pristaša što je on, između ostalog, iskoristio i za poziv na obustavu svih postupaka za ratne zločine protiv pripadnika hrvatskih postrojbi te na prosvjed protiv Državnog odvjetništva Republike Hrvatske (DORH).

Pozdravljamo izmjene Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor (NN 19/2015), kojima su usvojeni prijedlozi organizacija civilnog društva da birači i političke stranke ne smiju kandidirati osobe koje su pravomoćnom sudskom odlukom osuđene na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju duljem od šest mjeseci i to ukoliko se u trenutku stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora izrečena kazna izvršava ili tek predstoji njezino izvršenje. Ujedno, birači i političke stranke ne smiju kandidirati osobe za koje u trenutku stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora nisu protekli rokovi rehabilitacije, a koje su pravomoćnom sudskom odlukom osuđene za kaznena djela protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva: genocid, zločin agresije, zločin protiv čovječnosti, ratni zločin, terorizam, terorističko udruženje, mučenje, ropstvo; kazneno djelo protiv života i tijela: teško ubojstvo, te kazneno djelo protiv službene dužnosti: zloupotrebe položaja i ovlasti.

Neposredno nakon objavlјivanja informacije o smrti generala bivše JNA Veljka Kadijevića, protiv kojeg su u RH podignute tri optužnice³ za ratne zločine protiv civilnog stanovništva, kao svojevrsni odgovor na nemogućnost procesuiranja osumnjičenih/optuženih za ratne zločine, a koji su ujedno nedostupni hrvatskom pravosuđu, ministar pravosuđa Orsat Miljenić predložio je amandmane na *Zakon o kaznenom postupku* vezane uz olakšavanje procesuiranja ratnih zločina u odsutnosti. Isti su usvojeni u saborskoj proceduri u žurnom postupku (Narodne novine br. 152/14). Tako po navedenim izmjenama (čl. 66 st. 2. ZKP) okrivljenik u odsutnosti mora imati branitelja od dana donošenja rješenja o provođenju istrage (ne kao prije dostave), čime se omogućilo s jedne strane pravo na obveznu obranu od pokretanje istrage, ali daleko više svojstvo pravomoćnosti istražnog rješenje od dana imenovanja branitelja po službenoj dužnosti.

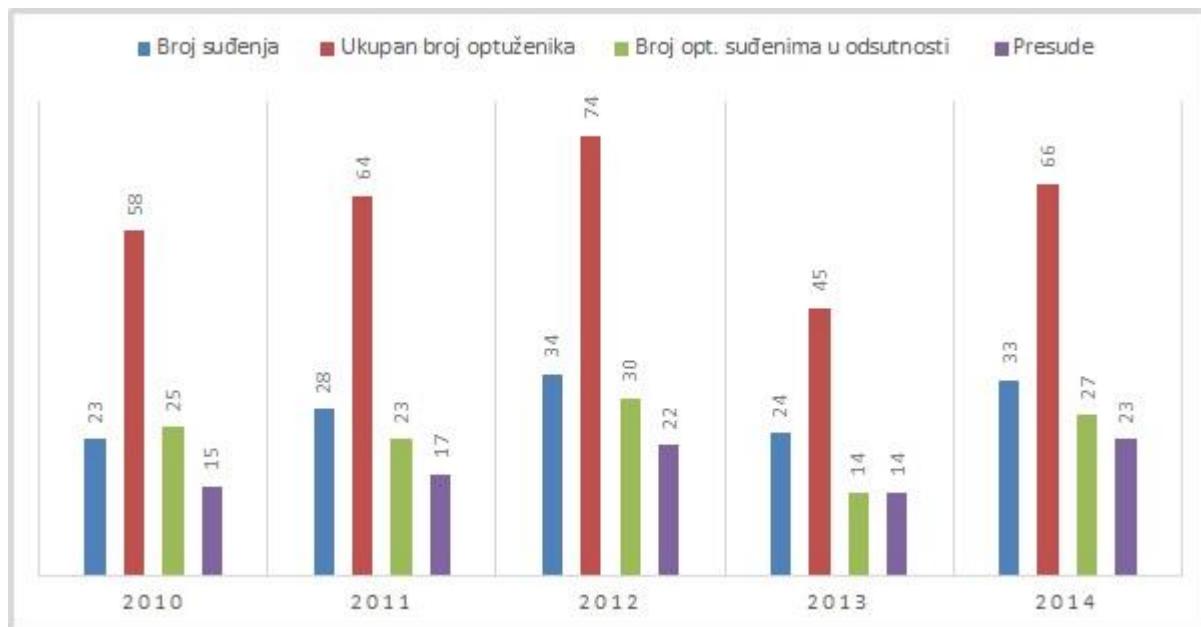
² U dalnjem tekstu VSRH.

³ ŽDO Bjelovar 1992., broj: KT-83/92, ŽDO Vukovar 2002., broj: DO-K-41/99, ŽDO Osijek 2006., broj: KT-268/91

3. PRAĆENJE SUĐENJA ZA RATNE ZLOČINE PRED SUDOVIMA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Tijekom 2014. monitoring time pratio je 33 postupka, protiv ukupno 65 okrivljenika za ratne zločine pred četiri županijska suda⁴ nadležna za suđenja za ratne zločine i Županijskim sudom u Karlovcu. Od navedenog broja, 8 postupaka se vodi protiv 15 pripadnika hrvatskih vojnih ili redarstvenih snaga, 25 postupaka protiv 51 osoba optužnih kao pripadnici JNA ili srpskih para-vojnih postrojbi te jedan postupak za ratni zločin iz svibnja-lipnja 1945.

Graf 1 Prikaz broja suđenja i presuda u periodu od 2010. do 2014. godine

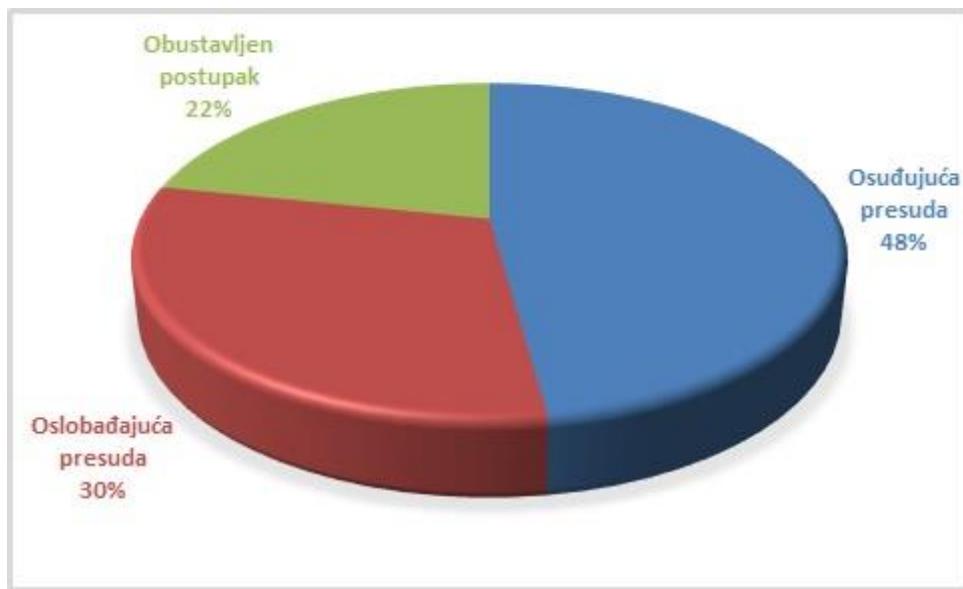
Navedene brojke, kao i grafički prikaz, pokazuju da je tijekom 2014. nastavljen trend prisutan u zadnjih 5 godina praćenja suđenja za ratne zločine vezan uz broj predmeta, kao i broj optuženika te je statistički gledano 2014. bila uspješnija po broju predmeta kao i izrečenih nepravomoćnih odluka. Ono što zabrinjava je povećan broj suđenja optuženicima u njihovoj odsutnosti. Sukladno rečenom, ukazujemo na povećan broj suđenja u odsutnosti, kao i broj ukinutih nepravomoćnih presuda i predmeta vraćenih na ponovno odlučivanje.

U 23 predmeta su donesene nepravomoćne presude, ili rješenja o obustavi postupka. Od navedenog broja, nepravomoćno završenih predmeta, pet sudske postupka je obustavljeno u fazi rasprave nakon što je nadležno državno odvjetništvo izmijenilo pravnu kvalifikaciju kaznenog djela ratnog zločina ili je donesena odbijajuća presuda. Tri postupka su prekvalificirana u oružanu pobunu pa je sud primjenom Zakona o općem oprostu svojim rješenjem obustavio daljnji kazneni postupak, dok je jedan

⁴ Županijski sudovi u Osijeku, Zagrebu, Rijeci i Splitu.

postupak prekvalificiran u kazneno djelo surovog postupanja s ranjenicima, bolesnima i ratnim zarobljenicima (čl. 128 OKZ RH) te je kazneni postupak obustavljen radi zastare. U 11 postupaka je donesena osuđujuća presuda protiv ukupno 23 okriviljenika te je ukupna kazna za sve okriviljenike bila 250 godina što je prosječna kazna od 10 godina i devet mjeseci zatvora. Od 23 nepravomoćno osuđenih okriviljenika 21 je pripadnika JNA ili srpskih paravojnih postrojbi te 2 pripadnika hrvatske vojske ili redarstvenih snaga. U 7 predmeta je donesena oslobođajuća presuda, radi nedostatka dokaza, za ukupno 10 optuženika od kojih je 4 pripadnika JNA ili srpskih paravojnih postrojbi te 6 pripadnika hrvatske vojske ili redarstvenih snaga. Jedan slučaj je *ad acta* zbog smrti okriviljenika.

Graf 2 Prikaz presuda u 2014. godini

Tijekom izvještajnog razdoblja monitoring tim je popratio ukupno 6 zahtjeva za obnovu postupka koje su uložile osuđene osobe. Uz navedena i grafički prikazana tri odobrena zahtjeva, jer je okriviljenicima suđeno u njihovoj odsutnosti, zabilježili smo i tri zahtjeva za obnovu postupka koji su se temeljili na prijedlogu osuđenika o novim pravnim činjenicama i dokazima, a sudovi su ih odbili kao neosnovane.

Suđenja u odsutnosti

Suđenja protiv pripadnika srpskih paravojnih postrojbi i dalje obilježavaju suđenja u odsutnosti, tako se tijekom 2014. vodio postupak protiv 27 optuženika, u njihovoj odsutnosti. Naglašavamo, u 5 predmeta protiv 7 optuženika⁵, suđenih u odsutnosti, donesene su osuđujuće nepravomoćne presude. Adrese boravišta za 6 optuženika su poznate, petero (5) ih živi na području Republike Srbije, a jedan (1) na području Crne Gore. Mislimo da je tu bilo mjesta za suradnju pravosuđa u regiji. Osim toga, upitan je pravni učinak ovakvih presuda, kako za pravosuđe tako i za oštećenike ovih postupaka

⁵ Vidi; Zločin na brdu Bršljenovica kod Plaškog, Zločin u Čanku kod Korenice, Zločin u Drinovcima, Zločin u Banskom Grabovcu, Zločin u Slanom

Suđenja u odsutnosti okrivljenika⁶ su iznimna mogućnost u provođenju kaznenog postupka. Optuženiku se može suditi u odsutnosti samo ako je u bijegu ili nije dostupan državnim tijelima, a postoje osobito važni razlozi da mu se sudi, iako je odsutan. U potporu primjeni suđenja *in absentia* navodi se stigma počinitelja tj. "etiketa zločinca" potom i pravo žrtava jer suđenje, pa i u odsutnosti okrivljenika, žrtvama teških kaznenih djela može predstavljati nešto poput simboličnog vida reparacije, gdje im se u kaznenom postupku pruža priliku da ispričaju što im se osobno dogodilo ili se dogodilo njihovim bliskim srodnicima. Takvo je suđenje, iako često ne dovede do izvršenja kazne, u monogim slučajevima praćeno javnom osudom počinjenih kaznenih djela i počinitelja, te stoga predstavlja svojevrsnu podršku žrtvama što ubrzava proces njihova oporavka i reintegracije u društvo. Nadalje, ta su suđenja i jedan od načina arhiviranja povijesne građe i podataka o počinjenim ratnim zločinima i njihovim žrtvama.

S druge strane, argumenti protiv provođenja suđenja u odsutnosti okrivljenika su prvenstveno prava samog okrivljenog, potom neekonomičnost postupka (u trenutku kada optuženik postane dostupan pravosudnim organima Republike Hrvatske kazneni postupak protiv njega mora biti obnovljen), nemogućnosti izvršenja presude u odsutnosti u drugim zemljama/zemlji boravišta osuđenika, a svakako treba upozoriti da su i same žrtve iskazivale negodovanje zato što nema optuženika. Žrtve i oštećenici su u kaznenim postupcima izložene velikom stresu i retraumatizaciji prilikom iznošenja osobne tragedije, davanja iskaza, koji se često mora ponoviti i to po nekoliko puta. Sagledavajući dalekosežne posljedice suđenja u odsutnosti - izbjegavanja izvršenja sudske kazne, nemogućnost egzekvature/izvršenja presude u drugim državama regije, ponavljanje postupka u slučaju uhićenja i izručenja osuđenih - moramo zamijetiti da ne razumijemo zašto u navedenim predmetima, gdje je poznato da okrivljenici prebivaju na teritoriju Republike Srbije, Bosne i Hercegovine ili Crne Gore, nije došlo do ustupanja predmeta nadležnim tužiteljstvima u regiji s kojima Državno odvjetništvo Republike Hrvatska ima potpisane sporazum/ protokol o suradnji u progonu počinitelja kaznenih djela ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida.

Istražni zatvor

Tijekom 2014. sudovi u RH su odredili istražni zatvor, kao mjeru osiguranja prisutnosti, šesnaestorici (16) okrivljenika. Najčešći razlozi određivanja istražnog zatvora su potencijalna opasnosti od bijega, potom utjecaja na svjedočke. Tek u manjem broju slučajeva, ako je to neophodno zbog osobito teških okolnosti djela, gdje takvu odluku, prateći praksu Europskog suda za ljudska prava kao i Ustavnog sud RH, moraju dodatno obrazložiti⁷. Od šesnaest optuženika koji su za vrijeme trajanja rasprave boravili u istražnom zatvoru, njih petorica (5) je izručeno iz europskih država. Tijekom izvještajnog razdoblja od optuženih pripadnika hrvatskih vojnih ili redarstvenih postrojbi dvojica (2) su u istražnom zatvoru, dok su svi ostali (14) pritvorenici pripadnici srpskih paravojnih postrojbi ili bivše JNA.

⁶ Pred sudovima u Republici Hrvatskoj je za kaznena djela ratnih zločina u periodu od 1992. – 2000. osuđeno 578 osoba od čega 497 u odsutnosti, što predstavlja udio 86% okrivljenika osuđenih u odsutnosti. Postupci su vođeni pred tada još postojećim vojnim sudovima, okružnim, a poslije županijskim sudovima. Najveći broj presuda u odsutnosti donio je mjesno nadležan sud u Sisku (23 presude), potom Zadru i Osijeku (21 presude). Sve ukupno doneseno je 134 presuda.

⁷ Tako je u siječnju 2014. USRH utvrdio da je Dragi Bošnjaku, u razdoblju od 30. rujna 2013. do 9. prosinca 2013. bilo povrijedeno pravo na slobodu, zajamčeno člankom 22. Ustava Republike Hrvatske rješenjem Vrhovnog suda Republike Hrvatske, kao i rješenjem Županijskog suda u Osijeku, jer sudovi u ukinutim odlukama nisu u dostatnoj mjeri uvažili ustavnosudska stajališta i stajališta Europskog suda za ljudska prava u Strasbourg u dužnosti obrazlaganja razloga zbog kojih je bilo potrebno daljnje produljenje podnositeljeva pritvora na temelju članka 102. stavka 1. točke 4. ZKP/97 (osobito teške okolnosti djela).

Žalbeni postupak

Vrhovni sud RH, kao drugostupanjski sud, po žalbama okrivljenika ili nadležnog Županijskog državnog odvjetništva je razmotrio žalbe na deset presuda. Četiri (4) je ukinuo, a šest (6) potvrđio sa eventualno preinačenom odlukom o visini kazne, točnije jednu presudu prvostupanjskog suda VSRH je djelomično potvrđio u odnosu na prvookrivljenog dok je odbijajući dio presude vezan uz druge okrivljenike vratio na ponovno postupanje. Ono što zabrinjava je dugotrajnost postupaka te opetovano vraćanje na prvostupanske sudove čime se dovodi u pitanje pravo na pravično suđenje okrivljenika da u razumnom vremenu, najkraćem roku, bude izведен pred nadležni sud koji će odlučiti o optužbi. Dugotrajnost sudskega postupaka je, kao osobito zabrinjavajuće, od strane monitora zapaženo i istaknuto u nekoliko sudskega predmeta vođenih tijekom 2014.: zločin u Pakračkoj Poljani – okr. Tomislav Merčep, zločin u Guborima – okr. Frano Drilo i dr., zločin na Koranskom mostu – okr. Mihajlo Hrastov, zločin u selim uz Unu kraj Hrvatske Kostajnice – okr. Pero Đermanović.

3.1 Kratak prikaz nepravomoćnih presuda i rješenja izrečenih tijekom 2014.

- Zločin na brdu Bršljenovica kod Plaškog – osuđujuća presuda

Dana 14. siječnja 2014. godine, pred Županijskim sudom u Rijeci, optuženi Dušan Kovačević, kojem se sudilo u odsutnosti, je nakon provedenog dokaznog postupka u kojem su saslušani svjedoci i vještak patolog proglašen kriminom za kazneno djelo ratnog zločina protiv ranjenika i bolesnika iz čl. 121. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske⁸ te mu je izrečena kazna od 15 (petnaest) godina zatvora. Optuženiku se stavlja na teret da je 29. lipnja 1992. godine u Plaškom, kao pripadnik srpskih paravojnih postrojbi Stanice javne bezbednosti Plaški, na području brda Bršljenovica, gdje su pripadnici Stanice javne bezbednosti Plaški, Martićeve milicije i Vojne policije iz Plaškog postavili zasjedu i otvorili vatru kad su u zasjedu upali pripadnici 14. domobranske pukovnije Hrvatske vojske, braća Slavko i Zdravko Bionda. Nakon što su ih zarobili optuženik je prišao teško ranjenom Zdravku Biondi i iz puške mu ispalio više hitaca u glavu te ga na taj način lišio života. Rješenje o suđenju u odsutnosti temeljilo se na zaključcima da optuženik nije dostupan državnim tijelima Republike Hrvatske, jer iz podataka u spisu proizlazi da prebiva na području Republike Srbije, čiji je državljanin, na poznatoj adresi na koju mu je uredno dostavljena optužnica te poziv za glavnu raspravu na koju se nije odazivao, niti izostanak opravdao, a također je iz spisa vidljivo da je protiv optuženika određen pritvor i raspisana tjeratrica, koja nije dala rezultata. Osim toga, osobito važne razloge da se optuženiku sudi u odsutnosti sud je sagledao u činjenici da se kazneni postupak vodi zbog kaznenog djela počinjenog prije dvadeset godina, pri čemu, neovisno o tome što kaznena djela ratnog zločina ne zastarijevaju, ne treba zanemariti interes obitelji žrtve da se, makar i u odsutnosti optuženika, okonča kazneni postupak i donese odluka o kaznenoj odgovornosti osobe optužene za počinjenje predmetnog kaznenog djela u razumnom roku. Rješenje o suđenju u odsutnosti okrivljenika Županijskog suda u Rijeci, od 05. prosinca 2012., potvrđio je VSRH svojim rješenjem od 29. siječnja 2013. godine.

- Zločin u Budačkoj Rijeci – obustava kaznenog postupka

Dana 16. siječnja 2014. godine, nakon što je tužiteljstvo prekvalificiralo kazno djelo iz optužnice na oružanu pobunu, primjenom Zakona o općem oprostu Županijski sud u Karlovcu obustavio je kazneni

⁸ U dalnjem tekstu OKZ RH

postupak protiv Mile Dakića. Naime, županijsko državno odvjetništvo u Karlovcu je nakon provedenoga dokaznog postupka odustao od prvotne kvalifikacije djela, poticanja na teško ubojstvo, te ga je optužilo za kazneno djelo oružane pobune nakon čega je sudske vijeće zaključilo da je riječ o kaznenom djelu koje je obuhvaćeno Zakonom o općem oprostu, što je zapreka da se dalje vodi taj sudski postupak. Ponovljeni postupak započeo je u travnju 2012. godine, nakon uhićenja i izručenja Mile Dakića.

Mile Dakić, nekadašnji ravnatelj Memorijalnog parka Petrova Gora, ranije je u odsutnosti osuđen na 20 (dvadeset) godina zatvora zbog poticanja pripadnika srpske paravojne formacije da u zasjedi dočekaju i ubiju pripadnike policijske patrole u selu Budačka Rijeka, pokraj Vojnića, 4. kolovoza 1991. godine. Tada su ubijena trojica (3) te je ranjen jedan (1) hrvatski policajac. Mile Dakić uhićen je 26. svibnja 2011. godine na temelju međunarodne tjeralice u BiH. Hrvatskoj je izručen 10. kolovoza 2011. Potom mu je odobrena obnova postupka.

- Zločin u Drinovcima – osuđujuća presuda

Presudom Županijskog suda u Splitu od 12. ožujka 2014. godine, broj K-Rz-8/12, optuženi Boban Arsić, kojem se sudilo u odsutnosti, proglašen je krivim zbog počinjenja kaznenog djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava, ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske te je osuđen na kaznu zatvora u trajanju 20 (dvadeset) godina, u koju je uračunato vrijeme provedeno u pritvoru od 31. siječnja 1992. do 29. srpnja 1992. Optužnog Bobana Arsića tereti se da je 12. siječnja 1992. u Drinovcima, zaseoku Bačići, kod Drniša, kao dragovoljac srpske garde iz SR Jugoslavije uključene u sastav tzv. Teritorijalne obrane Drniš pod jedinstvenim zapovjedništvom tzv. JNA, ubio dvije civilne osobe – bračni par Matu i Mariju Bačić, te da je istog dana maltretirao i zastrašivao preostale civile u mjestu pa je tako tri civilne osobe postrojio uz jedan zid i iz automatske puške ispalio rafal metaka, tek koji centimetar iznad njihovih glava. Interesantno je što je u postupku pred Županijskim sudom u Splitu pročitana dokumentacija kaznenog postupka Okružnog suda u Kninu K-20/95, optužnica broj KT-19/95 Okružnog javnog tužilaštva Knin Republike Srpske Krajine od 7. travnja 1995. protiv opt. Bobana Arsića za kazneno djelo ubojstva Mate i Marije Bačić te kazneno djelo izazivanja opće opasnosti, kao i iskaz optuženika, dan 31. siječnja 1992., a ista je pročitana na temelju Zakona o konvalidaciji.

VSRH je na sjednici održanoj dana 10. rujna 2014. godine djelomično prihvatio žalbu optuženika te preinacio prvostupanjsku presudu u odluci o kazni te optuženog osudio na kaznu zatvora u trajanju 15 (petnaest) godina.

- Zločin u Mikluševcima – osuđujuća presuda nakon ponovljenog suđenja

Dana 18. ožujka 2015. Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Osijeku je objavilo presudu protiv okr. Mirka Ždinjaka kojom je proglašen krivim da je počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120.st.1. OKZ RH, u mjestu Mikluševci, te je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 5 (pet) godina. Optuženiku, Mirku Ždinjaku, stavlja se na teret da je sa drugim optuženicima (koji su pravomočno proglašeni krivima i osuđeni), kao pripadnicima Štaba TO, za sve mještane nesrpske nacionalnosti uveo policijski sat te su izdavali posebne propusnice za kretanje po selu i izvan sela. Dana 18. svibnja 1992. godine, zajedno sa ostalim optuženicima, sudjelovao je u protjerivanju mještana Mikluševaca, uglavnom rusinske i drugih nesrpskih narodnosti. Prethodno su

tim mještanima predočili da moraju napustiti selo, prisilili ih oružjem da potpišu izjave o tome da dobrovoljno napuštaju selo i da svu svoju imovinu ostavljaju vlastima tzv. SAO Kajine. Okrivljenik je došao u dvorište Miroslava Mudrog i naredio mu da preda svoj automobil, a kada je ovaj to odbio učiniti, tukao ga je i zlostavljaо, tako da mu je ovaj morao predati ključeve vozila. Ispred kuće Miroslava i Janka Mudrog opt. je udario Mirona Orosa s cijevi automatske puške u leđa, a sve dok je ovaj imao svezane ruke na leđima, te je u zgradbi stare općine palicom tukao Mihajla Hajduka zadavši mu na taj način krvave podljeve po leđima.

Po raspisanoj međunarodnoj tjericali Mirko Ždinjak je uhićen u Republici Francuskoj, 6. travnja 2013. godne. Dana 27. veljače 2014. izručen je Republici Hrvatskoj, a 6. svibnja 2014. upućen je na izdržavanje kazne po pravomoćnoj presudi.

Presudom Županijskog suda u Vukovaru od 5. veljače 2009., broj K-7/2001, Mirko Ždinjak je u odsutnosti proglašen krivim zbog kaznenog djela iz članka 120. stavka 1. OKZ RH i osuđen je na kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest) godina. Rješenjem Županijskog suda u Osijeku od 27. listopada 2014. dopuštena je obnova postupka i određen istražni zatvor.

- Zločin na sajmištu u Vukovaru – obustava kaznenog postupka

Dana 27. ožujka 2014. Županijski sud u Osijeku je, svojim rješenjem, obustavio kazneni postupak protiv Jove Savića za kazneno djelo oružane pobune iz čl. 235. st. 1. Kaznenog zakona Republike Hrvatske, kako je ono označeno izmijenjenom optužnicom. Ujedno je sud ukinuo presudu Okružnog suda u Osijeku broj K-129/92 od 15. ožujka 1993. godine, koja je preinačena u odluci o kazni presudom Vrhovnog suda. Nakon što je dopuštena obnova kaznenog postupka, državni odvjetnik je izmijenio činjenični opis i pravnu kvalifikaciju stavljući sada, optuženom Jovi Saviću, na teret da je počinio jedno kazneno djelo oružane pobune iz čl. 235. st. 1. Kaznenog zakona Republike Hrvatske.

Presudom Okružnog suda u Osijeku broj K-129/92-36 od 15. ožujka 1993. godine opt. Jovo Savić proglašen je krivim što je točno neutvrđenog dana u studenom 1991. godine u Vukovaru, na predjelu "Sajmište", kao dočasnik tzv. JNA, nakon što su Slobodan Tošić, Milan Lapčević i Vladimir Đekić, pripadnici grupe za posebne namjene kojom je zapovijedao optuženik, u podrumu jedne obiteljske kuće zatekli osam točno neidentificiranih građana i dva vojnika Hrvatske vojske koji su odložili oružje i predali se, po dolasku u dvorište kuće, naoružan automatskom puškom i bombama, hicima iz automatske puške usmrtio jednog od građana, a ostale građane i dva vojnika natjerao da siđu u podrum kuće stavljući zarobljenim vojnicima u ruke ručne bombe izvučenih osigurača pa je nakon eksplozija bombi ušao u podrum i iz puške usmrtio preživjele osobe. Za krivično djelo ratnog zločina utvrđena mu je kazna zatvora u trajanju od 15 (petnaest) godina, kao i za krivično djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika pa mu je izrečena jedinstvena kazna zatvora u trajanju od 20 (dvadeset) godina.

- Zločin u Vukovaru na Olajnici – oslobođajuća presuda

Dana 30. travnja 2014. godine Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Osijeku zbog nedostatka dokaza oslobodilo je bivšeg pripadnika srpskih paravojnih formacija Milana Đekića optužbe za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH. Optuženiku Milanu

Đekiću se stavljalio na teret da je kao pripadnik srpskih paravojnih formacija, naoružan, dana 19. studenoga 1991. godine u Vukovaru, na Olajnici, iz kolone civila izdvojio Aleksandra Labu te ga ubio na raskriju u blizini trga Drvena pijaca. Županijski sud u Osijeku je Milana Đekića oslobođio utvrđujući da postoji takva činjenična dvojba koja se mora razriješiti u korist optuženika i uzeti u obzir da su nedokazane dvojbene tvrdnje koje optuženika terete, a da su dokazane dvojbene okolnosti koje mu idu u korist. Osim svih okolnosti koje je prvostupanski sud utvrdio, a koje dovode u pitanje objektivnost iskaza svjedoka koji potvrđuju tezu optužbe, gotovo je najvažnija ta da je svjedokinja optužbe u sukobu s optuženikom jer ga je najprije prijavljivala policiji da prati i ozbiljno prijeti njenoj kćerki, a nakon toga ga je prijavila za počinjenje kaznenog djela ratnog zločina. Opis postupanja svjedokinje u vezi prijavljivanja optuženika doista dovodi u ozbiljnu dvojbu vjerodostojnost njenog iskaza. VSRH je odbacio žalbu Županijskog državnog odvjetnika i potvrdio prvostupansku presudu, 17. rujna 2014.

- Zločin u kninskom zatvoru - osuđujuća presuda nakon ponovljenog suđenja

Dana 12. svibnja 2014. Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Splitu proglašilo je Nikšu Bearu krivim i osudilo ga na 3 (tri) godine i 10 (deset) mjeseci zatvora zbog toga što je u kninskom zatvoru fizički zlostavljao trojicu (3) zarobljenih pripadnika HV-a. Pritvor mu je produljen do pravomoćnosti presude. Nikša Beara se predao hrvatskim vlastima 2011. godine i zatražio obnovu postupka, s obzirom da je ranije osuđen u odsutnosti.

Presudom Okružnog suda u Šibeniku od 29. rujna 1993. Petar Krivić, Nikša Beara, Željko Bjedov i Dušan Novaković u odsutnosti su osuđeni zbog zlostavljanja zarobljenika u kninskim zatvorima. Kriviću, Beari i Bjedovu izrečene su kazne zatvora od po 6 (šest) godina, a Novakoviću od 10 (deset) godina. Željko Bjedov je kasnije u obnovljenom postupku oslobođen optužbe.

- Zločin u Dugoj Resi – oslobađajuća presuda

Dana 22. svibnja 2014. Županijski sud u Zagrebu oslobođilo je optuženog Josipa Boljkovca za ratni zločin protiv civilnog stanovništva. Optuženom Josipu Boljkovcu stavljalio se na teret da je od 07. svibnja do sredine lipnja 1945. godine kao šef povjerenstva Odjeljenja zaštite naroda (OZN-e) za Grad i Kotar Karlovac, zapovjedio da se uhite i pritvore u zatvor, u podrumu zgrade Povjerenstva OZN-e, civili sa područja Duge Rese i okolnih mjesta, pod optužbom da su surađivali sa ustaškim vlastima. Potom su po njegovoj zapovjedi pripadnici 3. čete 1. hrvatske brigade Korpusa narodne obrane Jugoslavije (KNOJ-a) u više navrta odvodili civile na predio Vidanka Curak te ih usmrtili licima iz vatrenog oružja. Dakle, kršeći pravila međunarodnog prava optuženi je (Haška konvencija o zakonima i običajima rata na kopnu i moru iz 1907.) za vrijeme oružanog sukoba naredio da se civilno stanovništvo ubija, čime je počinio kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava – ratnim zločinom protiv civilnog stanovništva – opisano i kažnjivo po čl. 120. st. 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske. Josip Boljkovac je preminuo u studenom 2015., stoga je daljnji kazneni postupak protiv njega obustavljen.

- Zločin u Baranji – osuđujuća presuda u ponovljenom postupku (nakon izručenja)

Dana 26. svibnja 2014. Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Osijeku optuženika Ibrahima Kovačevića proglašilo je krivim za ratni zločin protiv civilnog stanovništva, iz čl. 120.st.1. OKZ RH. i

izreklo mu kaznu zatvora u trajanju od sedam (7) godina. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku podiglo je 3. travnja 2001. godine optužnicu broj KT-136/94 protiv Svetislava Vranića i još 57 optuženika zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH. Kao jedanaesti (11) na navedenoj optužnici optužen je Ibrahim Kovačević. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku 10. ožujka 2014. godine preciziralo je optužnicu protiv opt. Ibrahima, sada Save Kovačevića. Teret ga se da je tijekom kolovoza i rujna 1991. godine, u Šećerani i Belom Manastiru kao pripadnik milicije tzv. SUP-a Beli Manastir, lišavao slobode civilne stanovnike Baranje nesrpske nacionalnosti, tukao ih pri uhićenjima, privodio ih u zatvor u SUP Beli Manastir, znajući da će tamo biti fizički zlostavljeni, te ih je i sam tukao u zatvoru. Ibrahim je, sada Savo Kovačević (ime promijenio 1992. godine), uhićen u Njemačkoj u listopadu 2013. godine temeljem međunarodne tjeralice.

- Zločin u Čanku kod Korenice – oslobadajuća presuda

Dana 31. svibnja 2014. Županijski sud u Rijeci, u postupku protiv nedostupnog optuženika Željka Žakule optuženog za počinjenje ratnog zločina protiv civilnog stanovništva (čl. 120 OKZRH), donio je oslobađajuću presudu zbog nedostatka dokaza. Željka Žakulu se teretilo da je kao pripadnik srpskih paravojnih jedinica u Čanku kod Korenice, u ožujku 1992. godine, usmrtio 62-godišnjeg civila Blaža Grbca (optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Gospiću broj KT-23/97 od 16. listopada 2009. godine). Optuženi boravi u Republici Srbiji, u Surčinu, na adresu optuženika je diplomatskim putem, preko nadležnog suda u Beogradu, poslan poziv na glavnu raspravu zakazanu za dan 5. rujna 2013. godine na koju nije pristupio, niti svoj izostanak opravdao. Zbog nedostupnosti optuženika pravosudnim tijelima Republike Hrvatske protiv njega je, dana 14. siječnja 1997. godine, određen pritvor i naloženo izdavanje tjeralice rješenjem Županijskog suda u Zadru poslovnom broju Kio-37/96. Zbog navedenih razloga Županijski sud u Rijeci je donio rješenje o suđenju u odsutnosti optuženika.

- Zločin u Gruborima – oslobađajuća presuda

Dana 06. lipnja 2014. Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Zagrebu objavilo je prvostupansku presudu kojom su optuženici Frano Drljo i Božo Krajina oslobođeni optužbe za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. OKZ-a RH (počinjeno 25. kolovoza 1995. u selu Grubori, za vrijeme trajanja akcije pretrage terena pod nazivom "Oluja obruč"). Iste je teretila optužnica županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu da su kao pripadnici ATJ Lučko, nakon što su grupe pod njihovim zapovjedništvom ušle u selo, Frano Drljo osobno i njemu podređeni Igor Beneta (danasa pokojni) pucali u civile, dok su drugi neidentificirani pripadnici njegove grupe pucali u civile i palili kuće, a okriviljenici nisu poduzeli ništa da spriječe sebi podređene pa su tom prilikom Milica Grubor, Marija Grubor, Jovo Grubor, Jovan Grubor pok. Damjana, Miloš Grubor i Đuro Karanović zadobili prostrijelne ozljede od kojih su preminuli, a većina objekata i gospodarskih zgrada u zaseoku Grubori je zapaljena. O zločinu u Gruborima izvjestili su pripadnici UN, koji su dana 25. kolovoza 1995. godine vršili popis stanovništva u Plavnom i vidjeli dimove i čuli pucnjeve iz smjera Grubora. Nakon što su došli u Grubore pronašli su mrtva tijela i vidjeli spaljene kuće i gospodarske objekte. Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu najavilo je žalbu na oslobađajuću presudu kojom su okriviljeni oslobođeni optužbe, jer ocjenjuju kako je tijekom postupka nesumnjivo dokazano da su upravo dvojica okriviljenika zapovjedno odgovorni za ratni zločin protiv civilnog stanovništva te da sud neosnovano nije ocijenio vjerodostojnim iskaze dvojice svjedoka čiji iskazi predstavljaju kvalitetne personalne dokaze o krivnji i kaznenoj odgovornosti obojice okriviljenika za ovo teško kazneno djelo.

- Granatiranje grada Zadra – osuđujuća presuda nakon ponovljenog suđenja

Dana 9. lipnja 2014. Županijski sud u Splitu je u obnovljenom postupku protiv bivšeg oficira JNA Aleksandra Lazarevića, istog proglašio krivim te osudio na sedam godina zatvora. Aleksandar Lazarević uhićen je 29. listopada 2013. u Bosni i Hercegovini, nakon čega je 15. studenog 2013. izručen Republici Hrvatskoj. Presudom VSRH, od 02. prosinca 2014., potvrđena je prvostupanska presuda te preinačena u odluci o kazni te se optuženik Aleksandar Lazarević, zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, osuđuje na kaznu zatvora u trajanju 10 (deset) godina, u koju mu se uračunava vrijeme provedeno u ekstradicijijskom pritvoru, na izdržavanju kazne zatvora te vrijeme provedeno u istražnom zatvoru od 02. prosinca 2013. pa nadalje.

Optuženi Aleksandar Lazarević proglašen je krivim da je počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavka 1. OKZ RH sa još 18 suoptuženika. Optuženi su da su u rujnu i listopadu 1991. u gradu Zadru i njegovoj bližoj okolici, tijekom oružanog sukoba između bivše tzv. JNA i oružanih snaga Republike Hrvatske, kao oficiri JNA izdavali i prenosili zapovijedi podčinjenim zapovjednicima, a neki od njih su i neposredno izvršavali takve naredbe, da bez ikakvih vojnih potreba i bez izbora cilja otvaraju vatru iz minobacača, protuzračnih strojnica i topova te su takva borbena djelovanja i vršena. Na taj način je smrtno stradalo preko 30 (trideset) civila te je prouzročena golema materijalna šteta, a optuženi Aleksandar Lazarević je kao kapetan i zapovjednik haubičke baterije izvršavao naloge nadređenih zapovjednika, ispaljujući na cijelo područje grada Zadra bezbroj projektila najveće razorne moći. Tijekom ponovljenog suđenja, kao i do pravomoćnosti presude optuženi je boravio u istražnom zatvoru temeljem čl. 123. stava 1. točki 1. ZKP/08 – opasnosti bijega te zbog duljine razdoblja u kojem je optuženik bio nedostupan hrvatskim pravosudnim tijelima, činjenice da je on državljanin Republike Srbije, gdje mu je i prebivalište, dok za teritoriju Republike Hrvatske nije vezan ni na koji način, zatim zbog težine kaznenog djela i kazne zatvora koja mu je izrečena tijekom suđenja 1997. godine.

Aleksandar Lazarević je 1997. godine u odsutnosti, pred Županijskim sudom u Zadru, osuđenog na 14 (četrnaest) godina zatvora zbog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva počinjenog granatiranjem Zadra i okolice. Navedena presuda donesena je protiv 19 (devetnaest) okrivljenika (Momčilo Perišić i dr.) kojima je suđeno u odsutnosti te su svi proglašeni krivima i osuđeni na kazne od 10 (deset) do 20 (dvadeset) godina zatvora.

- Zločin u Medačkom Džepu – oslobađajuća presuda

Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Zagrebu 17. lipnja 2014. godine objavilo je prvostupansku presudu kojom je Velibor Šolaja oslobođen optužbe za ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZRH. Optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu optuženika Velibora Šolaju se teretio da je u rujnu 1993. godine, tijekom vojne akcije "Džep 93", u mjestu Čitluk, počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva usmrćenjem jedne (1) neidentificirane ženske osobe starije životne dobi. Inače, cijeli slučaj obilježio je nevjerojatan obrat, kada je tijekom rekonstrukcije na mjestu događaja Josip Mršić, koji je prethodno u postupku saslušavan kao svjedok, priznao da je on ubio ženu, a ne okrivljeni Šolaja. Na glavnoj raspravi je iskaz malo ublažio, no u međuvremenu je protiv njega otvorena istraga. Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu podnijelo je žalbu na oslobađajuću presudu zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja jer smatraju kako je sud iz

ispravno utvrđenih činjenica tijekom postupka izveo pogrešan zaključak, kako nije dokazano da bi Velibor Šolaja počinio kazneno djelo za koje je optužen.⁹

- Zločin u Prokljanu i Mandićima – oslobađajuća presuda

Dana 11. srpnja 2014. proveden je treći (drugi ponovljeni) prvostupanski postupak pred Županijskim sudom u Splitu. Istoga dana raspravno vijeće donijelo je presudu kojom su okrivljenici Ante Mamić, Jurica Ravlić i Luka Vuko oslobođeni optužbe za počinjenje ratnog zločina protiv civilnog stanovništva. Presudom i rješenjem VSRH, od 27. ožujka 2014., je potvrđena presuda Županijskog suda u Splitu od 13. lipnja 2013. godine u odnosu na prvooskrivenog Božu Bačelića, s tim da je preinačen osuđujući dio prvostupanske presude u odluci o kaznenoj sankciji na način da se opt. Božo Bačelić, uz prihvatanje po суду prvog stupnja utvrđenih pojedinačnih kazni zatvora za kaznena djela iz čl. 120. st. 1. OKZRH i čl. 122. OKZRH u trajanju od po 5 (pet) godina, osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 7 (sedam) godina. Ujedno su i prihvacene žalbe optuženika Ante Mamića, opt. Luke Vuko i djelomično državnog odvjetnika te se povodom žalbe državnog odvjetnika po službenoj dužnosti i u odnosu na opt. Juricu Ravlića ukinula prvostupanska presuda u odluci pod toč. II. izreke te presude (odbijajući dio) i u tom je dijelu predmet vraćen суду prvog stupnja na ponovno suđenje.

- Zločin u Berku - obustava ponovljenog kaznenog postupka (nakon izručenja)

Dana 16. rujna 2014. Županijski sud u Osijeku obustavilo je kazneni postupak protiv okrivljenog Gojka Erora primjenom Zakona o općem oprostu. Županijsko državno odvjetništvo je izmijenilo optužnicu na temelju iznesenih dokaza u postupku i obrane optuženog te prekvalificiralo kazneno djelo u oružanu pobunu.

Županijsko državno odvjetništvo u Vukovaru je 5. travnja 2006. godine podiglo optužnicu broj K-DO-42/01 protiv 35 osoba zbog krivičnog djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava – ratnog zločina protiv civilnoga stanovništva na štetu mještana Berka. Optužnica je u odnosu na petookrivljenog Gojka Erora precizirana u svibnju 2014. godine, te ga se teretilo da je kao zapovjednik Teritorijalne obrane u Berku, s drugim pripadnicima TO, od 2. rujna 1991. do kraja 1992. godine u cilju protjerivanja nesrpskog stanovništva i stvaranja etnički čistog sela sudjelovalo u otvaranju logora te fizičkom i psihičkom zlostavljanju civila od kojih je 28 (dvadeset osam) osoba ubijeno, 12 (dvanaest) pretučeno i zlostavljano, a 17 (sedamnaest) civila se vode kao nestale osobe. Gojko Eror uhićen je temeljem europskog uhidbenog naloga te izručen s Malte, u ožujku 2014. Tijekom suđenja isti sud mu je odredio mjeru pritvora iz osnove u članku 102. stavku 1. točki 1. ZKP/97 (opasnost od bijega), a imajući na umu da je optužnik državljanin i Republike Hrvatske i Republike Srbije, rješenje o određivanju pritvora doneseno je još 1993. a optužnik uhićen tek po raspisivanju europskog uhidbenog naloga, i to u ožujku 2014. na Malti. Imajući na umu narav i težinu kaznenog djela stavljenog mu na teret i visinu zapriječene kazne za isto, po ocjeni suda su bile okolnosti koje upućuju na postojanje konkretnе i neposredne opasnosti da bi optužnik, kod puštanja na slobodu, pobjegao i tako onemogućio dovršetak ovog kaznenog postupka. Gojko Eroro je pušten iz istražnog zatvora 16. rujna 2014., kada je Županijski sud u Osijeku obustavio je kazneni postupak protiv njega primjenom Zakona o općem oprostu.

⁹ Izvor: <http://www.dorh.hr/zag1410>

- Zločin na Miljevačkom platou – osuđujuća presuda

Dana 18. rujna 2014. godine Županijski sud u Splitu je, u postupak protiv Ante Babca i Miše Jakovljevića, za kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZ RH, proglašio optuženike krivima i osudio na kazne zatvora – Ante Babac na 3 (tri) godine i 8 (osam) mjeseci, a Mišo Jakovljević na 3 (tri) godine zatvora. Iste se tereti da su 23. lipnja 1992. u Nos Kaliku, protivno pravilima međunarodnog prava, iz vatre nogoruba ubili ratnog zarobljenika Miroslava Subotića i to prvo okrivljeni Ante Babac kao zapovjednik desetine vojnih policajaca Vojne policije u Šibeniku čiji je zadatak bio provesti i osiguravati grupu ratnih zarobljenika koji su trebali izvršiti sanaciju terena na oslobođenom području Miljevaca, a drugookrivljeni Mišo Jakovljević kao pripadnik te desetine vojnih policajaca.

- Zločin u Dalju

Dana 22. rujna 2014., Županijski sud u Osijeku je obustavio kazneni postupak protiv okrivljenog Željka Čizmića nakon što je državno odvjetništvo izmijenilo činjenični opis i pravnu kvalifikaciju kaznenog djela iz optužnice (ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZRH), u kazneno djelo surovog postupka s ranjenima, bolesnicima i ratnim zarobljenicima, iz čl. 128 OKZ RH, za koje je nastupila zastara kaznenog progona¹⁰. VSRH u javnoj sjednici vijeća održanoj 13. svibnja 2014. ukinuo prvostupansku presudu Županijskog suda u Osijeku iz prosinca 2011. godine vezanu uz osuđujući dio za ratni zločin protiv civilnog stanovništva, te se predmet u tom dijelu vratio prvostupanskom sudu na ponovno suđenje, dok je potvrđen dio presude vezan uz osudu za ratni zločin protiv ratnih zarobljenika za koje je osuđen na kaznu zatvora od jedne (1) godine. Razlozi ukidanja presude su ti što opisana kriminalna količina, u odnosu na kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZRH, nije dostatna te je proturječna u odnosu na njeno obrazloženje. U činjeničnom opisu se navodi da je optuženik jedne zgode policijskom palicom udario po tijelu oštećenika G. Š., ali iz takvog opisa ne proizlazi na jasan način da bi cilj takvog postupanja optuženika bili da se civilno stanovništvo nesrpske narodnosti izlaže zaplašivanju, ponižavanju i zlostavljanju, te natjera na iseljenje.

- Zločin u Banskem Grabovcu – osuđujuća presuda

Dana 14. listopada 2014. godine Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Zagrebu optuženike Mirka Korelije, Miroslava Peškira i Ranka Šimulije je u odsutnosti proglašilo krivima za počinjenje ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika (čl.122.OKZ RH) i svakog osudilo na kaznu zatvora u trajanju od pet (5) godina i šest (6) mjeseci. Iste se tereti da su iz zatvora u Banskem Grabovcu izveli zarobljenog pripadnika HV-a Mladena Brlekovića, odveli ga u šumu nedaleko mjesta Miočinovići kod Petrinje te ga usmrtili hicima iz automatskih pušaka. U obrazloženju presude sud je naveo da je iskazima svjedoka utvrđeno da su trojica okrivljenika, za vrijeme VRA Oluja, 05. kolovoza 1995., iz zatvora u Banskem Grabovcu izveli Mladena Brlekovića, koji je bio predviđen za razmjenu, odveli ga u šumu nedaleko od mjesta Miočinovići i automatskim puškama ubili iz neposredne blizine. Kao olakotnu okolnost prilikom odmjeravanja kazne sudsko vijeće je razmotrilo "situaciju na terenu", koja je kod optuženika

¹⁰ Kazneno djelo surovog postupanja koje iako je sastavni dio kaznenih djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava, sukladno čl. 95. ne spada u kategoriju kaznenih djela za koja prema međunarodnim ugovorima krivično gonjenje i izvršenje kazne ne zastarijeva.

mogla izazvati smanjenu kritičnost i nemogućnost racionalnog promišljanja, pa su optuženici Korelija, Peškir i Šimunlija dobili kazne samo pola godine više od zakonom predviđenog minimuma.

- Zločin u selu Borovac – oslobađajuća presuda

Dana 15. listopada 2015., Županijski sud u Zagrebu, oslobodilo je optuženog Mitra Vujakliju zbog nedostatka dokaza za počinjenje kaznenog djela ratnog zločina na štetu sunarodnjaka Jovana Ljiljka. Sudsko vijeće je utvrdilo da je optuženik ubio oštećenika no sporan je bio motiv za ubojstvo, stoga i pravna kvalifikacija djela, a za kazneno djelo ubojstva već je nastupila zastara kaznenog progona. Okrivljeni Mitar Vujaklija nalazi se zatvoru. Republika Srbija, gdje se nalazio u bijegu, izručila ga je Hrvatskoj u svibnju 2009. godine zbog drugog kaznenog djela, ali je i dala dozvolu da se protiv njega vodi i ovaj kazneni postupak.

- Zločin u Petrinji - odbijajuća presuda nakon ponovljenog suđenja

Dana 20. listopada 2014. godine na Županijskom sudu u Zagrebu održana je glavna rasprava u obnovljenom postupku protiv optuženika Željka Rađenovića. Ispitana su četvorica svjedoka, koji nisu potvrdili navode optužnice te je Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu odustalo od kaznenog progona. Stoga je sudsko vijeće odbilo optužbu, stavljajući izvan snage raniju osuđujuću presudu u odnosu na prvooptuženog Željka Rađenovića.

Presudom Okružnog suda u Sisku broj K-29/92 od 22. siječnja 1993. godine optuženici su proglašeni krivima što su tijekom rujna i listopada 1991. godine, kao sudionici u oružanoj pobuni protiv Republike Hrvatske, u Vatrogasnem domu u Petrinji uhićenog civila Josu Mlađenovića tukli i mučili, nanijevši mu teške tjelesne povrede. Optuženici Željko Rađenović, Nikola Plavljanic i Ljuban Zorić osuđeni su na kazne zatvora od po 10 (deset) godina svaki, a opt. Đuro Krnjajić na kaznu zatvora u trajanju od 5 (pet) godina. Suđenje je provedeno u odsutnosti optuženika. Vrhovni sud Republike Hrvatske presudom broj I Kž 661/1993-3 od 12. svibnja 1994. djelomično je uvažio žalbu opt. Željka Rađenovića te je preinacio presudu u odnosu na njega u odluci o kazni tako da ga je za kazneno djelo iz čl. 120. st. 1. OKZRH (čl. 142. st. 1. OKZRH stare numeracije) osudio na kaznu zatvora u trajanju od 5 (pet) godina.

- Zločin u Slanom – osuđujuća presuda

U studenom 2014. godine, Županijski sud u Splitu proglašio je krivim optuženog Marka Grandova za ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske te ga osudio na 7 (sedam) godina zatvora (K-Rz-2/12). Isti je proglašen krivim da je u drugoj polovici listopada 1991. u Slanome, zaseok Gregurići, nakon što je JNA okupirala cijeli jug Hrvatske od Debelog Brijega do Bistrine, kao pripadnik 1. voda 1. pešadijske čete, iz nekoliko kuća odnio pokretna dobra te potom sa dvije nepoznate osobe iste zapalio. Tako su u potpunosti uništene četiri obiteljske kuće i jedan restoran. Županijski sud Split je svojim rješenjem odredio da se opt. Marku Grandovu sudi u odsutnosti po optužnici Županijskog državnog odvjetništva u Dubrovniku, broj KT-14/96 od 29. siječnja 2008. Sud je obrazložio svoje rješenje da se optuženik, unatoč saznanju da se protiv njega vodi ovaj kazneni postupak (uredno je primio optužnicu te pozive za glavnu raspravu na adresi prijavljenog prebivališta u Republici Crnoj Gori), nije odazvao nijednom pozivu prvostupanjskog suda te da ni raspisana međunarodna tjeralica nije donijela rezultate.

- Zločin u Trpinji – osuđujuća presuda

Dana 19. prosinca 2014. godine, Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Osijeku objavilo je nepravomoćnu presudu kojom je proglašilo krivima i osudilo svih deset optuženika na kazne zatvora za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništava, čl. 120.st.1. OKZ RH i kazneno djelo ratnog zločina protiv ranih zarobljenika, čl. 122.OKZ RH. : opt. Stevo Pantić 20 (dvadeset) godina (čl.120.st.1. OKZ RH i čl.122. OKZ RH) – 2 točke optužnice, opt. Milisav Atanacković 20 (dvadeset) godina (čl.120.st.1. OKZ RH i čl.122. OKZ RH) – 3 točke optužnice, opt. Milenko Pantić 14 (četrnaest) godina (čl.120.st.1. OKZ RH) – 1 točka optužnice, opt. Đoko Stojić 14 (četrnaest) godina (čl.120.st.1 OKZ RH) – 1 točka optužnice, opt. Zoran Ranković 12 (dvanaest) godina (čl.120.st.1. OKZ RH) – 1 točka optužnice, opt. Zoran Gajanin 14 (četrnaest) godina (čl.120.st.1. OKZ RH) – 1 točka optužnice, opt. Simo Stević 14 (četrnaest) godina (čl.120.st.1. OKZ RH i čl. 122.OKZ RH) – 2 točke optužnice, opt. Željko Vuković 12 (dvanaest) godina (čl.122. OKZ RH) – 1 točka optužnice, opt. Miroslav Kovačević 5 (pet) godina (čl.122. OKZ RH) – 1 točka optužnice, opt. Jerko Mičić 14 (četrnaest) godina (čl. 120.st.1. OKZ RH) – 1 točka optužnice.

Dokazni postupak je započeo dana 21. listopada 2014. godine te završio 15. prosinca 2014. godine. Optuženike se teretilo da su u razdoblju od 14. rujna do kraja studenog 1991. godine u Trpinji, kao pripadnici paravojnih i pararedarstvenih snaga pobunjenika, naredivali i sudjelovali u protuzakonitom lišavanju slobode civila hrvatske nacionalnosti, njihovo zlostavljanje, mučenje i usmrćivanje te zlostavljanje, mučenje i usmrćivanje zarobljenih hrvatskih branitelja. Civili s Trpinjske ceste, uhićeni u rujnu 1991. godine, tijekom zatočenja su zlostavljeni i mučeni, neke žrtve su silovane ili seksualno zlostavljanje, a potom je deset žrtava ubijeno. Druga grupa civila dovedena je i zlostavljana, u studenom 1991. godine, iz koje je ubijeno sedam osoba. Osim civila, u Trpinji su zlostavljeni ratni zarobljenici – ranjenici, uhićeni i izvedeni iz autobusa i kamiona, koji su vozili ranjenike i ratne zarobljenike iz «Borovo Commerce».

Tijekom suđenja protiv svih optuženika određen je istražni zatvor predviđen odredbom čl. 123 st. 1. t. 1. ZKP/08 (opasnost od bijega). Razlozi određivanja istražnog zatvora bili su: realna opasnost da bi osumnjičenici puštanjem na slobodu mogli pobjeći radi izbjegavanja kaznene odgovornosti¹¹, dok za produljenje istražnog zatvora osnova je bila (čl. 123 st. 1. t. 2. ZKP/08) utjecaj na svjedočice, jer postoji osnovana sumnja da su u činjenju kaznenih djela sudjelovale i osobe za sada nedostupne pravosudnim tijelima Republike Hrvatske te stoga postoji opravdana bojazan da će osumnjičenici ometati kazneni postupak utjecajem na navedene nepoznate osumnjičenike, kao i na preostale svjedočice, a koji su i sami bili pripadnici paravojnih formacija u kritično vrijeme ili prebivaju u Trpinji ili na području Republike Srbije, a osobno su poznati osumnjičenicima.

¹¹ Imajući u vidu težinu kaznenih djela koja se osumnjičenicima stavlju na teret i visinu zapriječene kazne, činjenicu da svi osumnjičenici prebivaju u mjestu Trpinja koja se nalazi u neposrednoj blizini granice s Republikom Srbijom, činjenicu da je većina osumnjičenika rodbinski povezana s osobama koje prebivaju na teritoriju Republike Srbije, zbog čega su prema evidencijama MUP-a RH učestalo prelazili državnu granicu s Republikom Srbijom. Pri tome treba imati u vidu da su svi osumnjičenici državljeni Republike Hrvatske i da nakon ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju mogu napustiti teritorij Republike Hrvatske koristeći se samo osobnom iskaznicom, koja osobna isprava se ne može oduzeti.

- Zločin u Zamlači i Strugi

Dana 30. ožujka 2015., Županijski sud u Zagrebu je optuženika Leonarda Jankovića proglašio krivim za počinjenje ratnog zločina nad civilnim stanovništvom te ratnim zarobljenicima i osudio ga na 10 (deset) godina zatvora. Za kazneno djelo ratnog zločina nad civilnim stanovništvom odmjerena mu je minimalna, zakonom predviđena, kazna od 5 (pet) godina zatvora dok je za ratni zločin nad zarobljenicima kažnjen sa 7 (sedam) godina zatvora. Optuženik je na temelju tjeralice u siječnju 2014. godine uhićen u Austriji, a u travnju je izručen hrvatskim pravosudnim tijelima. Optužnica Županijskog državnog odvjetništva u Sisak (Okružnog državnog odvjetništva Sisak broj KT-61/93 od 04. studenog 1994. godine, protiv 35 optuženika) tereti optuženike da su dana 26. srpnja 1991., u selima Zamlača, Struga i Kozibrod, prethodno pristupivši u paravojne formacije tzv. "Milicije Krajine", svi naoružani teškim naoružanjem ušli su u navedena sela te protjerali stanovništvo iz tih sela i to isključivo hrvatske nacionalnosti. Vodili su ih ispred sebe kao živi štit, palili i eksplozivnim napravama rušili kuće, a zatim iz vatre nog oružja ničim izazvani ispaljivali hice na goloruko stanovništvo, pri čemu su usmrtili mnogobrojne civile.

4. RAD DORH-a na otkrivanju i procesuiranju ratnih zločina

Na sjednici Hrvatskog sabora, 7. ožujka 2014., zamjenik Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske i Ravnatelj Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta Dinko Cvitan je imenovan na mjesto Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske. Primopredaja dužnosti između dosadašnjeg Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske Mladena Bajića i novog Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske Dinka Cvitana obavljena je 24. travnja 2014. godine.

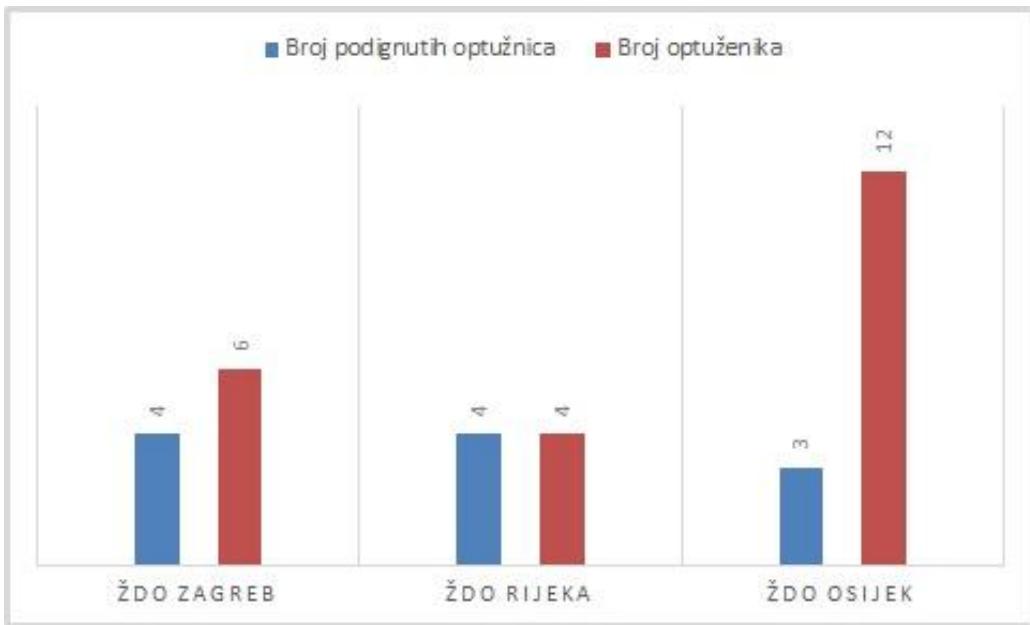
Prema podacima DORH od 1991. do 31.12.2014. nadležna državna odvjetništva su pokrenula kazneni postupak za ratni zločin protiv 3553 osobe. S krajem 2014. protiv 220 osoba se vode istrage za ratni zločin, dok je za ratni zločin optuženo 642 osobe te od ukupno 490 evidentiranih zločina još 171 zločin se vodi protiv nepoznatim počinitelja.¹²

Znatan broj istraga potaknut je, ili ponovno aktualiziran, nastojanjima srodnika ubijenih ili nestalih tijekom rata, kao i direktnih žrtava, da kroz sudske postupka radi naknade štete pred nacionalnim sudovima kao i pred Europskih sudom za ljudska prava po povredi prava na život, zajamčenog člankom 2. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, ostvare neki vid obeštećenja.

Tijekom 2014. godine županijska državna odvjetništva, na razini cijele Hrvatske, podigla su 11 optužnica te pokrenula 5 istraga za ratne zločine protiv 38 okrivljenika sa različitim državljanstvima. Najveći broj optužnica/ istraga tereti pripadnike srpskih paravojnih formacija, dok su protiv pripadnika HV-a podignute dvije optužnice te je pokrenuta jedna istraga. Ujedno su podignute i tri optužnice za zločine počinjene na teritoriju Bosne i Hercegovine; u logoru Manjača, Velikoj Kladuši i Godinjskim Barama.

¹² <http://www.dorh.hr/dorh2003>; Državno odvjetništvo Republike Hrvatske, Ažurirano izvješće o radu u predmetima ratnih zločina

Graf 3 Prikaz podignutih optužnica na razini županijskih državnih odvjetništava

Prateći procesuiranje ratnih zločina pred nacionalnim sudovima i nadležnim tijelima službenog progona, kao i prema podacima DORH uočili smo:

- još je uvijek velik broj neistraženih zločina, gdje su nakon povratka prognanika otkrivene masovne grobnice i nestanci srodnika (posebno u Hrvatskom Podunavlju: Bogdanovci, Petrovci, Svinjarevci, Čakovci itd.);
- nisu završene istrage u predmetima ubojstava i nestanaka civila srpske nacionalnosti u Vukovaru u proljeće i ljeto 1991. godine te civila hrvatske nacionalnosti na okupiranim područjima RH;
- još uvijek je prisutan teret rada sudske vijeća zbog loših optužnica, nedovoljno potkrijepljenih dokaza, što često rezultira oslobađajućim presudama;
- i dalje je neophodan rad na reviziji starih optužnice i presuda u odsutnosti.

Stoga su naše preporuke sljedeće:

- nužno provođenje edukacija o primjeni Dopunskih protokola uz Ženevske konvencije (granični datum 8.10.1991. godine, kada unutarnji oružani sukob prerasta u međunarodni oružani sukob),
- edukacija i prezentacija praske Europskog suda za ljudska prava i korištenje već postojećih instituta, doktrina, te presuđenih stvari, kao dokaza u podignutim optuženicama, prakse Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ), korištenje baze podataka i dokaza koji se nalaze u MKSJ te upoznavanje sa pojedinim predmetima, iz čijih materijala i dokaza te utvrđenih činjenica se mogu otvoriti nove istrage.

U narednom tekstu je prikaz optužnica s obzirom na nadležna državna odvjetništva.

4.1 Pregled rada po županijskim državnim odvjetništvima

4.1.1 Županijsko državno odvjetništvo¹³ u Zagrebu

ŽDO u Zagrebu je tijekom 2014. godine podiglo 4 (četiri) optužnice i pokrenulo 3 (tri) istrage za ratne zločine:

Zločin u mjestu Bišćanovo (Općina Glina) : optužnica je podignuta (30. prosinca 2014.) protiv dvojice državljanima Republike Srbije koje se tereti da su početkom listopada 1991. godine, tijekom napada JNA i TO na hrvatska sela na području Gline u sklopu vojne akcije „Kupa“, nakon što su pripadnici II. odreda TO Glina u mjestu Bišćanovo zatekli civila J. B., drugookriviljeni ga je, zajedno s drugim pripadnicima navedene jedinice udarao i zlostavljao u prisutnosti prvoookriviljenika. Nakon ispitivanja civila J.B. prvoookriviljeni ga predaje drugookriviljenom koji ga sa još dvojicom nepoznatih pripadnika te jedinice odvodi i usmrćuje u dvorištu njegove obiteljske kuće.¹⁴

Zločin u Donjoj Bučici (općina Glina): optužnica je podignuta (30. svibnja 2014.) protiv jednog državljanina Republike Srbije kojeg se tereti da je 19. studenoga 1991. u Donjoj Bučici, kao komandir Specijalne jedinice "Milicije Krajine" Glina zvane "Šiltovi", priveo i ispitivao V. M. nakon čega ju je odveo do njezine kuće kako bi utvrdio ima li hrvatskih vojnika u njoj. Nakon što je utvrđeno da u kući nema nikoga osim V. M. i njezine majke naredio je pripadnicima svoje postrojbe da otvore vatru prema kući nakon čega su smrtno stradale obje ženske osobe.¹⁵

Zločin u logoru Manjača- podignuta je optužnica (23. prosinca 2014.) protiv Ratka Andrića državljanina Republike Srbije, potpukovnika JNA. Tereti ga se da je od 12. rujna 1991. pa do kraja 1991. godine u logoru ratnih zarobljenika Manjača u blizini Banja Luke, tijekom oružanog sukoba između oružanih snaga Republike Hrvatske s jedne i JNA i srpskih paravojnih formacija s druge strane, naređivao čuvarima da fizički i psihički zlostavljuju zarobljene pripadnike ZNG-a (Zbor narodne garde) i MUP-a (Ministarstvo unutarnjih poslova) Republike Hrvatske.

Zločin u Gruborima i Ramljanima – u siječnju 2015., Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu je podiglo optužnicu protiv Željka Sačića i Frane Drlje, hrvatskih državljanu zbog počinjenja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva. Okriviljenike Željka Sačića i Franu Drljo, se teretilo da su počinili navedena kaznena djela 25. i 26. kolovoza 1995. na širem području Knina i u Gračacu za vrijeme trajanja oružanog sukoba između oružanih snaga Republike Hrvatske i srpskih paravojnih formacija (nakon što je izdana zapovijed jedinicama specijalne policije, pa tako i Antiterorističkoj jedinici Lučko (ATJ Lučko) o upućivanju na zadatak pretrage terena na širem području Knina od zaostalih diverzantsko-terorističkih skupina i minsko-eksplozivnih sredstava). Prvoookriviljenika se teretilo da je kao pomoćnik zapovjednika Stožera specijalne policije MUP-a sa sjedištem u Gračacu, propustio osigurati učinkoviti nadzor nad postupanjem pripadnika specijalne policije, osigurati dužni nadzor iako je znao da su pojedini pripadnici ATJ-a Lučko 25. kolovoza 1995. u zaselku Grubori usmrtili šest civilnih osoba i zapalili većinu kuća u selu. Teretilo ga se da je znajući za navedeni događaj, iako je bio dužan, propustio poduzeti mjere i radnje da se spriječe daljnja takva postupanja i da se počinitelji kazne, nakon čega je dozvolio da pripadnici jedinice i drugookriviljenik kao vođa jedne

¹³ U dalnjem tekstu ŽDO

¹⁴ Izvor: <http://www.dorh.hr/zagre3012>

¹⁵ Izvor: <http://www.dorh.hr/zagre3005>

od grupe jedinice, nastave akciju tijekom koje su 26. kolovoza 1995. zapalili više kuća u selu Ramljani na potezu Knin-Drniš. Optužnica je povučena te je predmet vraćen u stadij istrage. Dinko Cvitan, glavni držvni odvjetnik, nakon podizanja navedene optužnice, smijenio je Željku Pokupec, Županijsku državnu odvjetnicu u Zagrebu zbog optužnice u predmetu „*od posebnog državnog interesa*“.

Zločin u Novom Selu Glinskom – u lipnju 2014., Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu je donijelo rješenje o provođenju istragu protiv osmorice bivših pripadnika Teritorijalne obrane Gline-Vlado Ćupović, Georg Nashida Kamal zvanog Kami, Bogdan Jednak, Ljubiša Juzbašić, Boro Miljević, Dragiša Bogunović te Zoran Miljević (41) i Zoran Miljević (54). Svi su oni do rata živjeli u Glini i okolici, a danas žive u Srbiji.

Zločin u selu Sibić – istraga za ratni zločin protiv civilnog stanovništva je pokrenuta u prosincu 2014. protiv dvojice državljanima RH. Nakon što su ušli u selo Sibić prvo okrivljeni je, komandir II. voda čete Luščani, Odreda TO Banski Grabovac, naredio da pretraže kuće i druge objekte u selu, a da zatečene civile moraju ubiti, što je drugookrivljeni, pripadnik te jedinice, zajedno sa pokojnim R. M. izvršio te su tako ubijene 4 (četiri) osobe, dok je 1 (jedna) osoba preživjela.

Zločin u Medačkom Džepu – u svibnju 2014., Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu je donijelo rješenje o provođenju istragu protiv Josipa Mršića, zbog osnovane sumnje da je počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva tijekom vojne akcije Medački džep 1993. Tereti ga se da je u rujnu 1993. u mjestu Lički Čitluk, kao pripadnik 9. gardijske brigade HV-a, sa suborcem Veliborom Šolajom pucao u nepoznatu staricu.

4.1.2 Županijsko državno odvjetništvo Rijeka

ŽDO u Rijeci je tijekom 2014. godine podiglo 4 (četiri) optužnice zbog počinjenja kaznenog dijela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. st. 1. OKZ-a RH.

Zločin u selu Kijani – procesuiranja zločina počinjenih za vrijeme VRA Oluja: Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci podiglo je (5. studenog 2014.) optužnicu protiv Rajka Kričkovića, državljanina Republike Hrvatske zbog počinjenja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. OKZ RH. Okrivljenika, pripadnika 118. domobranske pukovnije HV-a iz Gospića, se tereti da je od 15. kolovoza 1995. do 28. kolovoza 1995. godine u selu Kijani usmrtio dvije civilne osobe R.S. i M.S. ispred njihove kuće dok je M.S. zapalio s kućom.¹⁶ Protiv okrivljenog Rajka Kričkovića tijekom istrage, kao i nakon podizaja optužnice, određen je istražni zatvor iz osnove u članku 123. stavku 1. točki 4. ZKP/08, ali je i određeno da istražni zatvor može zamijeniti jamstvo u iznosu od 800.000,00 kuna. Sud je utvrdio da je opravdano dati prednost javnom interesu da okrivljenik ostane u istražnom zatvoru pred njegovim osobnim pravom na slobodu, jer se radi o kaznenom djelu iznimno osjetljivom za zajednicu na koju su utjecala ratna zbivanja, tako da bi puštanje na slobodu osobe za koju postoji osnovana sumnja da je počinila takvo kaznenog djelo imalo za posljedicu stvaranje osjećaja uznemirenosti javnosti.

Zločin u Velikoj Kladuši: podignuta je (18. srpnja 2014.) optužnica protiv Ćazima Behrića državljanina Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine zbog počinjenja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH. Okrivljenika se teret da je od 11. lipnja 1994. do 13.

¹⁶ Izvor: <http://www.dorh.hr/rije0511>

kolovoza 1994. u Velikoj Kladuši (Bosna i Hercegovina) smještao civile, među kojima je bilo djece, žena, trudnica, invalida, muškaraca svih starosnih dobi, u nehumanе uvjete te su ih on i njegovi čuvari fizički i psihički zlostavlјali, vrijeđali, uskraćivali medicinsku pomoć. Tereti ga se i za silovanje jedne logorašice.¹⁷ Tijekom istrage protiv optuženog Čazima Behrića određen je istražni zatvor iz osnova u članku 123. stavku 1. točkama 1. ZKP/08 (opasnost od bijega), jer iz podataka u spisu proizlazi da optuženik ima dvojno državljanstvo, odnosno državljanstvo Republike Hrvatske i državljanstvo Bosne i Hercegovine. Kad se navedeno dovede u vezu s činjenicom da je optuženik, nakon što je protiv njega u Bosni i Hercegovini podignuta optužnica zbog događaja za koji se sada tereti u ovom postupku, prijavio prebivalište u Republici Hrvatskoj, u Vojniću te da se prema vlastitom kazivanju od tada više nije odazivao na pozive suda, opravdanim se ukazuje zaključak suda da će on u slučaju puštanja na slobodu, u cilju izbjegavanja kaznene odgovornosti, postati nedostupan i pravosudnim tijelima Republike Hrvatske.

Zločin u mjestu Kablar: podignuta je (24. lipnja 2014.) optužnica protiv državljanina Republike Hrvatske i Republike Srbije i protiv državljanina Republike Hrvatske zbog počinjenja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ-a RH. Tereti ih se da su početkom listopada 1991. godine u mjestu Kablar nakon uhićenja i ispitivanja civila naredili i usmrtili I. G. Prvoookrivljeni je naredio njegovo usmrćivanje te ga je drugookrivljeni zajedno sa još dvojicom vojnika odveo i usmrtio hicem iz vatrenog oružja. Protiv drugookrivljeni koji je nedostupan nadležnim tijelima Republike Hrvatske predloženo je produljenje istražnog zatvora zbog pritvorskog osnova iz čl. 123. st. 1., 2. i 4. ZKP-a.¹⁸

Zločin na području općine Vojnić: podignuta je optužnica (29. siječnja 2014.) protiv državljanina Republike Srbije zbog počinjenja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ-a RH u svezi sa čl. 28. OKZ-a RH. Tereti ga se da, kao zapovjednik 1. bataljuna V. Kordunaške brigade Teritorijalne obrane Vojnić, nije poduzeo ništa u sprečavanju nezakonitih postupanja pripadnika njegove postrojbe koji su nezakonito odvozili i otuđivali imovinu izbjeglih Hrvata s tog područja, uništavali napuštene kuće te psihički i fizički zlostavlјali te ubijali civile.¹⁹ Okrivljenika optužnica tereti da nije poduzeo ništa da se takvi nezakoniti postupci spriječe i počinitelji kazne iako je bio svjestan da je kao zapovjednik 1. bataljuna 5. kordunaške brigade Teritorijalne obrane Vojnića, koja je držala položaje od Banske Selnice do Brođana uz rijeku Kupu i u dubinu do Slunjskih Moravaca, bio zadužen i odgovoran za primjenu odredaba međunarodnoga ratnog prava o zaštiti civila.

4.1.3 Županijsko državno odvjetništvo Osijek

ŽDO u Osijeku je tijekom 2014. godine podiglo 3 (tri) optužnice zbog počinjenja kaznenog dijela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. st. 1. OKZ RH.

Zločin u Erdutu: Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku podignulo je (18. prosinca 2014.) optužnicu protiv jednog državljanina Republike Srbije zbog počinjenja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavka 1. Osnovnog krivičnog zakona RH. Tereti ga se da je 22. studenoga 1991. u Erdutu kao pripadnik pararedarstvenog odjeljenja milicije, tijekom ispitivanja zlostavljao V. M. i Z. M. Okrivljenik nije dostupan nadležnim tijelima Republike Hrvatske te je protiv

¹⁷ Izvor: <http://www.dorh.hr/rijek1807>

¹⁸ Izvor: <http://www.dorh.hr/rij2406>

¹⁹ Izvor: <http://www.dorh.hr/rijek2901>

njega rješenjem suca istrage Županijskog suda u Osijeku određen istražni zatvor zbog opasnosti od bijega. Ujedno, Županijskom суду u Osijeku je predloženo suđenje u odsutnosti.²⁰

Zločin u Godinjskim Barama: Podignuta je optužnica (12. studenog 2014.) protiv Milorada Momića, državljanina Republike Hrvatske i Republike Francuske zbog počinjenja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavka 1. Osnovnog krivičnog zakona RH. Tereti ga se da je tijekom srpnja 1995. godine u mjestu Godinjske Bare u blizini Trnova (Bosna i Hercegovina), kao pripadnik paravojne postrojbe "Škorpioni" pridružene vojsci Republike Srpske, usmrtio šestoricu osoba bošnjačke nacionalnosti zajedno s nekolicinom pripadnika iste postrojbe. Okrivljenik se nalazi u zatvoru u Osijeku, a rješenjem suca istrage Županijskog suda u Osijeku protiv njega je određen istražni zatvor zbog opasnosti od bijega i zbog posebno teških okolnosti počinjenja djela za koje je propisana kazne dugotrajnog zatvora.²¹

Zločin u Trpinji: ŽDO u Osijeku podiglo je optužnicu (17. lipnja 2014.) protiv deset državljana Republike Hrvatske zbog počinjenja kaznenih djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavka 1. OKZ-a RH i ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. OKZ-a RH. Okrivljenike se tereti da su od 14. rujna pa do kraja studenoga 1991. godine u Trpinji, kao pripadnici paravojnih i pararedarstvenih snaga pobunjenika, zapovijedali i sudjelovali u protuzakonitom lišavanju slobode civila hrvatske narodnosti, njihovom zlostavljanju, mučenju i usmrćivanju te zlostavljanju, mučenju i usmrćivanju hrvatskih branitelja. Ukupan broj usmrćenih civila iznosi 17 dok je usmrćenih hrvatskih branitelja bilo 7.²²

4.1.4 Istrage drugih ŽDO

Ujedno su prema nama dostupnim informacijama pokrenute i istrage:

Zločin u kninskom zatvoru- ŽDO Šibenik je podnijelo sucu istrage Županijskog suda u Šibeniku zahtjev za proširenje istrage protiv četiri osobe (1964., 1961., 1965. i 1971.) zbog osnovane sumnje na počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ-a RH. (13. 1. 2014.) Zahtjev za proširenje istrage se odnosi na zločine u Okružnom zatvoru u staroj bolnici u Kninu u kojem se već vodi istražni postupak protiv više osoba.²³ Zahtjev za proširenjem istrage odbijen je u odnosu na već osuđenog Sašu Počuću, kojeg je Županijski sud u Šibeniku, presudom od 03. srpnja 2008., broj K-52/07, proglašio krivim zbog krivičnih djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava, i to ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, iz čl. 120. st. 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske te kaznio sa 8 (osam) godina zatvora. Saša Počuća je uhićen u siječnju 2014., te pušten nakon 4 dana provedena u istražnom zatvoru.

Zločin u zaseoku Žepine (Vrana, Stabanj) - Rješenje o provođenju istrage Županijskog državnog odvjetništva u Splitu broj: K-DO-6/2014 od 22. siječnja 2014. godine, protiv dvojice osumnjičenika Mirka Žarkovića i Špira Žarkovića zbog osnovane sumnje da su počinili krivično djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava – ratnim zločinom protiv civilnog stanovništva. Okrivljenicima se stavlja na teret da su dana 23. rujan 1991.g., Mirko Žarković kao pripadnik Milicije RSK, a Špiron

²⁰ Izvor: <http://www.dorh.hr/osij1812>

²¹ Izvor: <http://www.dorh.hr/osije1211>

²² Izvor: <http://www.dorh.hr/osije1706>

²³ Izvor: <http://www.dorh.hr/%C5%A1ibe1301>

Žarković kao pripadnik Teritorijalne obrane, prema Hrvatici iz njihova sela izvjesnoj Blaženki Žepina, koja se tada nalazila na privremeno okupiranom području RH, postupali protivno odredbama Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba za vrijeme rata i to prijeteći joj vatrenim oružjem prisilio istu da ode u mjesto Vrana pronaći dječaka Radomira Tepšu, koji je prethodnog dana nestao, pa je ona došla do kontrolnog punkta s Hrvatskim vojnicima i od njih saznala da je dječak poginuo u minskom polju, nakon čega se vratila do predjela Stabanj, gdje ju je dočekao drugo osumnjičeni te je prisilio je da s Milošem Blanušom, ide u minsko polje kao zaštita ovome od eventualnog napada hrvatskih vojnika i da izvuče tijelo Radomira Tepše do vozila Civilne zaštite. Prvoosumnjičeni Mirko Žarković uhićen je na graničnom prelazu Batranci 21. siječnja 2014., te mu je određena primjena mjere istražnog zatvora iz članka 123. stavka 1. točke 1. ZKP/08 (opasnost od bijega): ima prebivalište u Republici Srbiji, trostruko državljanstvo, odnosno državljanstvo Republike Hrvatske, državljanstvo Republike Srbije te državljanstvo Australije, a pritom sud je imao u vidu i težinu terećenog mu kaznenog djela u ovom kaznenom predmetu.

4.2 Uhićenja

Prema dostupnim podacima za ratne zločine tijekom 2014. uhićeno je šest (6) osobe temeljem Interpolove tjeralice RH:

- U veljači 2014., u Sjedinjenim Američkim Državama je uhićen Milan Bačić (57) iz Vinkovaca zbog navodnih ratnih zločina u Istočnoj Slavoniji za vrijeme Domovinskog rata. Milan Bačić živi u Srbiji, a u SAD-u je bio u posjeti;
- Saša Počuća je uhićen u siječnju 2015. godine, te nakon 4 dana provedenih u istražnom zatvoru pušten radi obustave istrage protiv njega;
- U siječnju 2014., Mirko Žarković uhićen je na graničnom prijelazu Batrovci te se nalazi u istražnom zatvoru, radi provođenja istrage za zločin u zaseoku Žepine;
- U veljači 2014., na graničnom prijelazu Slovenije i Italije uhićen je Ljubomir Eraković, koji je ubrzo i pušten jer je Županijski sud u Šibeniku tijekom 2012. godine obustavio istragu, ali čini se da tjeralice nije bila povučena;
- Gojko Eror uhićen je temeljem europskog uhidbenog naloga te izručen s Malte u ožujku 2014. godine;
- Miloš Marković uhićen je 1. rujna 2014. godine na graničnom prijelazu između Crne Gore i Bosne i Hercegovine, granični prijelaz Sitnica. Do izručenja Republici Hrvatskoj bio je u ekstradicijujskom zatvoru u Spužu (Crna Gora) te je u studenom izručen Republici Hrvatskoj. Okrivljenika Miloš Marković po optužnici ŽDO iz Osijeka, br. KT-136/94, od 3. travnja 2001. godine, tereti se da je počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH), u Kneževim Vinogradima 1991. godine (Baranja).

Dana 13. studenog 2014. na graničnom prijelazu Slavonski /Bosanski Brod uhićen je Mato Čondrić - Čondra, hrvatski branitelj i bivši pripadnik Hrvatskog vijeća obrane. Državno odvjetništvo BiH, Čondrića sumnjiči da je kao pripadnik HVO-a sudjelovao u silovanju i seksualnom zlostavljanju žena zatvorenih u zatvoreničkom objektu HVO-a na stadionu u Bosanskom Brodu tijekom 1992. godine.

Republika Hrvatska je izdala europski uhidbeni nalog za Milanom Martićem, nekadašnjim vođom pobunjenih Srba, kako bi mu se sudilo za raketiranje Karlovca i Jastrebarskog 1995. godine. Martić je u ovom trenutku u Estoniji te izdržava 35-godišnju kaznu zatvora koju mu je dosudio Haški sud za raketiranje Zagreba. Osim Martiću, Županijski sud će za isto kazneno djelo u odsutnosti suditi i Miljanu Čeleketiću, bivšem zapovjedniku vojske tzv. Republike Srpske Krajine koji se navodno skriva u Srbiji. Županijski sud sada očekuje očitovanje Estonije, ali i Haškog suda kako bi se utvrdilo pod čijom je ingerencijom Martić i na koji način bi se osigurala njegova prisutnost na suđenju. Za raketiranje Karlovca i Jastrebarskog protiv optuženika Martića i Čeleketića optužnica je podignuta još 2003. godine. U tim napadima nije bilo ljudskih žrtava. Jedan od krunskih dokaza protiv Martića i Čeleketića su njihove izjave objavljene na televiziji, u kojima su rekli da su oni izdali zapovijed za raketiranje.

5. MEĐUNARODNO PRAVNI KONTEKST SUĐENJA ZA RATNE ZLOČINE NA PRODRUČJU BIVŠE SFRJ

Tijekom izvještajnog razdoblja važan doprinos međunarodno-pravnom kontekstu, u suđenjima za ratne zločine pred nacionalnim sudovima, predstavljaju presuda Međunarodnog suda pravde od 03. veljače 2014., presude Europskog suda za ljudska prava u predmetima Marguš protiv Hrvatske, Sanader protiv Hrvatske te odluka Ustavnog suda RH od 12. siječnja 2015. po ustavnim tužbama podnesenim protiv osuđenika Branimira Glavaša, Ivice Krnjak, Gordane Getiš Magdić, Dine Kontića, Tihomira Vlentića i Zdravka Dragića. Navedene presude su važan izvor prava pravosudnim djelatnicima Republike Hrvatske u vezi tumačenja kaznenog djela genocida, primjene Ženevskih konvencija o prirodi sukoba rata i njihovoj primjeni, Europske konvencije o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda te njenih protokola vezano uz primjenu oprosta na kaznena djela koja svojim obilježjima predstavljaju ratne zločine i teške povrede ljudskih prava te standarde suđenja u odsutnosti okrivljenika. Stoga sa žaljenjem zaključujemo da nakon njihova donošenje u Republici Hrvatskoj nisu organizirane prave stručne i javne rasprave vezane uz doseg navedene jurisprudencije i utjecaja na sudsku praksu, a do dana zaključenja izvještaja nisu prevedene na hrvatski jezik.

Ujedno je putem medija prenesena, u političkim krugovima, otvorena rasprava vezana uz univerzalnu jurisdikciju, točnije primjenu Zakona o organizaciji i nadležnosti državnih organa u postupku za ratne zločine Republike Srbije no bez znanstvene analize samog pravnog instrumenta njegovih komparativnih rješenja i postignuća u sustavima drugih država.

5.1 Presuda pred Međunarodnim sudom pravde –primjena Konvencije o sprječavanju i kažnjavanju zločina genocida

Od 03. ožujka do 01. travnja 2014. godine pred Međunarodnim sudom pravde održane su rasprave po međusobnim tužbama Republike Hrvatske i Republike Srbije za genocid. Dana 03. veljače 2015. Stalni međunarodni sud pravde, sudska vijeće sačinjeno od sedamnaest sudaca, odbacio je hrvatsku tužbu, odnosno srpsku protutužbu za genocid, jer iako je utvrdilo počinjenje brojnih zločina, isti zbog izostanka namjere potpunog ili djelomičnog fizičkog uništenja, nisu dosegli razinu genocida.

"Kako bi se ustanovilo jesu li počinjena ubojstva zaštićene skupine, u skladu s Člankom II (a) Konvencije, Sud je preispitao dokaze priložene u dokumentaciji slučajeva vezanih uz Vukovar i

okolicu, Bogdanovce, Lovas i Dalj (Istočna Slavonija), Voćin (Zapadna Slavonija), Joševicu, Hrvatsku Dubica i okolicu (Banovina/Banija), Lipovaču (Kordun), Saborsko i Poljanak (Lika), te Škabrnju i okolicu, Brušku i Dubrovnik (Dalmacija). Nakon analiziranja dokumentacije, Sud smatra da je ustanovio ne samo da je velik broj ubojstava počinjen od strane JNA i srpskih snaga tijekom sukoba u nekoliko naselja u Istočnoj Slavoniji, Banovini/Baniji, Kordunu, Lici i Dalmaciji, nego da je i velika većina žrtava pripadala zaštićenoj skupini, što navodi na zaključak da su možda bili sustavno ciljani. Sud uzima u obzir da je Tuženik osporio istinitost određenih navoda, broj žrtava i motiv počinitelja kao i okolnosti ubojstava te njihovu zakonsku kategorizaciju, ali nije osporio da su članovi zaštićene skupine ubijeni u spomenutim regijama. Stoga Sud zaključuje da je nedvojbeno dokazano da su počinjena ubojstva članova zaštićene skupine, kao što je gore definirano, i da je stoga ustanovljen actus reus genocida sukladno definiciji u Članku II (a) Konvencije...²⁴

Važan doprinos navedene presude vidimo kroz upozorenje suda na obveze državama da nastave sa suradnjom osobito u rješavanja pitanja sudbine nestalih osoba.

„...Vraćajući se na pitanje nestalih osoba, koje se već razmatralo u kontekstu ispitivanja glavne tužbe, Sud napominje da su osobe nestale i tijekom i nakon operacije "Oluja". Sud ponavlja svoj zahtjev objema Stranama da nastave sa suradnjom radi što skorijeg rješavanja pitanja sudbine nestalih osoba. Osim toga, Sud podsjeća da se njegova nadležnost u ovom slučaju zasniva na Članku IX. Konvencije o sprečavanju genocida i da stoga može donositi odluke unutar ograničenja koje određuje taj instrument (Konvencija). Stoga se njegovi zaključci ne odnose na bilo kakva pitanja vezana uz moguću odgovornost strana za kršenje onih međunarodnih obaveza koje nisu obuhvaćene ovom Konvencijom.²⁵

Medijsko izvještavanja sa rasprava, kao i same objave presude, te izjave političara u obje države, pokazala su da povjerenje između nekad zaraćenih strana još uvijek nije izgrađeno, da je i dalje prisutna retorika isključivosti s početka 90-ih godina, da se licitira s brojevima žrtava te minimizira i negira vlastita uloga u počinjenim zločinima. Navedena presuda, utvrđivanjem razmjera počinjenih zločina obiju strana, trebala bi svojim autoritetom postati važan korak u pravcu prihvaćanja vlastitih pogrešaka iz prošlosti i priznanja patnje svih, a ne samo vlastitih žrtava, kao i za unaprjeđenje i razvijanje instrumenata procesa obnove povjerenja i suočavanja s prošlošću u Hrvatskoj, Srbiji i svim drugim post-Jugoslavenskim zemljama.

5.2 Presude Europskog suda za ljudska prava - o primjeni oprosta i suđenjima u odsutnosti okrivljenika za kaznena djela protiv međunarodnog ratnog i humanitarnog prava

Marguš protiv Hrvatske (zahtjev br. 4455/10) od 27. svibnja 2014. godine – Veliko Vijeće Europskog suda za ljudska prava (ESLJP) odlučujući po zahtjevu/žalbi predlagatelja Freda Marguša, jednoglasno je presudilo da nije bilo kršenja odredbi Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda²⁶ (EKLJP) na štetu podnositelja te tako potvrdilo presudu Vijeća od 13. studenoga 2012. godine: da nije došlo do povrede prava podnositelja aplikacije na pošteno suđenje (čl. 6. (Europske

²⁴ Neslužbeni prijevod dijelova presude dostupne na <http://www.icj-cij.org/docket/files/118/18422.pdf>

²⁵ Neslužbeni prijevod dijelova presude dostupne na <http://www.icj-cij.org/docket/files/118/18422.pdf>

²⁶ Narodne novine, Međunarodni ugovori - MU 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06, 2/10

Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda) te prava da ne bude optužen i osuđen dvaput za isto djelo, *ne bis in idem* (čl. 4. Protokola br. 7 uz Konvenciju). U presudi je citiran i analiziran niz pravnih dokumenata²⁷ i običajnih pravila međunarodnog humanitarnog prava²⁸, vezanih uz primjenu oprosta, te rastuću tendenciju u međunarodnom pravu o neprihvatljivosti primjene oprosta na kaznena djela vezana uz kršenja temeljnih ljudskih prava. Sud je ponovio svoja stajališta o nedopuštenosti odredbi o oprostu, zastari ili uspostavi mjera koje su osmišljene kako bi se uklonila odgovornost, spriječila istragu i kažnjavanje odgovornih za teške povrede ljudskih prava kao što su mučenja, masovna, neutemeljena u pravu ili arbitarna pogubljenja, te prisilni nestanci. Navedena presuda je koristan i važan izvor sudske prakse za Republiku Hrvatsku, kao i sve države članice Vijeća Europe.

Sanader protiv Hrvatske (zahtjev br. 66408/12), 12. veljače 2015. - u presudi Europskog sud za ljudska prava od 12. veljače 2015. sud je utvrdio da je podnositelju zahtjeva Mili Sanaderu povrijedeno pravo na pošteno suđenje iz članka 6. Konvencije jer nije mogao ostvariti obnovu (ponavljanje) kaznenog postupka u kojem je u odsutnosti osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 20 godina zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika. Obrazlažući svoju odluku sud se pozvao na sudske prakse kao i druge međunarodno-pravne izvore: Europsku konvenciju o međunarodnoj valjanosti kaznenih presuda, Europsku konvenciju o izručenju sa protokolima, Rezoluciju Vijeća ministara (75)11, od 21. svibnja 1975, kao kriterije vođenja postupaka u odsutnosti okrivljenika te prava na obnovu kroz ponavljanje postupka. Sud je zaključio da podnositelju, kojem je suđeno u odsutnosti i za kojeg nije dokazano da je pokušavao izbjegći suđenje ili da se odrekao prava da prisustvuje suđenju, nije s dostatom sigurnošću pružena mogućnost da ostvari ponovno razmatranje optužbi koje su mu stavljene na teret, na način koji bi potpuno poštivao njegova prava obrane.

5.3 *Ustavni sud Republike Hrvatske o primjeni Ženevske konvencije u svezi karaktera oružanog sukoba u Hrvatskoj*

Ustavni sud Republike Hrvatske (u daljem tekstu Ustavni sud) odlučujući o podnesenim ustavnim tužbama okr. Branimira Glavaša i drugih²⁹ donio je, odlučujući o svim ustavnim tužbama, u objedinjenom ustavosudskom postupku, odluku kojom je djelomično usvojio ustavne tužbe te ukinuo presudu Vrhovnog suda Republike Hrvatske I Kž 84/10-8, od 2. lipnja 2010. godine i predmet vratio Vrhovnom судu na ponovni postupak. Vrhovnom je naloženo судu da u ponovnom postupku obrazloži svoje stajalište o primjeni Dopunskog protokola II uz Ženevske konvencije o zaštiti žrtava ne međunarodnih oružanih sukoba – u odnosu na događaje nakon 8. listopada 1991. godine, te u odnosu

²⁷ Bečka konvencija iz 1969. godine o prvu međunarodnih ugovora; Ženevske konvencije iz 1949. Godine (zajednički čl. 3 svih Ženevske konvencije), Konvencija o sprječavanju i kažnjavanju zločina genocida; Konvencija o nezastarijevanju ratnih zločina i zločina protiv čovječnosti, Statut Međunarodnog kaznenog suda; Rezolucija Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda o situaciji u Hrvatskoj broj 1120 od 14. srpnja 1997. godine; Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima; praksa Odbora Ujedinjenih naroda za ljudska prava; Konvencija protiv mučenja i drugih okrutnih, nečovječnih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja; razne rezolucije Komisije Ujedinjenih naroda za ljudska prava; rezolucije Europskog parlamenta; Izvješće posebnog izvjestitelja Ujedinjenih naroda o mučenju; praksa MKSJ; Američka konvencija o ljudskim pravima; praksa Međuameričke komisije za ljudska prava; praksa Međuameričkog suda za ljudska prava; praksa ESLJUP o zakonima o oprostu; praksa sudova za Kambodžu i Sierra Leone;

²⁸ Međunarodni odbor crvenog križa

²⁹ Ustavne tužbe podnijeli su Branimir Glavaš, Ivica Krnjak, Gordana Getoš Magdić, Dino Kontić, Tihomir Valentić i Zdravko Dragić protiv presude Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj: I Kž 84/10-8 od 2. lipnja 2010. I presude Županijskog suda u Zagrebu broj: X-K-rz-1/07 od 8. svibnja 2009.

na pravna pitanja u vezi karaktera oružanog sukoba na području Republike Hrvatske prije i poslije 8. listopada 1991. godine. Ujedno je naloženo VSRH da ocijeniti postoje li povrede prava podnositelja ustavnih tužbi (okr. Branimira Glavaša i okr. Gordane Getoš Magdić): prava na procesnu ravnopravnost (jednakost oružja) stranaka u postupku, uključujući pravo na kontradiktorni postupak, prava na obrazloženu sudsku odluku, prava na djelotvorno pravno sredstvo kao i pravo na branitelja.

Posljedice navedene odluke, koju je Ustavni sud donio četiri godine nakon uložene ustavne tužbe, te svojom sporoču razmatranja ozbiljno narušio povjerenje u pravnu sigurnost, su nesagledive kako za osuđenike, podnositelje ustavnih tužbi, koji su, osim Branimira Glavaša već odslužili svoje zatvorske kazne, potom na postupke egzekvature u drugim državama, u navedenom predmetu Bosna i Hercegovina, koje je svojom odlukom potvrdila presudu VSRH te uputila Branimira Glavaša na služenje zatvorske kazne, a najviše na oštećenike kaznenog postupka koji je navedenom odlukom vraćen u stadij nepravomoćne osuđujuće presude.

Dodatna reperkusija navedene odluke ogleda se u činjenici da nacionalni sudovi i nakon 20 godina suđenja za ratne zločine nisu na dostatan način proučili i primijenili Ženevske konvencije, imajući u vidu da je prema statistikama Državnog odvjetništva RH do 31. prosinca 2014. za ratne zločine pravomoćno osuđeno 589 osoba. Stoga navedenu odluku razmatramo kao političku odluku, u kojoj je opet u prvi plan došla forma, a ne sadržaj vezan uz razlike međunarodnog i ne međunarodnog oružanog sukoba. Naime, u humanitarnom pravu je razlika između zaštite civila u međunarodnom i ne međunarodnom oružanom sukobu svedena na minimum. Kao što i sama odluka navodi, zajednički čl. 3 svih Ženevske konvencije regulira osnovnu zaštitu i za ne međunarodni oružani sukob, tako da osim citiranja različitih odredbi međunarodnog humanitarnog prava, u odnosu na žrtve svirepih ratnih zločina, ništa se ne bi promijenilo.

5.4 Primjena univerzalne jurisdikcije/nadležnosti za suđenja za ratne zločine

Odredbe o univerzalnoj jurisdikciji sadržane su u međunarodnim izvorima prava - Ženevskim konvencijama³⁰ koje propisuju ograničenu univerzalnu jurisdikciju i obvezu visokih stranaka ugovornica na progon osoba koje su počinile ili zapovjedile počinjenje zločina te Konvencije protiv mučenja i drugih okrutnih, nečovječnih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja³¹ ukoliko počinitelji nisu izručeni. Pravni teoretičari i praktičari ističu puno argumenata za i protiv primjene doktrine univerzalne jurisdikcije. Jedan od vrlo razumljivih prigovora je procesno pravne naravi vezan za

³⁰ Ženevska konvencija za poboljšanje položaja ranjenika i bolesnika u oružanim snagama u ratu od 12. kolovoza 1949., Ženevska konvencija za poboljšanje položaja ranjenika, bolesnika i brodolomaca oružanih snaga na moru od 12. kolovoza 1949., Ženevska konvencija o postupanju s ratnim zarobljenicima od 12. kolovoza 1949., Ženevska konvencija o zaštiti građanskih osoba za vrijeme rata od 12. kolovoza 1949., Službeni vjesnik Prezidijuma Narodne skupštine FNRJ 6/1950. od 15. rujna 1950., Dopunski protokol uz Ženevske konvencije od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba (Protokol I) Službeni list SFRJ - Međunarodni ugovori 16/1978 od 28. prosinca 1978., Dopunski protokol uz Ženevske konvencije od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava ne međunarodnih oružanih sukoba (Protokol II), (Ženeva, 8. lipnja 1977.), Službeni list SFRJ - Međunarodni ugovori 16/1978. od 18. prosinca 1978.

³¹ Čl.7. „Država ugovornica na čijem je teritoriju pronađena osoba koja je navodno izvršila neko kazneno djelo navedeno u čl.4. u slučajevima razmatranima u čl.5 kada ne izruči tu osobu, uputit će predmet vlastitim nadležnim tijelima radi kaznenog progona“

međunarodnu pravnu pomoć u kaznenim stvarima. Postavlja se opravdano pitanje kako u drugoj državi i provesti istragu, uviđaj na licu mjesta, nesmetano prikupljati dokaze, kako materijalne tako i personalne, s druge strane nerijetko problem postoji u pomanjkanju volje države, u kojoj je kazneno djelo počinjeno da sama sudi ili da ustupi dokaze, da surađuje na prikupljanju dokaza i stvaranju povoljne klime za svjedoke i žrtve.

Nesporno je da je političku raspravu u Republici Hrvatskoj vezanu uz univerzalnu jurisdikciju (točnije regionalnu jurisdikciju) pokrenuo kazneni postupak protiv danas pravomoćno osuđenog Veljka Marića³², iako je u cijeloj raspravi zanemarena činjenica da je oštećenica podnijela kaznenu prijavu u Republici Srbiji radi usmrćenja supruga da u trenutku podizanja optužnice od strane Tužilaštva za ratne zločine Republike Srbije isti nije bio procesuiran pred pravosudnim tijelima Republike Hrvatske. Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku protiv istog je podiglo optužnicu³³ za navedeni ratni zločin tek u siječnju 2011., nakon pokrenutog postupka pred Višim sudom u Beogradu.

Dana 12. prosinca 2014., 57 zastupnika Hrvatskog sabora, temeljem čl. 33. st. 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora, uputilo je prijedlog zaključka o problematici srbijanske primjene univerzalne jurisdikcije nad državljanima Republike Hrvatske. Isti zahtijevaju od Vlade Republike Hrvatske da kroz pristupne pregovore Republike Srbije s EU poduzme sve predviđene mehanizme da sa kroz poglavje 23. stavi izvan snage srpski Zakon o organizaciji i nadležnosti državnih organa u postupku za ratne zločine kojim je Republika Srbija proširila svoju nadležnost za procesuiranje ratnih zločina na cijeli teritorij bivše SFRJ. Navedeni prijedlog još nije bio razmatran u raspravi na plenarnoj sjednici.

Zakonom o organizaciji i nadležnosti državnih organa u postupku za ratne zločine³⁴ je propisano da su državna tijela Republike Srbije nadležna za vođenje postupaka za kaznena djela ratnih zločina koja su izvršena na području bivše SFRJ, bez obzira na državljanstvo počinitelja i druge preduvjete propisane odredbama njihovog Krivičnog zakonika veznim za univerzalnu jurisdikciju, pa bi u ovom slučaju mogli govoriti o proširenoj regionalnoj jurisdikciji.

U Republici Hrvatskoj je odredbama Kaznenog zakona³⁵ propisana ograničena univerzalna jurisdikcija. Da bi se sudilo osobi optuženoj za propisana kaznena djela protiv čovječnosti i ljudskog dostojarstva počinjenih izvan područja RH optuženi mora biti prisutan, ako protiv njega nije već pokrenut kazneni progon pred Međunarodnim kaznenim sudom ili sudom druge države ili ako se ne može očekivati provođenje pravičnog postupka pred sudom države u kojoj je kazneno djelo počinjeno, sudom države čiji je počinitelj državljanin ili drugim sudom koji je nadležan za suđenje.

Razlike u propisivanju univerzalne jurisdikcije dovele su do neophodnosti potpisivanja međudržavnih ugovora kojima bi se pravosudna suradnja u svezi procesuiranja ratnih zločina i borba protiv nekažnjivosti podigla na višu razinu utemeljenu na analizi pravnih doktrina i praksi, a ne politizacije sudišta.

³² Prvostupanska presuda Višeg suda u Beogradu, kojom je optuženi Marić proglašen krivim i kojom mu je izrečena kazna zatvora u trajanju od 12 godina objavljena je 23. rujna 2011. Prizivni sud potvrdio je prvostupansku presudu.

³³ <http://www.dorh.hr/osij0401>

³⁴ http://www.tuzilastvorz.org.rs/html_trz/PROPISI/zakon_o_org_i_nad_drz_organu_u_postupku_za_rat_zlocine_lat.pdf

³⁵ Kazneni zakon, NN 125/11, 144/12

6. REGIONALNA SURADNJA – preduvjet djelotvornog procesuiranja ratnih zločina

U više navrata, kroz svoje izvještaje ili na javnim tribinama, isticali smo probleme vezane uz istrage, optužnice ili donesene presude u odsutnosti okrivljenika, osobito kad isti i danas mirno prebivaju u susjednim nam državama te uživaju blagodat ne izručivanja vlastitih državljana od strane države. Stoga se zbog potrebe učinkovitijeg postupanja, prikupljanja i razmjene dokaza kako bi počinitelji bili osuđeni i izdržali kazne, posljednjih godina zalažemo za djelotvornu regionalnu suradnju među pravosudnim tijelima država u regiji, tužilaštva, sudova kao i potpisivanja međudržavnih sporazuma.

U prvoj polovini rujna 2014. godine tužitelj Međunarodnog mehanizma za kaznene sudove³⁶ Hassan Bubacar Jallow potpisao je Memorandum o razumijevanju sa čelnicima tužiteljstava država u regiji: Vladimirom Vukčevićem, Tužiteljem za ratne zločine Republike Srbije, Goranom Salihovićem, Glavnim tužiteljem BiH, te Dinkom Cvitanom, Glavnim državnim odvjetnikom Republike Hrvatske, jer su mnogi događaji/ratni zločini kojima se bave tužilaštva nacionalnih država već opsežno istraženi ili se o njima raspravljalo pred Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju, te će se u vezi s njima i dalje raspravljati pred MMKS-om, kao i što su u mnogim predmetima MKSJ i MMKS, navedeni sudovi jedina mjesta gdje su pohranjeni dokumenti i izjave svjedoka od ključnog značaja za istrage i sudske postupke pred nacionalnim sudovima. Memorandumima se uređuje suradnja između ovih pravosudnih institucija u vezi zahtjeva za pomoć, pristupa dokumentima, podacima vezanim za iskaze svjedoka, zahtjeva za izmjenu naloga za zaštitne mjere, ovjeravanje materijala, povjerljivosti i zaštiti svjedoka i informacija.

Učinkovit progona počinitelja sve više ovisi o suradnji između pravosudnih tijela država u regiji, ali i od spremnosti svjedoka za svjedočenjem, odnosno njihovog povjerenja da će se u drugim državama regije provesti pravični postupci i neselektivno procesuirati neposredni počinitelji i zapovjedno odgovorne osobe.

S obzirom da je u Hrvatskoj najveći broj optuženika procesuiran/optužen u odsutnosti, bilo je za očekivati da će broj predmeta, odnosno osoba u odnosu na koje je ostvarena suradnja između tužiteljstava u regiji biti znatno veći. Tijekom 2014. popratili smo 5 (pet) suđenja protiv 7 (sedam) optuženika u njihovoj odsutnosti, koja su rezultirala nepravomoćnim presudama, iako je razvidno da 6 (šest) optuženika živi na području Republike Srbije, a jedan na području Crne Gore. Dalekosežno sagledavajući posljedice suđenja u odsutnosti – izbjegavanja izvršenja sudske kazne, nemogućnost egzekvature/izvršenja presude u drugim državama regije, ponavljanje postupka u slučaju uhićenja i izručenja osuđenih, moramo zamijetiti da ne razumijemo zašto u navedenim predmetima nije došlo do ustupanja predmeta nadležnim tužiteljstvima u regiji s kojima Državno odvjetništvo Republike Hrvatska ima potpisane Sporazume/protokol o suradnji u progona počinitelja kaznenih djela ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida. Stoga u nastavku dajemo pregled najznačajnijih zbivanja u procesuiranju ratnih zločina počinjenih na teritoriju Republike Hrvatske u regiji, a koji su ujedno i rezultat regionalne suradnje.

³⁶ Međunarodni rezidualni mehanizam za kaznene sudove osnovan je 2010. godine kako bi preuzeo vršenje određenih funkcija Međunarodnog kaznenog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) i Međunarodnog kaznenog suda za Ruandu (MKSR), koje se moraju vršiti i nakon njihova zatvaranja (tzv. rezidualne funkcije).

6.1 Suradnja tužilaštva Republike Srbije i Republike Hrvatske

Prema podacima DORH iz ožujka 2015., Tužilaštvu za ratne zločine Republike Srbije predani su podaci u 43 predmeta u odnosu na 81 okriviljenika. Od tog broja u Republici Srbiji podignuta je optužnica protiv 21 osobe, od kojih je 18 osuđeno (14 pravomoćno). Tužilaštvu za ratne zločine Republike Srbije je dostavljalo samo pojedinačne informacije o postojanju sumnje na počinjenje ratnih zločina koju se proslijedene nadležnim županijskim državnim odvjetništvima na provjeru.

Pred Višim sudom u Beogradu Odjeljenjem za ratne zločine vođeno je više postupaka protiv osoba optuženih da su počinili kaznena djela ratnog zločina nad državljanima Republike Hrvatske, na teritoriju Republike Hrvatske tijekom Domovinskog rata. Postupci su djelomično rezultat suradnje između DORH i Tužilaštva za ratne zločine Republike Srbije. Tako su pred pravosudnim tijelima u Srbiji vođeni kazneni postupci za ratne zločine koji su u Republici Hrvatskoj nedjelotvorno procesuirani ili još uvijek u fazi predistrage. Najznačajniji događaji tijekom 2014. godine u procesuiranju ratnih zločina počinjenih na teritoriju Hrvatske pred pravosudnim tijelima Republike Srbije su podizanje optužnice za zločin u Sotinu, pokretanje istrage za zločine u Bogdanovcima, ali i odluke Ustavnog suda Republike Srbije kojom je ukinuta pravomoćna presuda za zločin na Ovčari te odluka Apelacionog suda za zločin u Lovasu.

6.1.1 Zločin na Ovčari – ponavljanje žalbenog postupka

Odlukom Ustavnog suda Republike Srbije, br. Už-4461/2010, od 30. siječnja 2014. godine je uvažena ustavna žalba pravomoćno osuđenog Saše Radaka za ratni zločin protiv ratnih zarobljenika počinjen na poljoprivrednom dobru "Ovčara" radi povrede prava na nepristran sud kao sastavni dio prava na pravično suđenje, te je naloženo Apelacionom sudu u Beogradu da ponovo odluci o žalbi koju je podnositelj ustavne žalbe izjavio protiv presude Okružnog suda u Beogradu – Vijeća za ratne zločine Kv. 4/06 od 12. ožujka 2009. godine. Navedena odluka ima pravni učinak i prema svim ostalim osuđenicima iz predmeta Kv. 4/06.

Presudom Okružnog suda u Beogradu, od 12. veljače 2009. trinaestero (13) optuženih proglašeno je krivima i izrečene su im kazne zatvora, dok je petero (5) optuženih oslobođeno optužbe. Dana 23. lipnja 2010., Vijeće za ratne zločine Prizivnog/Apelacionog suda Srbije potvrdilo je presudu, te za svoje okriviljenika povisilo izrečene zatvorske kazne. Navedenim presudama sankcioniran je ratni zločin na Ovčari počinjen vršenjem ubojstava, tjelesnim povrjeđivanjem i nečovječnim postupanjem kojim se povrijedilo ljudsko dostojanstvo, najmanje 200 ratnih zarobljenika, od kojih su 193 osobe identificirane.

Dana 1. prosinca 2014. godine, Apelacioni sud u Beogradu je započeo novi žalbeni postupak u predmetu "Ovčara". Na početku novog žalbenog postupka branitelji okriviljenih tražili su izuzeće sudaca žalbenog vijeća koji su već sudjelovali u prethodnom žalbenom postupku 2010. godine; predsjednika Apelacionog suda, kao i tužitelja za ratne zločine i njegovog zamjenika koji postupa u ovom predmetu zbog navodnog utjecaja na svjedočke suradnike. Nakon što su zahtjevi obrane za izuzećem odbijeni, održana je javna sjednica od 9. do 12. veljače 2015. godine. Dana 12. veljače 2015., poslije 12 godina provedenih u zatvoru, odlukom Apelacijskog suda u Beogradu šestero (6) okriviljenih za počinjene ratnih zločina na Ovčari 1991. godine pušteno je da se brane sa slobode. Na slobodi su tako Miroljub Vujović, Stanko Vujanović, Predrag Milojević, Saša Radak, Đorđe Šošić i Miroslav Đanković, uz mjeru zabrane napuštanja boravišta.

Dalekosežne posljedice odluke USRS ogledaju se u činjenici da od 13 okrivljenika, njih sedmorica je već odslužila dosuđene zatvorske kazne. Tako da i ova presuda, kao i presuda USRH za zločine u Osijeku³⁷ predstavlja veliku opasnost za pravnu sigurnost i povjerenja građana u pravosudni sustav, kao i nesagledivu retraumatizaciju žrtava tih kaznenih postupaka.

6.1.2 Zločin u Sotinu – suđenje u tijeku

Zločin u Sotinu počinjen od listopada do kraja prosinca 1991. godine, gdje je ubijeno 16 osoba (Hrvata i drugih pripadnika ne-srpskih nacionalnosti), u fazi je glavne rasprave pred Vijećem Odjeljenja za ratne zločine, Višeg suda u Beogradu. Optužnica³⁸, koja je podignuta u Republici Hrvatskoj bila je nekvalitetna, nije obuhvatila sve događaje u Sotinu, sve ubijene, a niti sve preživjele žrtve. Obitelji ubijenih žrtava, u potrazi za posmrtnim ostacima svojih nestalih članova, a nezadovoljni procesuiranjem toga zločina u Republici Hrvatskoj, zahtjevali su pokretanje postupka pred pravosudnim organima u Republici Srbiji. U lipnju 2014. Viši sud u Beogradu je potvrdio optužnicu za ratni zločin protiv petorice (5) pripadnika srpskih paravojnih postrojbi zbog ubojstva hrvatskih civila u Sotinu kod Vukovara krajem 1991. Posmrtni ostaci 13 ubijenih civila pronađeni su u travnju prošle godine u masovnoj grobnici, u napuštenoj klaonici kraj Sotina. Do saznanja o ovoj lokaciji Tužiteljstvo je došlo tijekom istražnog postupka kada je jedan od osumnjičenih rekao gdje su pokopani ubijeni hrvatski civili. Saznanja o lokaciji su predani hrvatskom pravosuđu i posmrtni ostaci su ekshumirani i identificirani nedugo potom. Tužiteljstvo za ratne zločine Srbije je u lipnju 2014. priopćilo da je jednom (1) od petorice optuženih utvrđena kazna od devet (9) godina zatvora kada je Sud prihvatio njegovu nagodbu s Tužiteljstvom. Suđenje za zločin u Sotinu pred Višem sudu u Beogradu, Odjeljenju za ratne zločine, započelo je 04. veljače 2015.

6.1.3 Zločin u Bogdanovcima – pokrenuta istraga

Prema podacima s internetske stranice Tužilaštva za ratne zločine Republike Srbije vodi se proširena istraga zbog ratnog zločina izvršenog nad 9 (devet) žrtava iz mjesta Bogdanovci. U Republici Hrvatskoj za zločin počinjen u Bogdanovicima, gdje je ubijeno 88 Hrvata i drugih nesrba na sam dan pada sela ali i drugih dana, nema niti jedne optužnice.

6.1.4 Zločin u Lovasu – ponovljeno suđenje

U siječnju 2014. Apelacioni sud u Beogradu ukinuo je presudu kojom su 26. lipnja 2012. godine četrnaestorica (14) pripadnika paravojnih formacija i bivše JNA, presudom Odjela za ratne zločine Višeg suda u Beogradu, osuđeni zbog ratnog zločina počinjenog u Lovasu u listopadu i studenom 1991. godine. Naloženo je ponavljanje prvostupanjskog postupka. Prvostupanjskom presudom bila su osuđena četvorica (4) domicilnih Srba, pripadnika lokalne civilno-vojne vlasti, četvorica (4) bivših pripadnika JNA te šestorica (6) bivših pripadnika paravojne formacije „Dušan Silni“. Tereti ih se da su

³⁷ Odluka Ustavnog suda RH , od 12. siječnja 2015. po ustavnim tužbama podnesenim po osuđenicima Branimiru Glavašu, Ivici Krnjak, Gordani Getiš Magdić, Dini Kontiću, Tihomiru Vlentiću i Zdravku Dragiću

³⁸ Optužnica ŽDO iz Vukovara, br. K-DO-3/01, od 05.05.2006. godine, podignuta protiv Mileta Ostojića i drugih (ukupno 17 optuženika), optuženicima se stavlja na teret počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120.st.1.OKZRH

u listopadu 1991. godine, tijekom napada na Lovas, kasnije u improviziranim zatvorima, natjeravši civile da koračaju kroz minsko polje te u drugim sporadičnim incidentima, lišili života 70 hrvatskih civila. Optužnicom nisu obuhvaćeni pripadnici viših vojnih i političkih struktura. Izvan dometa optužnice ostalo je i prisilno iseljavanje hrvatskog civilnog stanovništva sa prostora Lovasa i šire okolice, koje je bilo pod kontrolom JNA.

6.2 Suradnja tužilaštva Crne Gore i Republike Hrvatske

Vrhovnom državnom tužilaštvu Crne Gore predani su podaci u 3 (tri) predmeta u odnosu na 8 (osam) osoba, te je protiv 6 (šest) podignuta optužnica, 4 (četiri) osobe su proglašene krivima i osuđene, a 2 (dvije) oslobođene.

6.2.1 Zločin u logoru Morinj – pravomoćna presuda

Apelacijski sud Crne Gore je u travnju 2014. objavio da je odbio žalbe Vrhovnog državnog tužilaštva u Podgorici i branitelja okrivljenika te potvrdio presudu Višeg suda u Podgorici od 31. srpnja 2013. godine kojom su četvorica (4) bivših pripadnika nekadašnje JNA, u trećem, ponovljenom postupku, osuđeni za ratni zločin počinjen zlostavljanjem hrvatskih civila i ratnih zarobljenika u crnogorskog logoru Morinj kojeg je formirala bivša JNA. Prema presudi Višeg suda u Podgorici, od listopada 1991. do kolovoza 1992. godine ondje je bilo zatvoreno i zlostavljano više od 160 Hrvata, među kojima velik broj civila koji su dovedeni s dubrovačke bojišnice. Podsjecamo, Ivo Menzalin osuđen je na 4 (četiri), Špiro Lučić i Boro Gligić na po 3 (tri), a Ivo Gojnić na 2 (dvije) godine zatvora. U istom predmetu ranije su Mladen Govedarica, zapovjednik logora i Zlatko Tarle pravomoćno oslobođeni optužbe. Izrečene kazne, koje su pravomoćno presude sada postale konačne, niže su od zakonskog minimuma propisanog za utužena kaznena djela. Ovo je jedini kazneni postupak u kojem je donesena pravomoćna presuda crnogorskog pravosuđa u vezi ratnih zločina počinjenih na štetu državljana Republike Hrvatske.

6.3 Suradnja tužilaštva Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske

Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine predalo je podatke i dokaze u pet (5) predmeta u odnosu na osobe koje sad prebivaju u Republici Hrvatskoj i njezini su državljeni, a sumnja se da su počinili ratne zločine na području Bosne i Hercegovine. Tako su dostavljeni podaci i dokazi protiv 5 (pet) hrvatskih državljanina, te je u jednom predmetu podignuta optužnica, protiv 2 (dvije) osobe u tijeku je istraga, a ostali se predmeti još razmatraju. Okružno državno odvjetništvo u Doboju je dostavilo podatke vezane uz 10 (deset) hrvatskih državljanina koji se razmatraju pred nadležnim županijskim državnim odvjetništvima.

6.3.1 Procesuiranje hrvatskih državljanina za zločine počinjene na teritoriju Bosne i Hercegovine

U ožujku 2015, pred Županijskim sudom u Rijeci započela je rasprava protiv optuženog Ćazima Behrića, ratnog upravitelja logora Drmeljevo (Autonomne pokrajine Zapadne Bosne, od rujna 1993. do kolovoza 1995. godine, u logorima i sabirnim centrima na području Velike Kladuše), zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavka 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske, što je rezultat regionalne suradnje između tužilaštva BiH i RH. Optuženik ima dvojno državljanstvo, odnosno državljanstvo Republike Hrvatske i državljanstvo Bosne i Hercegovine.

Isti je nakon što je protiv njega u Bosni i Hercegovini podignuta optužnica iz 2008. zbog događaja za koji se sada tereti u ovom postupku, prijavio prebivalište u Republici Hrvatskoj, u Vojniću.

Tijekom 2014. Tužiteljstvo Bosne i Hercegovina je podiglo dvije (2) optužnice protiv hrvatskih državljanina zbog ratnih zločina počinjenim na području Bosne i Hercegovine. Ukoliko Sud BiH potvrdi optužnice, sudski predmeti bi mogli biti prepušteni na procesuiranje nadležnim hrvatskim sudovima, s obzirom da ni Hrvatska kao ni BiH ne izručuju svoje državljanine optužene za ratne zločine. Tako je u srpnju 2014. Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine podignulo optužnicu za ratni zločin protiv ratnih zarobljenika protiv hrvatskog državljanina Perice Kusture, nastanjenog u Zagrebu. Istog se tereti da je tijekom rata u Bosni i Hercegovini i oružanoga sukoba između postrojbi Hrvatskoga vijeća obrane i Armije Republike Bosne i Hercegovine (RBiH), kao pripadnik postrojbe Hrvatskoga vijeća obrane, počinio ubojstvo i nanio povrede tjelesnoga integriteta pripadnicima Armije BiH koji su zatočeni prigodom izvođenja napada Hrvatskoga vijeća obrane na mjesto Hrasnica, općina Gornji Vakuf³⁹.

U studenom 2014., Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine je podignulo optužnicu za ratne zločine protiv hrvatskog državljanina Mladena Kurđije⁴⁰ iz Zadra, kojega tereti za ubojstva i zlostavljanja većeg broja osoba srpske nacionalnosti na području Bosanske Posavine. Isti je optužen da je tijekom rata u Bosni i Hercegovini, kao pripadnik 101. brigade Hrvatskog vijeća obrane (HVO), kao zapovjednik postrojbe vojne policije, osobno i s drugim pripadnicima HVO-a počinio ratni zločin nad više desetaka osoba srpske nacionalnosti koje su bile nezakonito zatočene u zgradama policije u Bosanskom Brodu kao i na lokalnom nogometnom stadionu te su bile mučene i zlostavljanе, a ubijeno je ili je od posljedica premlaćivanja preminulo više od 10 zatočenika. Nekoliko drugih zatočenika je odvedeno, nakon čega im se gubi svaki trag, a njihova tijela su pronađena i ekshumirana tek nakon rata. Dio optužnice odnosi se i na silovanje i seksualno zlostavljanje većeg broja žena srpske nacionalnosti, nad kojima su počinjena višestruka silovanja, na različitim lokacijama, kao i silovanja na izrazito ponižavajući način izvršena pred drugim zatvorenicima, te u jednom slučaju pred suprugom silovane žrtve. Kurđiju se tereti i za nezakonito odvođenje većeg broja civila u živi štit na crtu bojišnice. Iz Tužiteljstva BiH su istaknuli kako je ovo do sada najopsežnija optužnica koja se odnosi na ratne zločine i stradanja žrtava srpske nacionalnosti na području Bosanskog Broda i Bosanske Posavine. Optuženi boravi u RH i nedostupan je tijelima pravosuđa BiH.

6.3.2 Postupci egzekvature

Preuzimanje izvršenja strane kaznene presude provodi domaći sud putem tzv. postupka egzekvature, na način da vlastitom presudom osuđeniku izrekne kaznu u okviru kaznenog zakonodavstva Republike Hrvatske. Pritom domaći sud ne može razmatrati je li strani sud osuđujućom presudom pravilno utvrdio činjenično stanje. Naime, u postupku egzekvature prvostupanjski sud pri donošenju pobijane presude dužan je postupati u skladu s odredbama Zakona o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima (Narodne novine br. 178/04) te odredbama međunarodnih ugovora između država kojima je uređen međusobni odnos u pogledu pravne pomoći u kaznenim stvarima, pa između ostalog i u postupku preuzimanja izvršenja kazne zatvora izrečene u jednoj državi radi izvršavanja u drugoj državi.

³⁹ <http://www.sudbih.gov.ba/?id=3790&jezik=h>

⁴⁰ <http://www.tuzilastvobih.gov.ba/?id=2734&jezik=b>

• Zločin na području općine Mostar

Vrhovni sud RH je u veljači 2014. uvažio žalbu osuđenog Velibora Bogdanovića, te ukinuo presudu Županijskog suda u Splitu koji je u postupku egzekvature potvrđio presudu suda u BiH kao i određenu visinu kazne te predmet vratio prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje. Shodno odredbama Zakona o potvrđivanju Sporazuma između vlade Republike Hrvatske, Vlade Bosne i Hercegovine i Vlade Federacije Bosne i Hercegovine o međusobnom izvršavanju sudske odluke u kaznenim stvarima, (NN MU broj 3. od 21. svibnja 2010.) propisano je da se izvršenje strane presude neće preuzeti ako je sudska odluka donesena u odsutnosti osuđene osobe. Prema informacijama iz Suda BiH, tjeratice je raspisana 31. kolovoza 2011. godine nakon što Bogdanović nije nađen na adresi na kojoj je prijavljen, niti se pojavio na izricanju presude⁴¹. Treba napomenuti da ovaj predmet egzekvature ima zajedničkih elemenata sa egzekvaturom suda BiH koji je u rujnu 2010. potvrđio presudu Vrhovnog suda RH u odnosu na osuđenog Glavaša i preuzeo izvršenje presude. Branimir Glavaš se od početka svibnja 2009. nalazio u bijegu. Isti je pobjegao prije izricanja sudske presude, ali je bio prisutan tijekom prvostupanjskog postupka, u BiH čiji je i državljanin, što je sprječavalo njegovo izručenje Hrvatskoj.

Sud Bosne i Hercegovine, dana 29. 08.2011, proglašio je krivim Bogdanović Velibora⁴², što je za vrijeme rata u Bosni i Hercegovini i oružanog sukoba na području općine Mostar između Armije BiH sa jedne strane i HVO-a sa druge strane, kao pripadnik HVO-a u Mostaru u noći 25./26. svibnja 1993. u Mostaru, zajedno sa pet neidentificiranih vojnika, pripadnika HVO-a, naoružanih i obučenih u vojne maskirne uniforme, ušao u stan vlasništvo Zerem Salke i Mine, pa naredio Zerem Salki da se spremi za dvije minute, što je ovaj i učinio, da bi ga zatim dva neidentificirana vojnika odvela ispred zgrade u putničko motorno vozilo marke „golf“ u kojem su bila još dva neidentificirana vojnika obučena u vojne maskirne uniforme, da bi potom Bogdanović Velibor zatražio od Zerem Mine, supruge Zerem Salke, novac i zajedno sa neidentificiranim vojnicima izvršio premetačinu stvari u stanu i iz istog otuđili tehničke stvari i dragocjenosti, a nakon toga Bogdanović Velibor naredio joj da se popne na kat stana, pa ju je u spavaćoj sobi, upotrebotom sile i prijetnje prisilio na seksualni odnos, silovao je, zatim sišao u prizemlje stana, pa zajedno sa neidentificiranim vojnicima napustio stan, a Zerem Salku koji je za to vrijeme bio ispred zgrade u putničkom motornom vozilu protupravno odveli i zatvorili u zatvor poznat pod nazivom „logor Heliodrom“, odakle je premješten i zatvaran i na druge lokacije, u kojima je bio zatvoren oko trideset dana. Bogdanović Veliboru izrečena je kazna zatvora od 6 (šest) godina.

⁴¹ Vodi više na: <http://www.justice-report.com/bh/sadr%C5%BEaj-%C4%8Dlanci/raspisana-potjernica-za-veliborom-bogdanovi%C4%87em#sthash.zWyWC3ol.dpuf>

⁴² http://www.sudbih.gov.ba/files/docs/presude/2010/3336_Bogdanovic_presuda_29_8_2011.pdf

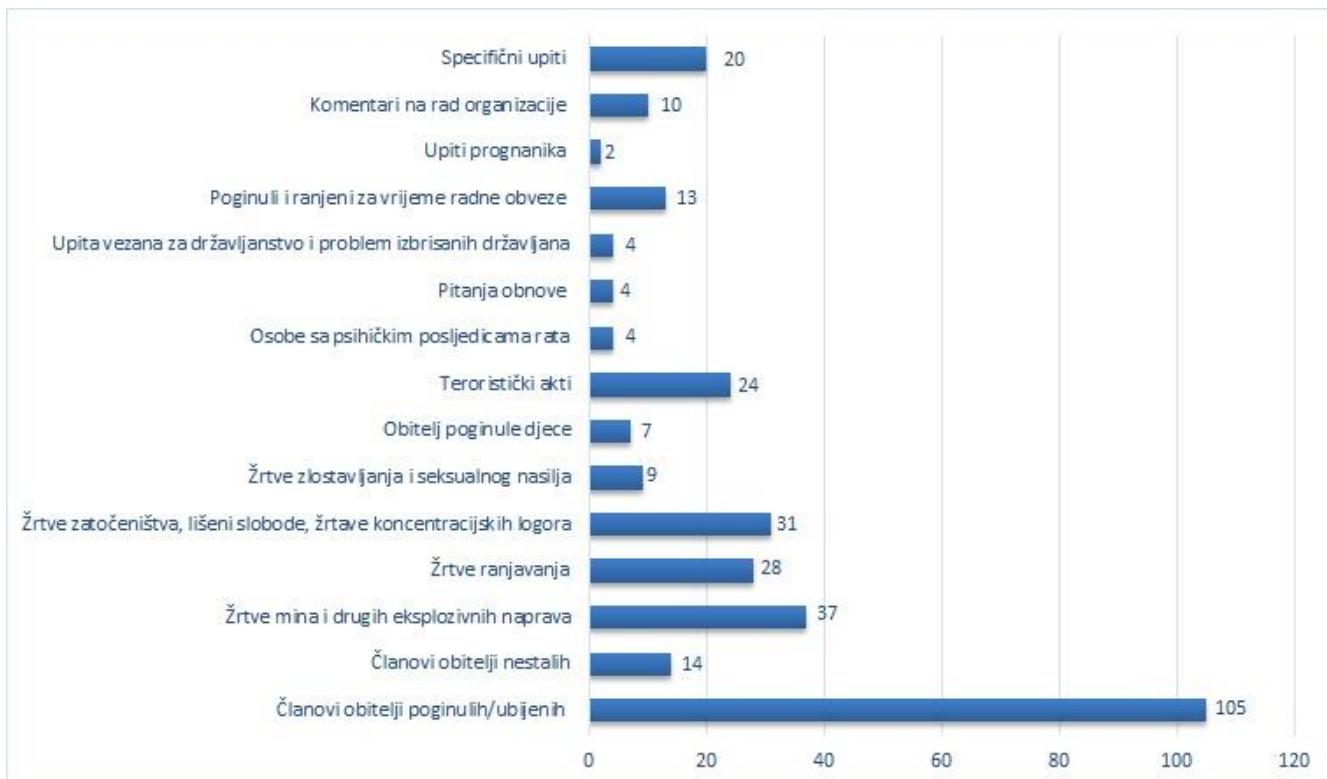
7. PRAVO NA REPARACIJE CIVILINIH ŽRTAVA RATA

Tijekom 2014. godine u nekoliko gradova Republike Hrvatske, na javnim skupovima, predstavljeno je istraživanje potreba civilnih žrtava rata za 2013. godinu kao sastavni dio dugogodišnjih zagovaračkih nastojanja *Documente* - Centra za suočavanje s prošlošću kojim se želi upozoriti hrvatsku javnost i institucije na to da je još uvijek nepoznat broj civilnih žrtava rata, i dalje s nepriznatim statusom, patnjom i pravima te bilo kakvim oblikom institucionalnog obeštećenja. U nekoliko tematskih sesija: "*Osvrt na društveno-politički kontekst ostvarenja prava civilnih žrtava rata na obeštećenje*", "*Iskustva iz susjednih država – problemi i perspektive ostvarivanja reparacija*", "*Političko-pravosudni pomaci u ostvarivanju reparacija žrtava seksualnog nasilja*" i "*Pogled žrtve – prepreke u ostvarivanju reparacija*" upozorilo se na važnost procesuiranja ratnih zločina, kao i nužnost priznavanja prava civilnih žrtava rata u RH. Iako je 2014. godinu obilježilo nekoliko ključnih rasprava o rješenjima vezanima za obeštećenje i druge oblike reparacija civilnih žrtava rata, ipak na ovom području nema značajnijih političkih i pravosudnih pomaka: položaj civilnih žrtava rata je i dalje u znatnom broju neriješen te njihove obitelji više od 20 godina čekaju da se regulira njihov status, nedopustivo je da danas, na izmaku 2014. godine, još uvijek ima neistraženih ratnih zločina, a da u nekim slučajevima nisu obavljene čak niti predistražne radnje.

Documenta – Centar za suočavanje s prošlošću, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava – Osijek i Građanski odbor za ljudska prava su kroz svakodnevnu interakciju sa žrtvama analizirali pokrenute sudske postupke vezane uz ostvarivanje prava na naknadu štete (materijalne i nematerijalne), upravne postupke radi ostvarivanja prava, prijave nestanaka bliskih srodnika, deportacije, te evidentirali njihove potrebe.

Od 2012. do kraja 2014., registrirali smo 164 upita. Najveći broj upita odnosio se na informacije vezane uz ostvarivanje prava i mogućnosti njihove realizacije te dostupne pravne lijekove unutar sudskega postupka. Zamijećeni problemi: žrtve ne razumiju pravni postupak, te s druge strane otežana mogućnost pokretanja sudskega/upravnog postupka zbog visokih pristojbi. Pojedinci koji su pokrenuli sudske postupke danas su opterećeni naplatom troškova parničnog postupka. Važno je napomenuti da se radi o osobama nižeg socijalno-ekonomskog statusa koji nisu u mogućnosti plaćati parnične troškove. Hrvatsko pravosuđe, kao i šira javnost, nisu prepoznali probleme ove ranjive skupine, njihovu ponovnu viktimizaciju i uzastopno kršenje ljudskih prava. U prilogu dajemo pregled upita, kao i grafički prikaz kategorija stradalnika u periodu od 2011.-2014.

Graf 4 Kategorije stradalnika u periodu od 2011. do 2014. godine

Tijekom istraživanja koja su provedena ustanovljene su određene potrebe: donošenje odluke kojom bi se na nedvojben način otpisali troškovi izgubljenih parnica svim tužiteljima/ oštećenicima koji nisu uspjeli ostvariti naknadu nematerijalne štete zbog smrti bliske osobe; omogućavanje povrata sredstava onima koji nisu uspjeli ostvariti naknadu nematerijalne štete zbog smrti; omogućavanje povrata sredstava onima koji su već platili parnične troškove ili čija je imovina zaplijenjena; donošenje Nacionalnog programa za obeštećenje i Zakona o osnivanju fonda za obeštećenje svih žrtava rata; usvajanje Zakona o žrtvama seksualnog nasilja u ratu i Zakona o obeštećenju svih civilnih žrtava rata; izrada sveobuhvatne evidencije civilnih žrtava rata i sustavno praćenje potreba; unapređenje sustava dodjele socijalnih prava koji se temelji na načelima društvene solidarnosti; upravni postupak ostvarenja statusa civilne žrtve rata treba obuhvatiti veći broj korisnika i biti djelotvornija.

7.1 Pravo na reparacije žrtava seksualnog nasilja

Rezultat rada i suradnje Ministarstva branitelja i organizacija civilnog društva je prijedlog nacrta Zakona o pravima žrtva seksualnog nasilja u Domovinskom ratu koji je pušten u javnu raspravu i prvo čitanje u Hrvatski Sabor srpanju 2014. godine. Kroz raspravu je doživio brojen kritike vezane uz nedorečenost iznosa naknade štete te nedostatka financijske podloge zakona, kao i na kritiku neuvažavanja agresije na Republiku Hrvatsku, te izjednačavanja agresora i žrtve. Početkom travnja 2015. objavljen je konačni prijedlog Zakona te se očekuje njegovo drugo čitanje na nadolazećim

sjednicama Hrvatskog Sabora.⁴³ U široj javnosti se očekuje donošenje zakona koji bi na adekvatan i sustavan način obeštetio žrtve seksualnog nasilja.

Uspoređujući ta dva nacrta zakona mogu se ustanoviti određene izmjene zadnjeg nacrta u pojedinim člancima; određeni članci su izbačeni, preoblikovani ili uvedeni u Konačnom prijedlogu Zakona o pravima žrtava seksualnog nasilja u Domovinskom ratu.⁴⁴ Tako imamo unutar članka 2. proširenu kvalifikaciju seksualnog nasilja; gdje je u definiciju uvedeno i seksualno porobljavanje ili drugi oblik seksualnog nasilja usporedive težine, što je doprinos sudjelovanja u izradi zakona predstavnica organizacija civilnog društva za prava žena⁴⁵.

Izbačeni članci iz prvobitnog Prijedloga zakona o žrtvama seksualnog nasilja u Domovinskom ratu⁴⁶: čl.4. definicija počinitelja seksualnog nasilja;⁴⁷ čl. 23. stavak 1. rok za podnošenje zahtjeva;⁴⁸ čl. 37 stavak 1 i 2 (1) Fundacija za žrtve seksualnog nasilja u Domovinskom ratu za prikupljanje sredstva za isplatu novčanih i drugih naknada žrtvama iz ovoga Zakon.⁴⁹ Konačni nacrt zakona odredio je i iznose novčanih naknada koji su uskladjeni sa postojećom sudskom praksom te tako svojim izmjenama otklonio sve kritike iznesene tijekom prvog čitanja.

U široj javnosti (međunarodnoj) se očekuje donošenje zakona koji bi na adekvatan i sustavan način obeštetio žrtve seksualnog nasilja, unaprijedio standarde ostvarivanja prava preživjelih seksualno zlostavljanje ne samo u Hrvatskoj nego i u ostalim zemljama regije. Prije svega donošenjem posebnog zakona koji jamči najširi opseg obeštećenja žrtvama spolnog nasilja jača se društvena svijest i osudu takvih praksi, unaprjeđuje standarde zaštite preživjelih, te ime se dodjeljuje dostojanstven iznos jednokratnog materijalnog obeštećenja kao odgovor na propust države i društva u njihovoj zaštiti i ostvarivanju prava u proteklih dvadeset godina.

7.2 *Prava na reparacije žrtava torture*

U izvještajnom razdoblju izdvojili smo tri sudska postupka koja su inicirale žrtve torture. Tako je u studenom 2014., Županijski sud u Splitu potvrdio presudu Općinskog suda u Splitu kojom je žrtvi zlostavljanja u Vojnom zatvoru Lora u kolovozu 1992. godine dosuđena naknada štete. Županijski sud je potvrđio prвostupanjsku presudu i povisio iznos odštete, jer je zaključio kako nije sporno da je tužitelj bez ikakvog pravnog osnova doveden u Loru, da je zlostavljan i mučen, no problem je bio dokazati koje je posljedice to zlostavljanje ostavilo na njegovo fizičko zdravlje. Početkom listopada država je nagodbom pristala isplatiti i 100 000 kuna odštete bivšem šefu splitske Vojne bolnice dr. Dušanu Parpuri. On je bio zatvoren od 12. lipnja do 19. kolovoza 1992. godine, i to nakon što je iz JNA prešao u HV, uz čin brigadira. Time se ukupni iznos odšteta za zlostavljanja u Lori, u kojima su dvojica nezakonito pritvoreni, Nenad Knežević i Gojko Bulović i ubijeni u pokušaju bijega, popeo na oko

⁴³ Izvor: <http://www.sabor.hr/sjednica>, pristup 7. travnja 2015.

⁴⁴ Konačan prijedlog zakona o pravima žrtava seksualnog nasilja u Domovinskom ratu, P.Z. br. 685.; <http://www.sabor.hr/sjednica>, pristup 7. travnja 2015.

⁴⁵ Ibid, str. 1

⁴⁶ Prijedlog zakona o pravima žrtava seksualnog nasilja u Domovinom ratu, ožujak 2014.

⁴⁷ Ibid, str. 8

⁴⁸ Ibid, str. 12

⁴⁹ Ibid, str. 17

četiri milijuna kuna. Taj novac država pokušava naplatiti kroz regresno potraživanje od pripadnika Vojne policije osuđenih za ratni zločin protiv ratnih zarobljenika pred Županijskim sudom u Splitu.

U siječnju 2015. posredovanjem Europskog suda za ljudska prava Vlada RH je sklopila prijateljsku nagodbu sa Milivojem Radovanovićem radi povrede prava čl. 3. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda – zabrane mučenja. Milivoj Radovanović je odveden sa svog radnog mjesta u Zagrebu 21. svibnja 1992., i pritvoren u Kerestincu. Pušten je 19. kolovoza 1992. Iako je tvrdio da je u pritvoru bio podvrnut mučenju, te svjedočio u sudskom postupku pred Županijskim sudom u Zagrebu, on nije uvršten kao oštećenik sudskog postupka.

Zabrinjavajući položaj žrtve torture logora Jasenovac

Tijekom 2014. godine pratili smo upravni postupak u kojom je odbijen zahtjev za priznanje statusa i prava (civilnog invalida rata) devedesetogodišnjeg logoraša ustaškog Koncentracijskog logora Jasenovac, civilne žrtve II svjetskog rata zbog nemogućnosti dokazivanja invalidnosti/ bolesti, da je iz logora i zatvora izašao kao minimalno 20% invalid, i to medicinskom dokumentacijom iz 1945., a najkasnije do 15. svibnja 1946. godine.

Dana 01. siječnja 2014., izmjenama Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata (Narodne novine 148/13) ukinuta je opskrbnina, kao posebno socijalno pravo sudionika rata. Donošenje izmjena ovog zakona po hitnom postupku, bez javne rasprave i pomno pripremljene analize, uzrokovalo je kršenje stečenih prava korisnika, gdje značajan broj korisnika prava na opskrbnинu doveden u nepovoljniji položaj, ali i u poziciju krajnje socijalne nesigurnosti. Osobito problematičnu primjenu zapazili smo kod osoba danas starije životne dobi, koji su navedena prava ostvarivali još po zakonu iz 1972. - (Zakon o zaštiti žrtava fašističkih terora i građanskih žrtava rata), a zadnjim izmjena su primorani ući u sustav socijalne skrbi - ostvarivanja prava na zajamčenu minimalnu naknadu po isključivo ekonomskim kriterijima.

7.3 Pravo na djelotvornu istragu usmrćenja bliskih srodnika tijekom rata

Dana 12. lipnja 2014., Europski sud za ljudska prava je u predmetu Jelić protiv Hrvatske⁵⁰ presudio da je došlo do povrede članka 2. - prava na život Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda u postupovnom aspektu te tužena država treba isplatiti podnositeljici, u roku od tri mjeseca od dana kad presuda postane pravomoćna, 20.000,00 EUR (dvadeset tisuća eura) na ime nematerijalne štete. U svojoj presudi Europski sud za ljudska prava je ponovio da se članak 2. smatra jednom od temeljnih odredaba od najveće važnosti u Konvenciji, koji u sebi sadrži jednu od osnovnih vrijednosti demokratskih društava te da je cilj i svrha Konvencije kao instrument zaštite pojedinaca da se članak 2. tumači i primjenjuje na način da njegova jamstva budu praktična i učinkovita. Iako su sudovi u RH kaznili zapovjedno odgovornu osobu, osim odgovornosti nadređenih časnika, u predmetu o kojem je riječ postoji manjkavost koja potkopava djelotvornost istrage i koja se ne može otkloniti osuđujućim presudama samo protiv nadređenih. U kontekstu ratnih zločina potrebno je razlikovati odgovornost nadređenih osoba (zapovjednika) od odgovornosti njihovih podređenih. Kažnjavanje nadređenih zbog propusta u poduzimanju potrebnih i razumnih mjera u cilju sprječavanja ili kažnjavanja ratnih zločina koje su počinili njihovi podređeni, ne oslobođa podređene od njihove kaznene odgovornosti. U vezi s

⁵⁰ Zahtjev br. 57856/11

time Sud napominje da je među glavnim svrhama kažnjavanja retribucija, kao oblik pravde za žrtve i opće zastrašivanje usmjereno na prevenciju od novih povreda te očuvanje vladavine prava. Međutim, niti jedan od ovih ciljeva ne može se ostvariti ukoliko se navodni počinitelji ne privedu pravdi. Propust tijela vlasti da nastave s kaznenim progonom izravnih počinitelja potkopava djelotvornost kaznenopravnog sustava čiji je cilj prevencija, suzbijanje i kažnjavanje nezakonitih ubojstava. Pridržavanje postupovnih obveza države iz članka 2. zahtjeva od domaćeg pravnog sustava da dokaže svoju sposobnost i volju za provođenjem odredaba kaznenog prava protiv onih koji su nezakonito oduzeli život drugome.

Dana 9. prosinca 2013. pred Županijskim sudom u Osijeku donesena je prvostupanska presuda kojom je prvookrivljeni Vladimir Milanković proglašen krivim za ratne zločine protiv civilnog stanovništva na način da je kao "zapovjednik policijskih snaga na širem području Siska i Banovine" i "zamjenik načelnika sisacke policije", dozvolio ubojstva osoba srpske nacionalnosti i propustio poduzeti odgovarajuće mjere radi sprječavanja tih ubojstava. Mjerodavni dio presude koji se odnosi na supruga podnositeljice glasi:

"uvečer 15. studenoga 1991. u Sisku, skupina neidentificiranih naoružanih pripadnika sisacke policije, odjevenih u maskirne uniforme i fantomke ... došla je do doma Vase Jelića i pod prijetnjom oružja svezala mu ruke i stavila povez preko očiju te ga nakon toga odvezla na nepoznatu lokaciju u Sisku ... te ga usmrtila vatrenom oružjem ... [Nj]egovo tijelo, pogodeno sa sedam hitaca u glavu, prsa i lijevu ruku, pronađeno je 9. veljače 1992. na lijevoj obali rijeke Kupe u blizini Starog grada u Sisku."

Tijekom izvještajnog razdoblja po eventualnoj povredi prava na život po čl. 2 kroz nedjelotvornu istragu zabilježili smo 38 predmeta trenutno u komunikaciji sa Vladom RH, od kojih je nekoliko srođno povezano - vezani uz događaje povezane teritorijem i vremenom počinjenja zločina (npr. Sisak 1991., ili zločini počinjeni za vrijeme VRA Oluja).

7.4. Naplata troškova sudskih postupaka

Veliki problem nakon završenih sudskih postupaka u kojem su srodnici ubijenih tijekom rata tužili Republiku Hrvatsku, tražeći naknadu nematerijalne štete te iste izgubili, je naplata parničnih troškova prema žrtvama (tužiteljima). Navedeni primjeri sudskih presuda su očit pokazatelj da striktna primjena pojedinih zakona, bez uvažavanja cjelokupnog pravnog sustava normi kako nacionalnih tako i međunarodnih, nije zadovoljila pravdu, već stvorila još veću nepravdu.

Iako je 2013. donesena Uredba o kriterijima, mjerilima i postupku za odgodu plaćanja, obročnu otplatu duga te prodaju, otpis ili djelomičan otpis potraživanja, koju smo razmatrali kao mogući pravni lijek nastale situacije za srodnike ubijenih koji su izgubili sudske postupke, svjedočimo malom broju riješenih slučajeva otpisa parničnih troškova u korist fizičke osobe podnositelja zahtjeva. Time je ponovljena viktimizacija žrtve i stavljanje u nepovoljan položaj osoba koje su uz proživljenu patnju danas suočene i sa velikim potraživanjima od strane države.

U 2014. godini je na temelju Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupku za odgodu plaćanja, obročnu otplatu duga te prodaju, otpis ili djelomičan otpis potraživanja (Narodne novine, broj 52/13 i 94/14) fizičkim osobama ukupno otpisan iznos od 1.444.112,87 kuna, pravnim osobama 5.711.534,04 kuna, dok je obročnih otplata dugova odobren iznos od ukupno 315.305,58 kuna, odgoda plaćanja je

odobrena u iznosu od 22.447,50 kuna te su ukupno riješena 174 zahtjeva (121 pozitivno, 53 negativno i jedna obustava postupka).⁵¹

Navedeni iznosi se odnose na ukupne otpise, odgode i obročna plaćanja u svim kategorijama postupaka i svih građana RH u svim područjima djelovanja državnih tijela te specifičnije podatke nismo uspjeli dobiti od nadležnog ministarstva sa tvrdnjom da se unutar Ministarstva financija ne vodi evidencija koja bi pokazala na što su se otpisi, odgode i obročna plaćanja odnosila.

⁵¹ Izvor: <http://www.mfin.hr/hr/podrska-drzavnoj-riznici>, pristup 7. travnja 2015.

8. PREPORUKE

- ❖ nužno je omogućiti rad pravosudnim djelatnicima bez bilo kakvog političkog utjecaja te time doprinijeti ujednačavanju standarda u postupanju između pravosudnih tijela država u regiji, kako bi se što veći broj počinitelja i zapovjedno odgovornih osoba priveo pravdi, ali i kako bi se okončali progoni osoba za koje ne postoje dokazi da su počinitelji ili ukinule presude protiv neopravdano osuđenih;
- ❖ povećati tehničke, prostorne i personalne kapacitete timova za procesuiranja ratnih zločina u sudovima, državnim odvjetništvima i odjelima za ratne zločine u policiji;
- ❖ provoditi dodatne edukacije za suce, tužitelje te sve ostale djelatnike uključene u procesuiranje ratnih zločina;
- ❖ pojačati kapacitete odjela za podršku svjedocima i žrtvama te proširiti njihov djelokrug rada na tijela kaznenog progona – državna odvjetništva i policiju;
- ❖ donijeti Nacionalnu strategiju za razvoj sustava podrške žrtvama i svjedocima, kako bi se postojeći sustav podrške proširio, a obujam podrške povećao;
- ❖ u žurnom postupku prevesti na hrvatski jezik sve odluke međunarodnih sudova relevantne za procesuiranje ratnih zločina te ih dostaviti sucima, tužiteljima i ostalim djelatnicima uključenima u procesuiranje ratnih zločina;
- ❖ donijeti Odluku kojom bi se na nedvojben način otpisali troškovi izgubljenih parnica svim tužiteljima/ oštećenicima koji nisu uspjeli ostvariti naknadu nematerijalne štete zbog smrti bliske osobe te omogućio povrat sredstava onima koji su već platili parnične troškove ili čija je imovina zaplijenjena;
- ❖ donijeti Nacionalni program i Zakon o osnivanju fonda za obeštećenje svih žrtava rata kojim bi se naknada štete uredila u skladu s Temeljnim načelima i smjernicama o pravu na pravni lijek i reparaciju za žrtve teških kršenja međunarodnih ljudskih prava i ozbiljnih povreda međunarodnog humanitarnog prava UN-a;
- ❖ među državama u regiji nužno je potpisati ugovore s ciljem efikasnijih procesuiranja počinitelja zločina i izbjegavati politizaciju suđenja za ratne zločine;
- ❖ kako bi osobe koje su preživjele silovanja/seksualno nasilje, kao i sve druge civilne žrtve rata, mogле ostvariti svoja prava, potrebno je donijeti novi ili izmijeniti postojeći Zakon o zaštiti

vojnih i civilnih invalida rata te donijeti najavljeni Zakon o pravima žrtava seksualnog nasilja u Domovinskom ratu;

- ❖ nužno je unaprijediti regionalnu suradnju formiranjem zajedničkih istražnih timova u predmetima koji zahtijevaju koordinirani rad i/ili istraživanje u više država;
- ❖ izmijeniti čl. 91. novoga Kaznenog zakona te silovanje i druge oblike seksualnog zlostavljanja, visinom propisane kazne, izjednačiti s ratnim zločinom počinjenim mučenjem i nečovječnim postupanjem, čime bi se slijedila praksa i postignuća MKSJ;
- ❖ zbog povezanosti brojnih ratnih zločina s prisvajanjem imovine žrtava, nužno je istražiti porijeklo imovine svih osuđenih za ratne zločine;
- ❖ potrebno je prekinuti s anonimizacijom osobnih podataka (imena) okriviljenih za ratne zločine – zbog značaja procesuiranja ratnih zločina za društva u Hrvatskoj i u ostalim post-jugoslavenskim državama, prioritet se mora dati pravu javnosti da bude informirana o tijeku postupaka i identitetu okriviljenih za ratne zločine.

9. PRILOZI

9.1 Pregled suđenja za zločin u Trpinji

NEPRAVOMOĆNA PRESUDA:

Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Osijeku objavilo je dana 19. prosinca 2014. godine nepravomoćnu presudu, kojom je proglašilo krivima i osudilo svih deset optuženika na kazne zatvora:

Opt. Stevo Pantić 20 godina (čl.120.st.1. OKZ RH i čl.122. OKZ RH) – 2 točke optužnice

Opt. Milisav Atanacković 20 godina (čl.120.st.1. OKZ RH i čl.122. OKZ RH) – 3 točke optužnice

Opt. Milenko Pantić 14 godina (čl.120.st.1. OKZ RH) – 1 točka optužnice

Opt. Đoko Stojić 14 godina (čl.120.st.1 OKZ RH) – 1 točka optužnice

Opt. Zoran Ranković 12 godina (čl.120.st.1. OKZ RH) – 1 točka optužnice

Opt. Zoran Gajanin 14 godina (čl.120.st.1. OKZ RH) – 1 točka optužnice

Opt. Simo Stević 14 godina (čl.120.st.1. OKZ RH i čl. 122.OKZ RH) – 2 točke optužnice

Opt. Željko Vuković 12 godina (čl.122. OKZ RH) – 1 točka optužnice

Opt. Miroslav Kovačević 5 godina (čl.122. OKZ RH) – 1 točka optužnice

Opt. Jerko Mičić 14 godina (čl. 120.st.1. OKZ RH) – 1 točka optužnice

OPTUŽNICA:

Županijsko državno odvjetništvo iz Osijeka podiglo je optužnicu br. K-DO-33/13, od 16. lipnja 2014. godine⁵², protiv deset navedenih optuženika⁵³, zbog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog

⁵² Policijska uprava Osječko baranjska dana 12. srpnja 2013. godine podnijela je kaznenu prijavu br. K-35/2013 ŽDO iz Osijeka protiv 15 osumnjičenika zbog osnova sumnje da bi počinili kaznena djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120.st.1. OKZ RH i ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZ RH. Prije podnošenja kaznen prijave, dana 11. Srpnja 2013. Godine, na temelju naloga suca istrage Županijskog suda u Osijeku izvršena je pretraga domova i drugih prostorija, te osobnih vozila Steve Pantića, Milisava Atanackovića, Milenka Pantića, Đoke Stajića, Zorana Rankovića, Zorana Gajanina, Sime Stevića, Željka Vukovića, Zorana Vajića i Jerka Mičića. Svi nabrojani istoga dana su uhićeni osim Zorana Vajića i Jerka Mičića, koji su se nalazili izvan područja RH. Dana 16. Srpnja 2013. Godine, nakon ispitivanja svih osumnjičenika, donesen je nalog o provođenju istrage protiv 15 osumnjičenika zbog osnove sumnje na počinjenje navedenih kaznenih djela.

stanovništava, čl. 120.st.1. OKZ RH i kaznenog djela ratnog zločina protiv ranih zarobljenika, čl. 122.OKZ RH.

Opt. Stevo Pantić optužen je za naređivanje protupravnog zatvaranja, ubijanja i nečovječnog postupanja sa civilnim stanovništvom, naređivanje nečovječnog postupanja prema ratnim zarobljenicima, mučenje i ubijanje;

Opt. Milisav Atanacković optužen je za nečovječno postupanje i ubijanje civilnog stanovništva, mučenje i nečovječno postupanje prema ratnim zarobljenicima;

Opt. Simo Stević optužen je za nečovječno postupanje i ubijanje civilnog stanovništva, nečovječno postupanje i mučenje ratnih zarobljenika;

Opt. Željko Vuković optužen je za ubijanje ratnog zarobljenika;

Opt. Milenko Pantić, opt. Đoko Stajić, opt. Zoran Ranković, opt. Zoran Gajanin i opt. Jerko Mičić optuženi su za ubijanje civilnog stanovništva;

Opt. Miroslav Kovačević optužen je za nečovječno postupanje prema ratnim zarobljenicima.

Optuženici Stevo Pantić, Milisav Atanacković, Milenko Pantić, Đoko Stojić, Zoran Ranković, Zoran Gajanin, Simo Stević, Željko Vuković i Miroslav Kovačević uhićeni su dana 11. srpnja 2013. godine i od tada su se nalaze u istražnom zatvoru. Optuženi Jerko Mičić uhićen je dana 19. veljače 2014. godine i od tada se nalazi u istražnom zatvoru. Nakon izricanja nepravomoćne presude svim optuženicima je produljen istražni zatvor.

⁵³ Okrivljenici Borislav Držajić, Zoran Vajić, Luka Kršić i Vaskrsije Vasić nedostupni su tijelima kaznenog progona. Protiv njih je određen istražni zatvor, raspisana je međunarodna (crvena) tjeralica i europski uhidbeni nalog. Temeljem odredbe čl. 130.st.3. ZKP protiv njih je istražni postupak prekinut i bit će nastavljen po prestanku razloga koji su doveli do prekida postupka (kada postanu dostupni hrvatskim organima kaznenog progona)

ŽRTVE:

<i>ubijeni civili (rujan 1991. godine)</i>	<i>ubijeni civili (studeni 1991. godine)</i>	<i>teški ranjenici, ubijeni (19. studeni 1991. godine)</i>	<i>zlostavljeni civili</i>	<i>fizički i psihički zlostavljeni zarobljeni hrvatski branitelji</i>
Anda Budimir (1949)	Katarina Živanović (1938)	Slavko Šantek (1962)	Milica Madžarević (1945)	Marinko Bertić (1956)
Mika Čibarić (1921)	Ružica Živanović (1966)	Željko Galić (1966)	X.Y.	Petar Balen (1954)
Cecilija Čibarić (1929)	Stjepan Godinar	Marinko Dragičević (1963)	Marija Pobran (1926)	Zlatko Gojun (1957)
Stipan Babić (1929)	Fridrih Jung (1915)	Miroslav Gojun (1963)	Soka Kolar (1933)	
Iva Babić (1933)	Anica Marincel	Luka Grujić (1957)	Željko Kolar	
Mato Mađarević (1941)	Katarina Sabači (1908)	Maribel Matićić (1967)	Eugenija Lender (1935)	
Ivan Martić (1924)	Vlado Rehlicki (1940)	Josip Lojdl (1937)	Ana Horvat (1940)	
Ivica Uremović (1959)			Dmitra Horvat (1933)	
Katarina Kuća (1926)			Ištván Horvat (1930)	
Ana Petrovecki (1921)			Janoš Horvat	
			Stevica Horvat	
			MagdaŠobota (1937)	
			Pavica Mažar (1930)	
			Jeka Belobrajdić (1934) provjeriti	

Ročišta:

Pripremno ročište	Broj ročišta za glavnu raspravu ⁵⁴	Početak glavne rasprave	Završetak glavne rasprave	Objava presude
06.10.2014.	17 + 1	27.10.2014.	17.12.2014.	19.12.2014.

Svjedoci neposredno ispitani na raspravi:

Br. zaštićenih svjedoka	Br. ugroženih svjedoka	Broj svjedoka optužbe	Broj svjedoka oštećenika	Broj svjedoka obrane	Ukupan broj svjedoka
1	1	32	26	17	77

RASPRAVA⁵⁵:

Monitorirana je rasprava, od otvaranja do izricanja prvostupanske nepravomoćne presude. Rasprava je provedena primjenom odredbi važećeg Zakona o kaznenom postupku (ZKP)⁵⁶. Nakon otvaranja zasjedanja, objave predmeta rasprave i sastava vijeća⁵⁷, utvrđena je istovjetnost optuženika s uzimanjem njihovih osobnih podataka⁵⁸ i nadopunom postojećih. Svi optuženici su primili optužnicu i izjavili da su razumjeli pouku o pravima⁵⁹.

⁵⁴ Pripremno ročište održano je dana 6. listopada 2014. godine. Rasprava je započela 27. listopada 2014. godine, zaključena je 17. prosinca 2014. godine, održano je 17 ročišta za glavnu raspravu (27,28,29. listopada; 3,4,5,10,11,12, 17, 19, 20. studenoga, 8,9,10,15. i 17. prosinca 2014. godine) Ročište zakazano za 2. Prosinca 2014. Godine nije održano, uz suglasnost stranaka i sudionika postupka Vijeće za ratne zločine izvanraspravno je saslušalo za taj dan pozvane svjedoke, a zbog zdravstvenog stanja opt. Miroslava Kovačevića (koji je večer prije bio fizički napadnut u istražnom zatvoru, nanesene su mu tjelesne povrede) odgodilo je raspravu.

⁵⁵ Više ne govorimo o fazi glavne rasprave kao dijelu kaznenog postupka u kome se u kontradiktornom sučeljavanju neposredno izvode dokazi. Izmjenama i dopunama ZKP ova faza kaznenog postupka naziva se «rasprava». Ovo stoga što ovu fazu kaznenog postupka ZKP/08, dakle kontradiktorno i neposredno raspravljanje sada je moguće samo pred prvostupanskim sudom.

⁵⁶ ZKP, NN 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13

⁵⁷ Čl. 400. ZKP

⁵⁸ Čl. 413.st.1. ZKP

⁵⁹ Čl.413.st.2. ZKP

Svi optuženici su izjavili da su razumjeli optužbu, te da se ne smatraju krivim niti za jedno djelo, koje im se optužnicom stavlja na teret⁶⁰. Opt. Željko Vuković i opt. Jerko Mičić branili su se u odnosu na mjesto i vrijeme izvršenja djela, navodeći da se u kritično vrijeme nisu nalazili u Trpinji⁶¹.

Uvodne govore održali su Zamjenik ŽDO iz Osijeka, Punomoćnica oštećene žrtve X.Y., te branitelji optuženika: Milenka Pantića, Đoke Stajića, Zorana Rankovića, Zorana Gajanina, Sime Stevića, Miroslava Kovačevića i Jerka Mičića. Branitelji Steve Pantića, Milisava Atanackovića i Željka Vukovica svoj su uvodni govor održali nakon izvođenja dokaza predloženih od tužitelja. (ŽDO iz Osijeka)⁶², dana 19. studenoga 2014. godine.

Dokazni postupak započeo je dana 21. listopada 2014. godine, završio je 15. prosinca 2014. godine. Sukladno odredbama ZKP⁶³ prvo su izvedeni dokazi optužbe, a potom dokazi obrane. Koji dokazi će biti izvedeni na raspravi odlučuje Sud na pripremnom ročištu, određujući mjesto i vrijeme izvođenja svakog pojedinog dokaza. Stoga je na početku dokaznog postupka Predsjednik Vijeća pročitao raspored rasprava, te datume kada će biti izvedeno neposrednim ispitivanjem svjedoka. Isto tako, već na pripremnom ročištu odlučeno je koji materijalni dokazi će biti izvedeni na raspravi, kao i koji će dokazi biti izvedeni čitanjem zapisnika o ranijem ispitivanju svjedoka. Tijekom rasprave Zamjenik ŽDO iz Osijeka predložio je da se pročitaju iskazi iz istrage nekih od svjedoka. Obrazložio je da su, na okolnosti o kojima su oni iskazivali dotada, ispitani svjedoci na raspravi iznosili svoja saznanja. Osim toga, neki od tih svjedoka su stari i bolesni⁶⁴. Osim personalnih dokaza (ukupno 77 svjedoka)⁶⁵, izvedeni su brojni materijalni dokazi⁶⁶. Tijekom rasprave u dijelu u kojem je bila ispitivana svjedokinja oštećenica X.Y, na prijedlog Zamjenika ŽDO iz Osijeka, bila je isključena javnost⁶⁷.

⁶⁰ Novina ZKP/08 je tome da optuženikovo očitovan, je o optužnici nije identično onom koje je bilo propisano ZKP/07. Naime, zakonodavac se više ne zadovoljava samo utvrđenjem «ne osjećam se krivim», već sukladno odredbi čl. 376. st.2. ZKP izrijekom propisuje širi općeg očitovanja o optužbi. Optuženik ili njegov branitelj sada trebaju «stočno odrediti koji dio optužnice poriču i iz kojih razloga». Moguće je poricati optužbu u dijelu koji se odnosi na krivnju koja u sebi sadrži element ubrojivosti, namjere i nehaja, svijesti o protupravnosti; u odnosu na elemente kaznenog djela poricanjem načina počinjenja, vremena ili mjesta počinjenja djela koje se optuženiku stavlja na teret, pitanje isključenja protupravnosti djela.

⁶¹ Poricanje optužbe pitanjem obrane alibijem (mjesto i vrijeme počinjenja djela), sukladno odredbama ZKP/08, treba isticati s navođenjem dokaza već pred optužnim vijećem ako su optuženici bili nazočni sjednici optužnog vijeća. Kako nismo nazočni sjednici optužnog vijeća sa sigurnošću ne znamo je li to učinjeno ili ne. Poricanje optužbe pitanjem obrane alibijem, razumijevajući odredbe ZKP/08 upitno je u fazi rasprave ako se optuženik na to nije pozivao u istrazi (koja je nejavna i koju također ne možemo pratiti), te da li je to poricanje optužbe isticano pred optužnim vijećem.

⁶² Čl. 417.st.1. ZKP

⁶³ čl. 419.st.5. ZKP

⁶⁴ Raspravni zapisnik ŽS Osijek, br. K-rz-4/2014, od 12. studenoga 2014. godine.

⁶⁵ U istrazi su saslušana 103 svjedoka.

⁶⁶ Između ostalih pročitan je iskaz svjedoka Ilije Mirkića, koga je ispitao sudac istrage Županijskog suda u Vukovaru, dana 18. travnja 2011. godine. Branitelji svih optuženika stavili su primjedbu na provedeni dokaz, prigovarajući da je iskaz pribavljen prije početka ovoga kaznenog postupka, stoga, sukladno odredbi čl. 431. ZKP nije mogao biti izведен kao dokaz. Isto tako, prigovorili su da je dokaz ne provjerljiv, jer je Ilija Mirkić u međuvremenu umro. Nadalje, pročitani su zapisnici o pretrazi doma i potvrde o oduzetim stvarima od optuženika; osobna dokumentacija na ime oštećenika (Zlatka Gojuna, Petra Balena, Marinka Bertića); potvrde Štab TO Trpinja; analitička obrada obavljenih telefonskih kontakata; preslike kartona i osobnih iskaznica i foto-preslike iz knjiga nestali osoba na ime Željka Galića i Slavka Šanteka; protokoli na ime žrtava; popis žrtava; fotografije žrtava; smrtne listove na ime žrtava; fotodokumentacija izvršenog očevida; smrtni list na ime Đorđa Vukajlovića; izvršen je uvid u izvode iz kaznene i prekršajne evidencije na ime svih optuženika. Izvršen je uvid u CD

Pri kraju dokaznog postupka obrana opt. Steve Pantića predložila je psihijatrijsko vještačenje oštećenice. Prijedlog je obrazložen stanjem u kome je oštećenica bila tijekom davanja iskaza na raspravi, na neka pitanja nije odgovorila. Predloženim vještačenjem trebalo je utvrditi da li oštećenica „*zbog svog psihičkog stanja i proteka vremena može biti svjedok u postupku i može li vjerodostojno iskazivati*“⁶⁸. Zamjenik ŽDO iz Osijeka protivio se tom prijedlogu, navodeći da je prijedlog „*apsolutno neprikladan i nevažan s obzirom na torturu koju je svjedokinja X.Y. prošla, jer je iz zarobljeništva puštena tek 1992. godine i čudno je što je uopće imala snage doći svjedočiti u ovom postupku pred deset (10) optuženika u ovoj atmosferi. Predloženi dokaz nema nikakve važnosti za ovaj postupak budući X.Y. nema nikakvu psihijatrijsku dijagnozu i provođenjem istog predstavljalo bi dodatno šikaniranje i stigmatizaciju X.Y...*“⁶⁹ Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Osijeku odbilo je ovaj prijedlog kao neprikladan i nevažan. Mislimo da se ovdje moglo pozvati i na praksu iz postupaka MKSJ⁷⁰.

Zaštićeni svjedok ispitan je dana 4. studenoga 2014. godine. Mjere zaštite određene su mu temeljem primjene odredbi Zakona o zaštiti svjedoka. Ugroženi svjedok je ispitan dana 5. studenoga 2014. godine, posredstvom audio- video uređaja. Tijekom ispitivanja lik i glas svjedoka bili su izmijenjeni, svjedok se tijekom ispitivanja nalazio u prostoriji, koja je prostorno odvojena od sudionice u kojoj je održana glavna rasprava⁷¹. Ugroženi svjedok je upozoren da nije dužan odgovarati na pitanja vezana za svoj identitet, obitelj i u svezi njegove djelatnosti u inkriminirano vrijeme.

Dana 2. prosinca 2014. godine, Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Osijeku, izvanraspravno je saslušalo šest (6) pozvanih svjedoka, a raspravu je odgodilo za 8. prosinca 2014. godine. Toga dana iz istražnog zatvora je doveden opt. Miroslav Kovačević u vidno lošem zdravstvenom stanju. Večer prije bio je napadnut u istražnom zatvoru od jednog zatvorenika. Opt. Miroslav Kovačević odveden je iz sudnice u jednu od prostorija Suda, gdje ga je pregledao prof. dr. sc. Mladen Marcikić, sudsko medicinski vještak, koji je utvrdio da optuženik nije spremni i sposoban sudjelovati na tom ročištu⁷². Napad, kako su Vijeće i optuženikov branitelj naveli, nije imao veze niti s nacionalnom pripadnošću opt. Miroslava Kovačevića, niti s djelom koje mu se stavlja na teret. Naveli su da ga je napao zatvorenik koji je sebi u drugom postupku želio osigurati bolji status. Zapisnici s iskazima izvanraspravno saslušanih svjedoka pročitani su na ročištu održanom dana 8. prosinca 2014. godine.

sa snimkama intervjuja Bore Držajića; CD s dokumentacijom iz Baze podataka MKSJ dostavljen preko časnice za vezu DORH-a; CD s dokumentacijom iz Baze podataka MKSJ dostavljen od Tranzicijskog tima; CD s dokumentacijom o nestalim osobama dostavljen od Ministarstva branitelja RH.

⁶⁷ Čl. 292.st.4. ZKP

⁶⁸ Raspravni zapisnik br. K-rz-4/2014, od 15. Prosinca 2014. Godine, str. 9

⁶⁹ Raspravni zapisnik br. K-rz-4/2014, od 15. Prosinca 2014. Godine, str. 10

⁷⁰ Pravilo 96.st.1. Pravilnika o postupku i dokazima MKSJ, predmet «Foča», opt. D. Kunarac i dr - «Nalog raspravnog vijeća o vještacima obrane» ; predmet zločina u logoru Čelebić (opt. Z. Mucić, H. Delić i E. Landžo); predmet zločina u logoru Omarska (opt. D. Tadić); predmet gdje je bio optužen A. Furundžija

⁷¹ Čl. 297.st.1. ZKP

⁷² Zapisnik s glavne rasprave ŽS Osijek od 2. prosinca 2014. godine, str. 9.

Svi optuženici i njihovi branitelji, u više navrata, su predlagali da se pozove i ispita kao svjedok Slobodan Radovanović, koji je u kritično vrijeme bio komandir Odeljenja milicije u Trpinji. Opt. Zoran Ranković je iznoseći svoju obranu rekao da mu je neshvatljivo da čovjek koji je predao civile u ovom postupku ne bude ispitan. Rekao je da je Slobodan Radovanović bio odgovoran za civile.

Zamjenik ŽDO iz Osijeka protivio se ispitivanju toga svjedoka, stoga što je Slobodan Radovanović bio pozivan tijekom istrage, kada je odbio dati iskaz i uz sve mjere zaštite. Svoje odbijanje je opravdalo strahom za sigurnost i život sebe i članova svoje obitelji. Vijeće za ratne zločine je odbilo kao nevažan prijedlog za ispitivanje Slobodan Radovanovića, budući da je činjenično stanje u pogledu činjenica u dovoljnoj mjeri utvrđeno i izvođenjem toga dokaza ne bi se utvrdile nove bitne činjenice.

Svi optuženici i njihovi branitelji stavljali su prigovore na iskaz zaštićenog svjedoka, kao i na iskaz ugroženog svjedoka „Bosut“. Prigovori na iskaz zaštićenog svjedoka bio je: iskaz svjedoka s glavne rasprave suprotan je njegovim ranijim iskazima; u suprotnosti je s iskazima već ispitanih svjedoka; prigovor na istinitost njegova iskaza, jer na pitanja Zamjenika ŽDO iz Osijeka odgovara detaljno, a na pitanja branitelja odgovara da se ne sjeća. Prigovori svih branitelja, osim braniteljice opt. Zorana Rankovića, koja nije imala primjedbi na iskaz ugroženog svjedoka „Bosut“, su: iskaz je neistinit; nepovjerljiv; suprotan izvedenim dokazima; „da isti ne iskazuje o svojim saznanjima nego čita pripremljen odgovor, ne odgovara na konkretna pitanja obrane, da se ne sjeća bitnih detalja, a sjeća se nebitnih detalja što samo govori u prilog njegovoj neuvjerljivosti“⁷³.

Prigovor «da isti ne iskazuje o svojim saznanjima nego čita pripremljen odgovor...» nije običan prigovor na iskaz svjedoka. Ozbiljnost toga prigovora, mišljenja smo, trebalo je posebno ispitati, utvrditi osnovanost ili neosnovanost toga prigovora, te odlučiti što i kako dalje te kako nastaviti raspravu, ima li mjesta za izricanje opomene ili drugih mjera?⁷⁴

Optuženici su ispitani na ročištima održanim dana 8., 9. i 10. prosinca 2014. godine⁷⁵. Iznoseći svoje obrane svi optuženici su iskazali da nisu počinili djelo koje im se stavlja na teret, da nisu zlostavljali, tukli ili ubijali civile. Rekli su da nisu čuli za pojedine žrtve, niti su ih vidjeli. Opt. Milisav Atanacković je rekao da suosjeća sa svima koji su nekoga izgulili. Opt. Zoran Ranković je rekao da bi volio znati što se dogodilo osobama koje su bile zatočene u Trpinji, zna po srodnici kojoj je nestao brat koliko je to teška situacija.

Tijekom prvostupanjskog postupka, na žalost, nije se došlo do novih podataka o mogućem mjestu pokopa žrtava, civila i ratnih zarobljenika – ranjenika iz «Borovo Commercea». Opt. Zoran Ranković,

⁷³ Zapisnik s glavne rasprave ŽS Osijek od 5. studenoga 2014. godine, str. 6

⁷⁴ praksa MKSJ – «Međunarodna krivična praksa», autori : John R.W.D. Jones (magistar prava, Lincoln's Inn, odvjetnik) i Steve Powles (magistar prava, Middle Temple, odvjetnik), izdavač Fond za humanitarno pravo, Beograd, 2005. godina

⁷⁵ Opt. Stevo Pantić i opt. Milisav Atanacković tijekom istrage koristili su zakonsku mogućnost obrane šutnjom. Ostali optuženici su iznosili obranu u istrazi.

u svojoj obrani, između ostalog, je rekao: “*Ta je priča o civilima u selu bila zabranjena u to vrijeme kao što je zabranjena i danas*”⁷⁶.

Očito da, niti 23 godine nakon počinjenog zločina, oni koji znaju gdje se nalaze posmrtni ostaci žrtava, nemaju snage, volje, a niti ljudskog suošjećanja za žrtve i članove njihovih obitelji. Tijekom dokaznog postupka rečeno je da su tijela žrtava iz primarne grobnice prevožena u smjeru mjesnog groblja. Osim te informacije, iz medija i iz drugih izvora, čula se informacija da su posmrtni ostaci žrtava, nakon što su ekshumirani iz primarne grobnice, bačeni u Dunav.

Osim dva optuženika, ostali optuženici nisu iskazali žaljenje zbog sudsbine žrtava. Unatoč tvrdnji da nisu počinili zločin koji im se stavlja na teret, ljudsko suošjećanje za patnje, stradavanje i sudbinu, kako ubijenih tako i preživjelih žrtava, očekivana je reakcija svakog čovjeka.

U Trpinji su izvršena mučenja, zlostavljanja, ponižavanja, seksualna zlostavljanja, silovanja. Civili s Trpinjske ceste, uhićeni u rujnu 1991. godine, bili su zatočeni, zlostavljeni, mučeni, neke žrtve silovane i nad njima je vršeno seksualno zlostavljanje, više dana. Iz te grupe deset je žrtava ubijeno. Osim te grupe civila, još jedna grupa civila je dovedena i zlostavljana, mučena. Iz te grupe sedam civila ubijeno je u studenom 1991. godine.

Osim civila u Trpinji su, nakon što su zaustavljeni autobusi i kamioni koji su vozili ranjenike i ratne zarobljenike iz «Borovo Commercea», zlostavljeni i nestali ratni zarobljenici – ranjenici. O evakuaciji iz «Borovo Commercea», transportu, postupanju sa zarobljenicima, atmosferi, zlostavljanju ratnih zarobljenika, ranjenika, iskazivali su svjedoci/ preživjeli pripadnici policije iz PU Varaždinske i PU Čakovečke. Preživjele žrtve oštećenici iskazivali su o zlostavljanjima koja su preživjeli, kao i o

⁷⁶ Zapisnik s glavne rasprave ŽS Osijek od 9. prosinca 2014. godine, str. 4

stradavanju žrtava, koje se do danas vode kao nestale. Iskazivali su oštećeni Milica Mađarević⁷⁷, Petar Balen, Marinko Bertić, Dmirta Horvat, XY78, kao i drugi oštećenici

Zaštićeni svjedok i ugroženi svjedok „Bosut“ su u svojim iskazima navodili imena osoba koje su zlostavljanje u zatvoru u Trpinji, o postupanju sa ranjenicima dovezenim iz Borovo Commercea dana 19. studenoga 1991. godine. Navodili su imena optuženika pri opisivanju zlostavljanja i mučenja konkretnih žrtava⁷⁹.

9.2 Državno sudbeno i državno odvjetničko vijeće- ključne karike u procesu reforme pravosuđa

Uvod

Strategijom za razdoblje od 2011. do 2015. godine Državno sudbeno vijeće i Državno odvjetničko vijeće postaju ključne karike u procesu reforme pravosuđa.⁸⁰ Njihova kontribucija neovisnosti, nepristranosti, profesionalnosti i stručnosti unutar pravosudne struke trebala je biti golema. Suci svojim

⁷⁷ Tako je svjedokinja Milica Mađarević tijekom istrage, između ostalog, rekla: „*Svi su bili smješteni u jednoj prostoriji u centru sela i zna da je bilo točno 14 zatvorenih osoba, čuvali su ih naoružani stražari, te su po noći jednu po jednu osobu odvodili u neku zasebnu prostoriju i tu su ih ponaosob ispitivali. Sjeća se da je prva na ispitivanje odvedena Anda Budimir. Ispitivali su je gdje su joj sinovi, nazivali su je ustaškom kurvom, maltretirali i zlostavljavali na sve moguće načine. Tukli su je palicom po leđima, vratu i prsima*“. Svjedokinji je to pričala Anda Budimir nakon što su je vratili s ispitivanja. „*Nakon Ande Budimir u prostoriju za ispitivanje je pozvan Mato Mađarević. Među tim osobama koje su provodile ispitivanje bili su Simo Stević, Boro Držajić i još dvije tri osobe kojima ne zna ime. Poslije Mate je ona pozvana na ispitivanje. Prilikom ispitivanja su je vrijedali, prijetili, govorili da je ustaška kurva, zastrašivali udarajući palicom o stol i pucajući iznad glave.*“.... „*Zna da su u toj prostoriji prilikom tih ispitivanja zarobljenike tukli Vaskrsije Vasić, Simo Stević i Boro Držajić*“. „*Nadalje, Milica Mađarević u svom iskazu navodi da su zlostavljanja vršena intenzivno i noću i danju, da nju nisu fizički zlostavljavali, ali su je stalno vrijedali i dirali po intimnim dijelovima tijela. Tjerale su je, kao i ostale zarobljene civile da pjeva: „Od Topole sve do Rane Gore“, „Druže Tito mi ti se kunemo, ustaša si, mater ti jebemo“, „Od Vukovara pa do Knina sve je Srbin do Srbina*“. Sjeća se da je Anda Budimir odbila pjevati navedene pjesme, te je odvedena u posebnu prostoriju za ispitivanje, gdje su je tukli. Kada se vratila bila je sva raščupana i uplakana. Zna da su tada u sobi za ispitivanje bili opt. Simo Stević i Vaskrsije Vasić. Zbog svih ti zlostavljanja Anda Budimir je jedne noći pokušala izvršiti samoubojstvo u zatvoru. Zbog toga je u prostoriju došao opt. Simo Stević, te ljut, zbog pokušaja samoubojstva Ande Budimir, udario je šakom po licu Miku Čibarića, a Andi Budimir naredio da pije krv koja je Miki Čibariću curila iz razbijenog nosa pri tome govoreći: „*Pij kurvo ustašku krv, jer si vikala da se hoćeš napiti srpske krvi*“.

⁷⁸ Oštećenica X.Y. u istrazi je rekla: „*Zajedno sa Ružicom i Katarinom Živanović odvedena je u Trpinju, tamo su je neki ljudi tukli i ispitivali. Nije vidjela kuda su odveli Katarinu i Ružicu Živanović, a nju su tukli u nekom hangaru. Prisiljavali su je da prizna da je ubijala srpsku djecu, da im je sjekla prste i tjerale je da pokaže mjesto gdje ih je pokopala. Za vrijeme ispitivanja i zlostavljanja ruke su joj bile vezane lisicama, na taj način su je zlostavljavali i ispitivali nekoliko da na i zna da je tom prilikom bila i silovana. Bila je u toj mjeri izmučena da se više ne može sjetiti na koji su je način silovali i da li ju je silovala jedna osoba ili više njih, a o svemu tome joj je jako teško pričati. Iz Trpinje su je odveli u Dalj, a nakon toga u logor u Sremskoj Mitrovici*“. (iskaz iz istrage sadržan u Optužnici ŽDO iz Osijeka, br. K-DO-33/13 od 16. Lipnja 2014. Godine) Na glavnoj raspravi održanoj dana 21. listopada 2014. godine, svjedokinja X.Y. potvrdila je, nakon što joj je iskaz iz istrage, na njezinu molbu, pročitan, da je to njezin iskaz i da kod istoga ostaje (raspravni zapisnik ŽS Osijek)

⁷⁹ Iskazi iz istrage i iskazi dani na raspravama (raspravni zapisnici ŽS Osijek od 4. studenoga 2014. godine – iskaz Zaštićenog svjedoka, 5. studenoga 2014. godine – iskaz ugroženog svjedoka „Bosut“)

⁸⁰ Hrvatski je sabor 2010. godine donio Strategiju reforme pravosuđa za razdoblje od 2011. do 2015. godine te 2012. godine revidiranu Strategiju za razdoblje 2013.- 2018. godine, Narodne novine, br. 145/2010.

radom, odnosno tumačenjem pozitivnih propisa, omogućavaju suštinsko približavanje sADBene vlasti u Republici Hrvatskoj pravnoj stečevini i najvišim standardima Europske unije.

Neovisnost sADBene vlasti koja se osigurava dosljednom primjenom načela trodiobe vlasti proklamiranim u članku 4. Ustava Republike Hrvatske, esencijalni je preduvjet za ostvarivanje funkcije sudstva te jamstvo poštivanja ljudskih prava i sloboda.

Pravo da zakonom ustanovljeni sud pravično i u razumnom roku odluci o pravima i obvezama svakog pojedinca inkorporirano je u članku 129. Ustava Republike Hrvatske, sadrži ga i Zakon o sudovima u članku 4. stavku 1.⁸¹, kao i gotovo svi međunarodni dokumenti koji se referiraju na temeljne slobode i prava čovjeka i građanina.⁸²

Konstitutivnim izmjenama, Državno sADBeno vijeće (DSV) i Državnoodvjetničko vijeće (DOV) izričito postaju samostalna i neovisna tijela koja osiguravaju samostalnost i neovisnost sADBene vlasti. Promjene naglašavaju iznimno važnu samostalnost i nepristranost ovih dvaju institucija pri odlučivanju o imenovanju, napredovanju, premještaju, razrješenju i stegovnoj odgovornosti sudaca i predsjednika sudova, odnosno općinskih i županijskih državnih odvjetnika i zamjenika državnih odvjetnika.⁸³

Sastav i kompetencije DSV-a i DOV-a

Spomenute ustavne promjene sažete u članku 124. Ustava, značajno modificirane, determiniraju ovlasti i sastav DSV-a. Pored spomenutog ekskluziviteta u kreiranju pravosudnog kadra, DSV sudjeluje u osposobljavanju i usavršavanju sudaca i drugog pravosudnog osoblja. Broji i dalje jedanaest članova, ali ga sada čini sedam sudaca, dva sveučilišna profesora pravnih znanosti i dva saborska zastupnika, od kojih jedan iz redova oporbe. Bitna je izmjena da su sada dva člana odvjetnika zamjenjena s dva člana saborskih zastupnika.

Djelokrug Državnoodvjetničkog vijeća, kao i DSV-a proširen je dužnošću provođenja postupka upisa kandidata u Državnu školu za pravosudne dužnosnike i postupka polaganja završnog ispita.⁸⁴ Naime, završena Državna škola za pravosudne dužnosnike propisana kao uvjet za imenovanje. DOV također ima jedanaest članova, sedam zamjenika državnog odvjetnika, dva sveučilišna profesora pravnih znanosti i dva saborska zastupnika, od kojih jedan iz redova oporbe. Članovi oba vijeća biraju se na razdoblje od četiri godine, mandat mogu konzumirati u dva sastava, a predsjednika biraju između sebe.

⁸¹ Zakon o sudovima („Narodne novine“, broj: 150/05, 16/07, 113/08, 153/09, 116/10, 122/10 –pročišćeni tekst, 27/11 i 130/11).

⁸² Tako Opća deklaracija o pravima čovjeka iz 1948. godine (u čl. 10.), Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima iz 1962. godine (u čl. 14.), kao i Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, koja je u Republici Hrvatskoj stupila na pravnu snagu dana 05. studenoga 1997. god. („Narodne novine“ – Međunarodni ugovori, br. 18/97, 6/99 – pročišćeni tekst, 8/99 – ispravak I 14/02), propisuju da svatko ima pravo u potpunoj jednakosti da o njegovoj stvari pravilno i javno raspravi nezavisni i nepristrani sud.

⁸³ Ustavne promjene provedene 2010. iz ovlasti DSV-a izuzimaju predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

⁸⁴ Državna škola za pravosudne dužnosnike započela je s radom 1. listopada 2010. godine.

Nejednak položaj kandidata u odnosu na već imenovane suce, odnosno državne odvjetnike

Izmjenama Zakona o Državnom sudbenom vijeću i Zakona o državnom odvjetništvu 2009. godine, kao uvjet za imenovanje sudaca u sudove prvog stupnja odnosno općinska državna odvjetništva, bio je propisan uspješan završetak Državne škole, a odluka Državnog sudbenog vijeća odnosno Državnoodvjetničkog vijeća o imenovanju morala se temeljiti na završnoj ocjeni postignutoj u Državnoj školi.

Također, temeljem članka 26. Zakona o pravosudnoj akademiji na natječaj za prijam u Školu mogu se javiti kandidati koji su na pravosudnom ispitu ostvarili najmanje 70 bodova, a kandidati koji su položili pravosudni ispit prije stupanja na snagu Zakona o vježbenicima u pravosudnim tijelima i pravosudnom ispitu polazu pisani ispit pred Državnim sudbenim vijećem, odnosno Državnoodvjetničkim vijećem.⁸⁵ Izmjenom Zakona o državnom sudbenom vijeću, koja se primjenjuje od 1. siječnja 2013. godine, za suce prekršajnog, općinskog, trgovačkog i upravnog suda može biti imenovana osoba koja je završila Školu.

Ovim se odredbama, koje se retroaktivno primjenjuju, stavljuju u lošiji položaj svi potencijalni kandidati koji su do dana stupanja na snagu navedene odredbe stekli uvjete da se na mjesto suca kandidiraju prema dosadašnjim propisima. S druge pak strane, suci koji su imenovani na sudačku dužnost prema propisima koji su vrijedili do 31. prosinca 2012. godine izuzeti su od obveze završavanja Državne škole za pravosudne dužnosnike.

Naime, dosadašnji uvjeti koje su kandidati za suce morali ispunjavati temeljili su se na dosad ostvarenom stupnju obveznog obrazovanja - završen pravni fakultet, položen pravosudni ispit te, pored toga, određene godine ostvarenog staža na odgovarajućim pravničkim poslovima. Ovim se odredbama ti uvjeti praktički ignoriraju te se isključuje izbor sudaca na temelju kriterija kvalitete i rezultata dosadašnjeg rada. Kandidati koji nisu suci moraju pristupiti provjeri znanja pred Državnim sudbenim vijećem, u čemu se očituje nejednakost položaja sudskega savjetnika i već imenovanih sudaca u postupku imenovanja kandidata za suce.

Novi sazivi DSV-a i DOV- a

Izbori za nove članove DSV-a iz reda sudaca održani su 27. siječnja 2015. godine, dok su 04. veljače 2015. birani novi članovi Državnoodvjetničkog vijeća (DOV) iz reda zamjenika državnih odvjetnika⁸⁶

Bio je to drugi saziv vijeća koji suci, odnosno državni odvjetnici i zamjenici državnih odvjetnika biraju sami, na neposrednim izborima, tajnim glasovanjem, na cijelom teritoriju RH.⁸⁷ Povjerenstvo, kandidacijski odbor i izborni odbor definirani su zakonom kao tijela za provedbu izbora.

⁸⁵ Zakon o Pravosudnoj akademiji, Narodne novine, br. 153/09, 127/10.

⁸⁶ Documenti je omogućeno praćenje izbornog procesa na sudovima u Zagrebu. Praćenje provođenja glasovanja za izbor novih članova Državnoodvjetničkog vijeća bio nam je uskraćen uz obrazloženje da Zakon o državnom odvjetništvu ne navodi mogućnost nadgledanja izbora.

⁸⁷ Izbori su održani na 31 biračkom mjestu, a 1908 sutkinja i sudaca imalo je mogućnost prakticirati aktivno pravo glasa.

Tijekom studenog na sudovima je proveden kandidacijski postupak koji sući nazivaju prvim izbornim krugom. Riječ je o izborima na kojima su sući tajnim glasovanjem obavili prvu selekciju kandidata za DSV. U seleksijskom postupku Vrhovni sud je odabrao šest sudaca toga sud koje kandidira za DSV, trgovački, upravni i prekršajni sudovi (takožvani specijalizirani sudovi) zajedno sa osam kandidata, koje biraju županijski sudovi te jednako toliko općinski sudovi. S ovako formiranih kandidacijskih lista za članove Vijeća iz reda sudaca Vrhovnog suda, županijskih i općinskih sudova biraju se po dva kandidata dok se za članove Vijeća iz reda sudaca specijaliziranih sudova bira jedan kandidat.

Pred izborima za članove DOV-a formirane su dvije liste sa po šest kandidata iz reda zamjenika Glavnog državnog odvjetnika te zamjenika županijskih državnih odvjetnika i lista od devet kandidata iz reda zamjenika općinskih državnih odvjetnika. S prve dvije liste biraju se dva člana Vijeća dok se s treće liste bira tri člana.

ZAKLJUČCI I PREPORUKE:

- Utjecaj građana na sastav vijeća, iako doduše posredan i minimalan, ostvaren je ulaskom saborskih zastupnika u DSV i DOV.
- Uspostavljen je politički ekvilibrij i objektivnost kroz participaciju člana oporbe u DSV i DOV.
- Potrebno je osigurati ravnomjerniju zastupljenost specijaliziranih sudova budući da su prekršajni sući, jer ih je više, uvijek u prednosti pred trgovackim i upravnim.
- Trebalo bi razmisiliti o ukidanju odredbe koja dopušta uzastopni izbor u vijeća radi nemogućnosti utjecaja na kadroviranje u pravosuđu.
- Propisati eksplikite mogućnost promatranja izbora za nove članove DOV-a iz reda zamjenika državnih odvjetnika.
- Propisati da dužnost predsjednika vijeća eventualno obnaša sudac, odnosno državni odvjetnik s najviše glasova.
- Propisati obvezu javnosti za ročišta Stegovnog vijeća i sjednice Vijeća na kojima se odlučuje o stegovnoj odgovornosti sudaca.
- Izjednačavanje položaja svih pravnika s položenim pravosudnim ispitom kroz mehanizme vrednovanja uvjeta za upis u Državnu školu za pravosudne dužnosnike te vrednovanja završnog ispita kandidata koji su ga položili prema ranijim propisima i kandidata koji će ga ubuduće polagati- sadržano je u Prijedlogu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnom sudbenom vijeću, Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnom odvjetništvu

te Prijedlogu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona. Oba prijedloga trenutačno su u Saborskoj proceduri.⁸⁸

- Od obveze završavanja Škole za pravosudne dužnosnike izuzeti suce koji su uvjete za imenovanje na sudačku funkciju stekli do 31. prosinca 2012. godine.

⁸⁸ Prema važećim odredbama Zakona o Pravosudnoj akademiji (Narodne novine, br. 153/2009 i 127/2010) na natječaj za prijam u Državnu školu za pravosudne dužnosnike mogu se prijaviti kandidati koji su na pravosudnom ispitu ostvarili najmanje 70 bodova. Budući da Zakon o pripravnicima u pravosudnim organima i pravosudnom ispitu (Narodne novine, br. 54/74, 29/78 i 13/90), koji je u primjeni bio do 1. rujna 2009. godine, nije poznavao bodovanje postignutog uspjeha, radi omogućavanja upisa u Državnu školu kandidatima koji su pravosudni ispit položili prema odredbama tog Zakona nametala se obveza polaganja posebnog pisanog ispita pred Državnim sudbenim, odnosno Državnoodvjetničkim vijećem te su se tako postignuti bodovi uzimali u obzir u postupku upisa u Državnu školu, ali i pri utvrđivanju završne ocjene.

9.3 Tablični pregled praćenih rasprava u postupcima za kaznena djela ratnih zločina na županijskim sudovima u Republici Hrvatskoj u 2014. godini

SIJEČANJ – PROSINAC 2014. GODINA

Nepravomoćne presude i rješenja:

Br.	Slučaj / stadij postupka	Optužnica / kazneno djelo/ zastupnik optužbe	Sud / vijeće	Okrivljenici / pripadnost postrojbi / istražni zatvor	Presuda	Žrtve	Napomene
Županijski sud KARLOVAC							
1.	Ubojstvo u Budačkoj Rijeci⁸⁹	Optužnica ŽDO iz Karlovca, br. Kt-12/97 od 17.06.1999. poticanje na ubojstvo, čl. 34.st.2.t.5. KZ RH u svezi s čl.21. KZ RH Mladen Krajačić i Gordana Križanić, zamjenici ŽDO iz Karlovca	Županijski sud u Karlovcu Veliko vijeće: suci Ante Ujević, predsjednik vijeća, Mlade Kosijer, član Vijeća suci porotnici: Jasna Požar, Ivan Brozović i Ivan Gradišar, članovi vijeća	Okr. Mile Dakić Poticanje pripadnika srpske paravojne formacije nazočan tijekom postupka branio se sa slobode tijekom 2014. godine	16.01.2014. godine, nakon prekvalifikacije kaznenog djela na oružanu pobunu, temeljem odredbi Zakona o općem oprostu, kazneni postupak obustavljen	Mile Butina, Josip Miličić i Zlatko Škrlec – ubijeni Nikola Rakocija – teške tjelesne povrede	Uhićen je 26.05.2011. godine na temelju međunarodne tjeralice u BiH. Izručen u RH dana 10.08.2011. godine Okrivljenik je ranije bio osuđen
Županijski sud OSIJEK							
2.	Zločin na sajmištu u Vukovaru	Optužnica ŽDO iz Osijeka, br. KT-154/92 od 10.11.1992. Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (čl.122.OKZ RH); Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH)	Županijski sud Osijek	Okr. Jovo Savić dočasnik JNA suđenje u odsutnosti	27.03.2014. Rješenjem ŽS u Osijeku obustavljen je kazneni postupak radi prekvalifikacije kaznenog dijela u oružanu pobunu čl. 235 st.1 KZ RH	8 NN gradana i 2 vojnika HV-a - ubijeni	Okrivljeni je osuđen u odsutnosti presudom okruglog suda u Osijeku K-129/92 od 15.03.1993., osuđen na 20 godina zatvora
3.	Zločin na Olajnici u Vukovaru <u>nepravomoćna presuda</u>	Optužnica ŽDO iz Osijeka, br. K-DO-88/12 od 18.02.2013., izmijenjena 25.04.2014. ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH) Miroslav Šarić,	Županijski sud u Osijeku Vijeće za ratne zločine: K-rz 5/13 suci Krunoslav Barkić, predsjednik Vijeća; Ninoslav Ljubojević, član Vijeća; Zvonko	Okr. Milan Đekić pripadnik srpskih paravojnih postrojbi tijekom rasprave nalazio se u istražnom zatvoru	30.04.2014. nepravomoćna oslobadajuća presuda	Aleksandar Laba (ubijen)	

⁸⁹ Iako se ne radi o kaznenom djelu ratnog zločina, postupak smo pratili zbog povezanosti predmeta postupka s počecima ratnih događanja na širem području Vojnića

		zamjenik ŽDO iz Osijeka	Vekić, član Vijeća				
4.	Zločin u Baranji <u>nepopravomočna presuda</u>	Optužnica ŽDO iz Osijeka, br. KT-136/94 , od 03.04.2001., precizirana 10.03.2014. ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH) Miroslav Dasović , zamjenik ŽDO iz Osijeka	Županijski sud u Osijeku Vijeće za ratne zločine: K-rz-21/14 suci Zvonko Vekić , predsjednik Vijeća, Miroslav Rožac , član Vijeća, Darko Krušlin , član Vijeća	Okr. Ibrahim, sada Savo Kovačević pripadnik srpskih parapolicajskih snaga tijekom rasprave nalazio se u istražnom zatvoru	26.05.2014. nepopravomočna osuđujuća presuda, okrivljenik osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 7 godina	zlostavljeni - preživjeli: Franjo Joh, Mišo Balatinac, Franjo Verner, Hugo Marinović, Dragan Skeleždžija protjerani 1992. godine: obitelj Mardetko	Izručen iz Njemačke, gdje je u listopadu 2013. uhićen temeljem međunarodne tjeralice.
5.	Zločin u Berku <u>nepopravomočna presuda</u>	Optužnica ŽDO iz Vukovara, br. K-DO-42/01 , od 05.04.2006. preuzeta od ŽDO iz Osijeka i precizirana u odnosu na optuženika u svinju 2014. godine, prekvalificirano u rujnu 2014. u oružanu pobunu ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1.OKZ RH) Miroslav Šarić , zamjenik ŽDO iz Osijeka	Županijski sud Osijek Vijeće za ratne zločine: K-rz 2/14 Suci: Drako Krušlin , predsjednik Vijeća, Damir Krahulec , član Vijeća, Ninoslav Ljubojević , član Vijeća	Okr. Gojko Eror pripadnik srpskih paravojnih snaga tijekom rasprave nalazio se u istražnom zatvoru	16.09.2014. odbijajuća presuda temeljem odredbi Zakona o općem oprostu		Izručen Republici Hrvatskoj s Malte u ožujku 2014. godine, temeljem europskog uhidbenog naloga.
6.	Zločin u Trpinji <u>nepopravomočna presuda</u>	Optužnica ŽDO iz Osijeka, br. K-DO-33/13 od 16.06.2014., izmijenjena 09.12. i 15.12.2014. Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH) i ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (čl.122. OKZ RH) Miroslav Kraljević , zamjenik ŽDO iz Osijeka	Županijski sud u Osijeku Vijeće za ratne zločine: K-rz 4/14 suci Darko Krušlin , predsjednik Vijeća, Ante Budić , član Vijeća, Mario Kovač , član Vijeća	Okrivljenici: Stevo Pantić, Milisav Atanacković, Milenko Pantić, Đoko Stajić, Zoran Ranković, Zoran Gajanin, Simo Stević, Željko Vuković, Miroslav Kovačević, Jerko Mičić Pripadnici srpskih paravojnih i parapolicajskih snaga Tijekom rasprave nalazili su se u	19.12.2014. nepopravomočna osuđujuća presuda Steve Pantić i Milisav Atanacković osuđeni su svaki na 20 godina Milenko Pantić, Đoko Stajić, Zoran Gajanin, Simo Stević i Jerko Mičić osuđeni su svaki na 14 godina zatvora Zoran Ranković i Željko Vuković osuđeni su svaki na 12 godina	Žrtve: ubijeni civili rujan/ listopad 1991. godine: Anda Budimir (1949), Mika Čibarić (1921), Cecilija Čibarić (1929), Stipan Babić (1929), Iva Babić (1933), Mato Madarević (1941), Ivan Martić (1924), Ivica Uremović (1959), Katarina Kuća (1926), Ana Petrovecki (1921) Civilni ubijeni studeni 1991. godine: Katarina Živanović (1938), Ružica Živanović (1966), Stjepan Godinar, Fridrih Jung (1915), Anica Marincel ,	

				istražnom zatvoru	zatvora Miroslav Kovačević osuđen je na 5 godina zatvora	Katarina Sabači (1908), Vlado Rehlicki (1940) teški ranjenici, ubijeni 19. studenog 1991. Godine: Slavko Šantek (1962), Željko Galić (1966), Marinko Dragičević (1963), Miroslav Gojun (1963), Luka Grujić (1957), Maribel Matičić (1967), Josip Lojdl (1937) zlostavljeni civilni: Milica Madžarević (1945), X.Y., Marija Pobran (1926), Soka Kolar (1933), Željko Kolar, Eugenija Lender (1935), Ana Horvat (1940), Dmitra Horvat (1933), Ištvan Horvat (1930), Janoš Horvat, Stevica Horvat, Magda Šobota (1937), Pavica Mažar (1930), Jeka Belobrajdić (1934) zlostavljeni ratni zarobljenici: Petar Balent, Marinko Bertić, Zlatko Gojun	
7.	Zločin u Dalju	Optužnica ŽDO iz Osijeka, br. KT-103/94 , od 09.07.2004. ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH) ŽDO iz Osijeka 2014. godine izmijenilo je optužnicu i prekvalificiralo u kazneno djelo surovog postupanja s ranjenicima, bolesnicima i ratnim zarobljenicima (čl. 128. OKZ RH) Zlatko Bučević , zamjenik ŽDO iz Osijeka	Županijski sud u Osijeku Vijeće za ratne zločine: suci: Krunoslav Barkić , predsjednik Vijeća, Zvonko Vekić , član Vijeća, Ružica Šamota , članica Vijeća	Okr. Željko Čizmić Pripadnik srpskih parapolicajskih snaga Tijekom prvostupanjskog postupka branio se sa slobode	22.09.2014. nakon prekvalifikacije djela, obustavljen kazneni postupak (zastara kaznenog progona)	tučeni: Damir Buljević, Stipo Sušić, Filip Đanko, Tomislav Hajduković, Marko Andabak, Ištvan Bačko, Slavko Palinkaš, Tomislav Kilić, Goran Šlinger, Vlatko Nikolić, Imra Moger oduzete stvari: Ištvan Bačko (sve žrtve bile su navedene u optužnici podignutoj za kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva)	27.12.2011. nepravomočno osuđen na kaznu zatvora u trajanju 1 godina i 10 mjeseci Vrhovni sud RH ukinuo nepravomočnu presudu Prva rasprava protiv okrivljenika započela je 2006. godine
8.	Zločin u Mikluševcima	Optužnica ŽDO iz Osijek,	Županijski sud u Osijeku	Okr. Mirko Ždinjak	18.03.2015. Proglašen krivim i	Zlostavljeni: Miroslav Mudri, Mihajlo	6.04.2013. uhičen u Republici Francuskoj po međunarodnoj

		br. K-DO- 36/14 od 20.10.2014.; od 29. 4. 1996. preuzeta od ŽDO Vukovar br. KT-37/96 ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH)	Vijeće za ratne zločine: Suci: Darko Krušlin, predsjednik vijeća, Ninoslav Ljubojević, Mario Kovač, članovi vijeća	Pripadnik Štaba TO Mikluševci Nalazi se u istražnom zatvoru	osuđen na 5 godina zatvora	Hajduk, Miron Oros,	tjeralići 27.01.2014. izručen RH Presudom ŽS u Vukovaru od 5.2.2009. u odsutnosti proglašen krivim i osuđen na 6 godina zatvora Rješenjem ŽS u Osijeku od 27.10.2014. dopuštena obnova postupka
--	--	--	--	--	----------------------------	----------------------------	--

Županijski sud RIJEKA

9.	Zločin na brdu Bršljenovica kod Plaškog nepravomočna presuda	Optužnica ŽDO iz Karlovca, br. K-DO-9/02 od 08.06.2011. ratni zločin protiv ranjenika i bolesnika (čl. 121.OKZ RH) Doris Hrast , zamjenik ŽDO iz Rijeke	Županijski sud u Rijeci Vijeće za ratne zločine: K-rz-1/12 sutkinja Ika Šarić , predsjednica Vijeća	Okr. Dušan Kovačević pripadnik srpskih paravojnih postrojbi nedostupan, postupak poveden u odsutnosti	dana 14.01.2014. nepravomočna osuđujuća presuda, okrivljenik osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina	Zdravko Bionda (ubijen)	Dušan Kovačević prebiva u Republici Srbiji gdje mu je uručena optužnica i poziv na glavnu raspravu.
10.	Zločin u mjestu Čanak nepravomočna presuda	Optužnica ŽDO iz Gospića, br. KT-23/97 , od 16.10.2009. Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH)	Županijski sud u Rijeci Vijeće za ratne zločine: K-rz 2/13 sutkinja Ika Šarić , predsjednica Vijeća	Okr. Željko Žakula Pripadnik srpskih paravojnih formacija Nedostupan	31.05.2014. nepravomočna oslobadajuća presuda	ubijen Blaž Grbac	Okr. Željko Žakuli sudilo se u odsutnosti, prebiva u Republici Srbiji gdje mu je uručena optužnica i poziv na glavnu raspravu.

Županijski sud SPLIT

11.	Zločin granatiranja Zadra i bliže okolice nepravomočna presuda	Optužnica ŽDO iz Zadra, br. KT-49/92 , od 02.10.1996. Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH) Goran Troskot , zamjenik ŽDO u Zadru	Županijski sud u Splitu Vijeće za ratne zločine: K-rz 2/14 suci Zoran Kežić , predsjednik Vijeća, Marica Šćepanović , članica Vijeća, Zoran Matulović , član Vijeća	Okr. Aleksandar Lazarević Pripadnik bivše JNA Tijekom rasprave nalazio se u istražnom zatvoru	09.06.2014. nepravomočna osuđujuća presuda, kojom je okrivljenik osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 7 godina	ubijeno najmanje 30 NN civila	Okrivljenik je krajem 2013. Godine uhićen u BiH, potom izručen u RH Presudom Županijskog suda u Zadru, od 24.04.1997. godine, okrivljenik i još 18 drugih okrivljenika, u odsutnosti, proglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 14 godina
12.	Zločin na Miljevačkom platou nepravomočna	Optužnica ŽDO iz Šibenika, br. K-DO-16/02 , od 06.06.2011.	Županijski sud u Splitu Vijeće za ratne zločine: K-rz 2/11 suci	Okrivljenici Ante Babac i Mišo Jakovljević pripadnici hrvatskih	18.09.2014. nepravomočna osuđujuća presuda okr. Ante Babac osuđen	ubijen ratni zarobljenik Miroslav Subotić	

	<u>presuda</u>	Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (čl.122.OKZ RH) Sandra Pavlović Lučić, zamjenica ŽDO iz Šibenika	Bruno Klein, predsjednik Vijeća, Davor Svalina, član Vijeća, Marica Šćepanović, članica Vijeća	postrojbi tijekom rasprave nalazili su se u istražnom zatvoru	je na kaznu zatvora u trajanju od 3 godine i 8 mjeseci okr. Mišo Jakovljević osuđen je na kaznu zatvora u trajanju od 3 godine		
13.	Zločin u Slanom nepravomočna presuda	Optužnica ŽDO iz Dubrovnik, br. KT-14/96 od 29. siječnja 2008. ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120. st.1. OKZ RH)	Županijski sud u Splitu Vijeće za ratne zločine: K-rz- 2/12	Okr. Marko Grandov Pripadnik prvog voda prve pješadijske čete JNA Suđenje u odsutnosti	20. 11. 2014. nepravomočna osuđujuća presuda. U odsutnosti osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 7 godina	Materijalna šteta: zapaljene kuće i lokal	Sudenje u odsutnosti (opt. prebiva u Crnoj Gori) gdje je zaprimio optužnicu i poziv na glavnu raspravu.
14.	Zločin u Kninu	Optužnica Okružnog državnog odvjetništva iz Šibenika, br. KT-15/92 od 02.06.1992. Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (čl.122.OKZ RH)	Županijski sud u Splitu	Okr. Nikša Beara Pripadnik srpskih paravojnih formacija Tijekom suđenja boravio u istražnom zatvoru	12.05.2014. u ponovljenom postupku opt. proglašen krivim na 3 godine i 10 mjeseci 12.02.2014. godine ukinuta nepravomočna osuđujuća presuda	Fizički zlostavljanji ratni zarobljenici: Željko Mrkonjić, Mirko Gogić, Ante Cvitković i Ante Topić	Presudom Okružnog suda u Šibeniku, od 29.09.1993. okrivljenici Petar Krivić, Nikša Beara, Željko Bjedov i Dušan Novaković, u odsutnosti, su osuđeni zbog zlostavljanja zarobljenika u kninskim zatvorima. Petar Krivić, Nikša Beara i Željko Bjedov su osuđeni svaki na kaznu zatvor au trajanju od 6 godina. Dušan Novaković je osuđen na kaznu zatvora od 10 godina. Okr. Željko Bjedov je u obnovljenom postupku oslobođen optužbe
15.	Zločin u Prokljanu i Mandićima	Optužnica ŽDO Šibenik br. K-DO-45/01 od 01.03. 2002; proširena 11.05.207. ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH), ratni zločin protiv ranih zarobljenika (čl.122.OKZ RH)	Županijski sud u Splitu	Okrivljenici: Ante Mamić, Luka Vuko i Jurica Ravlić pripadnici HV okrivljenici branili se sa slobode	11.07.2014. Nepravomočna oslobadajuća presuda.	Ubijeni civili Nikola Damjanić , rođ. 1919. i njegova supruga Milica Damjanić , rođ. 1921 lišen slobode i ubijen Vuk Mandić , pripadnika paravojnih snaga	27.03.2014. VSRH- Potvrđena je oslobadajuća presuda u odnosu na okrivljenike Antu Mamića i Juricu Ravlića. Ukinut je dio presude kojom je odbijena optužba protiv Ante Mamića, Luke Vuko i Jurice Ravlića za počinjenje ratnog zločina protiv civilnog stanovništava, predmet je u tom dijelu vraćen na ponovni postupak.

Županijski sud ZAGREB							
16.	Zločin u Gruborima <u>nepravomočna presuda</u>	Optužnica ŽDO iz Zagreba, br. K-DO-358/09 od 15.12.2010. ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH) Robert Petrovečki, zamjenik ŽDO iz Zagreba	Županijski sud u Zagrebu Vijeće za ratne zločine: K-rz-3/10 suci Zdravko Majerović, predsjednik Vijeća, Mirko Klinžić, član Vijeća, Marijan Garac, član Vijeća	Okr.: Frano Drlje i Božo Krajina pripadnici specijalne policije MUP RH na početku glavne rasprave bili su u pritvoru. Tijekom postupka su pušteni da se brane sa slobode	06.06.2014. nepravomočna oslobadajuća presuda	Milica Grubor, Marija Grobor, Jovo Grubor, Jovan Grubor (pok. Damjana), Miloš Grubor, Đuro Karanović – ubijeni	Optužnica je podignuta protiv trojice okrivljenika (Frano Drlje, Božidar Krajina i Igor Beneta). Kazneni postupak je obustavljen protiv Igora Benete, zbog smrti okrivljenika.
17.	Zločin u Međačkom džepu <u>nepravomočna presuda</u>	Optužnica ŽDO iz Zagreba, br. K-DO-84/12, od 31.08.2012. ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH) Jurica Ilić, zamjenik ŽDO iz Zagreba	Županijski sud u Zagrebu Vijeće za ratne zločine: K-rz-23/12 suci Ivan Turudić, predsjednik Vijeća, Zdenko Posavec, član Vijeća, Ratko Šćekić, član Vijeća	Okr. Velibor Šolaja Pripadnik Hrvatske vojske brani se sa slobode	17.06.2014. nepravomočna oslobadajuća presuda	Ubijena jedna NN starija ženska osoba	Vrhovni sud RH ukinuo je nepravomočnu presudu i vratio na ponovni postupak.
18.	Zločin u Dugoj Resi <u>Ad acta</u>	Optužnica ŽDO iz Zagreba, br. K-DO-455/11, od 16.09.2013. Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH) Gordana Križanić, županijska državna odvjetnica u Karlovcu	Županijski sud u Zagrebu Vijeće za ratne zločine: K-rz 4/13 suci Tomislav Juriša, predsjednik Vijeća, Rajka Tomerlin Almer, članica Vijeća, Petar Šakić, član Vijeća	Okr. Josip Boljkovac pripadnik Narodno oslobodilačke vojske Jugoslavije brani se sa slobode	22.05.2014. nepravomočna oslobadajuća presuda	Ubijeni: Petar Gračan, Stjepan Bernadić, Mijo Urbanić, Josip Ritz, Ivan Starešinić, Petar Katić, Stjepan Šušlje, 14 NN osoba	Okr. Josip Boljkovac umro je dana 10.11.2014. godine
19.	Zločin u Banskom Grabovcu <u>nepravomočna presuda</u>	Optužnica ŽDO iz Siska, br. K-DO-8/09, od 09.05.2011. Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (čl.122.OKZ RH) Jurica Ilić, zamjenik ŽDO iz Zagreba	Županijski sud u Zagrebu Vijeće za ratne zločine: K-rz 11/12 suci Tomislav Juriša, predsjednik Vijeća, Mirko Kližanić, član Vijeća, Petar Šakić, član Vijeća	okrivljenici: Mirko Korelija, Miroslav Peškir i Ranko Šimulija pripadnici srpskih paravojnih formacija nedostupni	14.10.2014. nepravomočna osuđujuća presuda kojom je svaki od optuženika osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 5 godina i 6 mjeseci	ubijen pripadnik HV Mladen Brlekovića	Okrivljenicima se sudilo u odsutnosti.
20.	Zločin u selu Borovac	Optužnica ŽDO iz Siska,	Županijski sud u Zagrebu	Okr. Mitar Vujaklija	13.11.2014. nepravomočna	Jovan Ljiljak, ubijen	VSRH je 10.02.2015., ukinuo oslobadajuću presudu i predmet

	<u>nepravomočna presuda</u>	br. K-DO-59/12, od 29.09.2011. ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH) Marijan Zgudić, zamjenik ŽDO iz Siska	Vijeće za ratne zločine: K-rz 3/12 suci Tomislav Juriša, predsjednik Vijeća, Erna Dražančić, članica Vijeća, Rajka Tomerlin Almer, članica Vijeća	pripadnik srpskih paravojnih snaga bio u istražnom zatvoru	oslobađajuća presuda		vratio na ponovno suđenje.
21.	Zločin u zatvoru u Petrinji	Optužnica ŽDO iz Siska, br. K-DO-303/14, od 04.12.1992. ratni zločina protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH) Marijan Zgudić, zamjenik ŽDO iz Siska	Županijski sud u Zagrebu Vijeće za ratne zločine: suci Tomislav Juriša, predsjednik Vijeća, Petar Šakić, član Vijeća, Vladimir Vinja, član Vijeća	Okr. Željko Radenović pripadnik srpskih paravojnih snaga postupak po zahtjevu za obnovu vođen u odsutnosti osuđenog Okrivljeni boravi u SAD-u.	Odbijena optužba zbog odustanka zastupnika optužbe od kaznenog progona , ranja osudujuća presuda stavljena van snage.	Jozo Mladenović, zlostavljan	U odsutnosti osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 5 godina. Zahtjev za obnovu podnesen po osuđeniku.
22.	Zločin u Zamlači i Strugi Banskoj <u>nepravomočna presuda</u>	Optužnica Okružnog državnog odvjetništva iz Siska, br. KT-61/93 od 04.11.1994. godine, protiv 35 okriviljenika, precizirana u odnosu na opt. Leonardo Jankovića ratni zločina protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH) Jadranka Huskić, Županijska državna odvjetnica iz Siska	Županijski sud u Zagrebu Vijeće za ratne zločine: K-rz 3/14 suci: Ratko Ščekić, predsjednik Vijeća, Petar Šakić, član Vijeća, Vladimir Vinja, član Vijeća	Okr. Leonardo Janković pripadnik srpskih paravojnih snaga tijekom rasprave nalazi se u istražnom zatvoru, prije toga u ekstradicijijskom pritvoru	27.03.2015. Osuđujuća presuda	ubijeni civili: Mile Begić, Manda Begić, Pajo Knežević, Manda Ulaković ranjeni civili: Stjepan Mikičić, Milan Begić, Drago Begić, Štefko Begić, Anka Mikičić zapaljene kuće i gospodarski objekti u vlasništvu četiri Hrvata okriviljenik je osobno provalio u četiri kuće, te ukućane istjerovan i natjerao ih u živi štit	Okrivljenik uhićen u Austriji u siječnju 2014. godine, izručen RH u travnju 2014. godine U međuvremenu, 27.03.2015. okriviljenik je proglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 10 godina

**TABLIČNI PREGLED PRAĆENIH RASPRAVA U POSTUPCIMA ZA KAZNENA DJELA ZLOČINA PROTIV ČOVJEČNOSTI , RATNIH
ZLOČINA PRED ŽUPANIJSKIM SUDOVIMA U REPUBLICI HRVATSKOJ**
SIJEČANJ – PROSINAC 2014. GODINA

prvostupanjski postupci u tijeku:

Br.	Slučaj / stadij postupka	Optužnica / kazneno djelo/ zastupnik optužbe	Sud / vijeće	Okrivljenici / pripadnost postrojbi / istražni zatvor	Presuda	Žrtve	Napomene
Županijski sud OSIJEK							
1.	Zločin u Osijeku ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH) Miroslav Kraljević , zamjenik ŽDO iz Osijeka	Optužnica ŽDO iz Osijeka, br. K-DO-2/11 , od 16.04.2007., uskladena u odnosu na optuženika 27.10.2011.	Županijski sud u Osijeku Vijeće za ratne zločine: K-7/2011 suci Krunoslav Barkić , predsjednik Vijeća, Darko Krušlin , član Vijeća, Miroslav Rožac , član Vijeća	Okr. Mirko Sivić pripadnik HV tijekom rasprave branio se sa slobode	Postupak u tijeku (zbog zdravstvenog stanja okrivljenika, postupak je više puta kretao iz početka)	Alija Šabanović – ubijen	Izvan raspravnog vijeće Županijskog suda u Zagrebu, Rješenjem br. Kv-rz-10/08, od 05.06.2008. razdvojilo je od postupka protiv okr. Branimira Glavaša i dr.
Županijski sud RIJEKA							
2.	Zločin u Udbini ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH) ŽDO iz Rijeke	Optužnica ŽDO iz Gospića, br. K-Rz-4/12 , od 11.07.2008.	Županijski sud u Rijeci Vijeće za ratne zločine: K-rz 4/12 sutkinja Jasenka Kovačić, predsjednica Vijeća	Okr.: Dane Radočaj – Gajota, Nikola Čuruvija, Đorđe Kosanović, Radoslav Korać, Dragan Galović, Damir Radočaj, Dane Radočaj - Jablan pripadnici srpskih parapoličijskih snaga nedostupni, suđenje u odsutnosti	Postupak u tijeku	Čazim Vilić, Ale Vilić, ubijeni	
Županijski sud SPLIT							
3.	Zločin u Šibenskom	Optužnica ŽDO iz	Županijski sud u	Okr. Damir Boričić i	Postupak u tijeku	Četvero civila psihički i	

	zatvora Kuline	Splita, br. K-DO-97/10, od 13.01.2012. ratni zločina protiv civilnog stanovništva (čl. 120.st.1. OKZ RH) Branko Ivić, zamjenik ŽDO iz Splita	Splitu Vijeće za ratne zločine: K-rz 21/12 suci: Ivona Rupić, predsjednica Vijeća, Katja Blaće, članica Vijeća, Neven Kambi, član Vijeća	okr. Miroslav Periša pripadnici HV brane se sa slobode		fizički zlostavljanje, jedna ženska osoba više puta silovana, te prisiljavana na spolni odnos s jednim od oštećenika	
4.	Zločin u Oklaju	Optužnica Okružnog državnog odvjetništva u Šibeniku, br. K-DO-30/06, od 27.12.2010. ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH) ŽDO iz Šibenika	Županijski sud u Splitu Vijeće za ratne zločine: K-rz- sudac Slavko Lozina, predsjednik Vijeća	Okr. Goran Amanović pripadnik srpskih paravojnih snaga okrivljenik se nalazi na izdržavanju kazne zatvora po pravomoćnoj presudi	Postupak u tijeku	Krste Cota (preminuo od posljedica premlaćivanja), J.Č. (silovana), M.D. (pokušaj silovanja), Stanko Bara (zlostavljan)	VSRH ukinuo je prvostupanjsku oslobadajuću presudu i predmet vratio na ponovno suđenje Do izlaska Izvještaja za 2014. godinu ponovljeni prvostupanjski postupak već je proveden, donesena presuda kojom je okrivljenik proglašen krimim i osuden na kaznu zatvora u trajanju od 8 godina 16.03.2015.
Županijski sud Zagreb							
5.	Zločin u Pakračkoj Poljani	Optužnica ŽDO iz Zagreba, br. K-DO-406/10, od 08.06.2011. ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH) Silvio Sušec, zamjenik ŽDO iz Zagreba	Županijski sud u Zagrebu Vijeće za ratne zločine: K-rz 2/11 suci Zdravko Majerović, predsjednik Vijeća, Petar Šakić, član Vijeća, Ratko Šćekić, član Vijeća	Okr. Tomislav Merčep pripadnik MUP RH u početku rasprave bio u pritvoru, potom pušten da se brani sa slobode	Postupak u tijeku	ubijeni: M.C, P.I, O.S, S.I, M.V, Lj.V, Lj.H, T.K, B.V, M.I, R.P, M.G, V.M, M.M, V.S, NN muška osoba nadimkom Saša, M.Z, M.Z, A.Z, 24 NN osobe zlostavljeni i nestali: P.R, K.R, M.R. zlostavljeni: D.G, N.M, D.M, S.B, N.P, B.V.	Postupak započeo 26.03.2012. godine.
6.	Zločin u Medačkom džepu	Optužnica ŽDO iz Zagreba, br. K-DO-84/12, od 20.12.2012. ratni zločina protiv civilnog	Županijski sud u Zagrebu Vijeće za ratne zločine: K-rz 2/13 suci	Okr. Josip Krmpotić pripadnik HV brani se sa slobode	Postupak u tijeku	Ubijena 4 NN ratna zarobljenika paljenje i rušenje kuća stanovništva srpske nacionalnosti na širem području mesta Lički Čitluk, Počitelj i	Postupak započeo 17.06.2013.

		stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH), ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (čl.122. OKZ RH) Jurica Ilić , zamjenik ŽDO iz Zagreba	Ratko Ščekić , predsjednik Vijeća, Petar Sakić , član Vijeća, Zdenko Posavec , član vijeća			Njegovan	
7.	Zločin u selima uz Unu kod Hrvatske Kostajnice	Optužnica ŽDO iz Siska, br. K-DO-10/09 , od 05.11.2009. ratni zločina protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH) Robert Petrovečki , zamjenik ŽDO iz Zagreba	Županijski sud u Zagrebu Vijeće za ratne zločine: K-rz 3/13 suci: Renata Miličević , predsjednica Vijeća, Martina Maršić , članica Vijeća, Petar Šakić , član Vijeća	Okr.: Pero Đermanović, Dubravko Čavić i Ljubiša Čavić pripadnici srpskih paravojnih snaga okriviljenici Pero Đermanović i Ljubiša Čavić brane se sa slobode Dubravko Čavić je nedostupan, sudi mu se u odsutnosti.	Postupak u tijeku	protupravno uhićen, mučen i ubijen Vladimir Letić zapaljene kuće Steve Karanovića i Ive Karanovića	Okr. Pero Đermanović nalazio se u pritvoru od 06.05.2009. do 12.11.2012. Nakon osuđujuće presude od 26.03.2013. određen je obligatorni istražni zatvor. VSRH ukinuo je dana 09.10.2013. godine nepravomoćnu presudu, te vratio predmet na ponovno suđenje i ukinuo istražni zatvor.
8.	Zločin u Domu za preodgoj u Glini	Optužnica ŽDO iz Siska, br. KT-63/93 , od 13.10.2010. (novi broj K-DO-64/12) ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH), ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (čl.122. OKZ RH) Stipe Vrdoljak , županijski državni odvjetnik iz Siska	Županijski sud u Zagrebu Vijeće za ratne zločine: K-rz 9/12 suci: Renata Miličević , predsjednica Vijeća, Zdenko Posavec , član Vijeća, Petar Šakić , član Vijeća	Okr. Miroslav Hašić i Zoran Dmitrović pripadnici srpskih paravojnih snaga nedostupni, suđenje u odsutnosti	Postupak u tijeku	fizički i psihički zlostavljeni civili: Stjepan Milošić, Joso Mladenović, Ivo Kocmanić, Pavao Štajduhar, Stjepan Branković, Branko Žilić, Vojislav Skendžić -civil umro od ozljeda nastalih zlostavljanjem Ivo Palaić -fizički i psihički zlostavljeni ratni zarobljenici: Josip Čačić, Željko Grbić, Đuro Kovačević, Boris Piršek -ratni zarobljenici umrli od ozljeda nastalih zlostavljanjem: Stjepan Šmisl, Ivo Gregurić	17.11.2014. započela rasprava. Okriviljenicima se sudi u odsutnosti.
9.	Zločin u Varaždinu-granatiranje grada	Optužnica ŽDO iz Varaždina,	Županijski sud u Zagrebu	Okr. Vladimir Trifunović, okr.	Postupak u tijeku	Adela Crnković, usmrćena	Čeka se odluka Suda o suđenju u odsutnosti nakon što okriviljenici

		br. KT-84/91, od 06.06.1992. novi br. K-DO-22/14 ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH) Darko Galić, zamjenik ŽDO iz Varaždina	Vijeće za ratne zločine: K-rz 1/14 suci: Zdravko Majerović , predsjednik Vijeća, Petar Šakić , član Vijeća, Vladimir Vinja , član Vijeća	Berislav Popov, okr. Vladimir Davidović pripadnici bivše JNA nedostupan, suđenje u odsutnosti		Zdravko Benković, teško tjelesno ozlijeden znatna materijalna šteta	dostave recentnu medicinsku dokumentaciju Optužba i obrana okrivljenika suglasni da se provede kazneni postupak u odsutnosti. Vladimir Trifunović boravi u Republici Srbiji. Okružni sud Varaždin- Osuđeni u odsutnosti 16.03.1993. za ratni zločin protiv civilnog stanovništva u Varaždinu i naseljima Nedeljanec i Nova Ves.
10.	Zločin u Novskoj	Optužnica ŽDO iz Siska, br. K-DO-15/06, od 30.06.2009. novi br. K-DO-330/12 ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH) ŽDO iz Zagreba	Županijski sud u Zagrebu Vijeće za ratne zločine: K-rz- suci: Ratko Ščekić , predsjednik Vijeća, Zdravko Posavec , član Vijeća, Vladimir Vinja , član Vijeća	Okrivljenici: Jure Šajatović, Milenko Bajić, Živko Kragujević, Ljubinko Bijelić, Dragan Knežević pripadnici srpskih paravojnih snaga nedostupni	Postupak u tijeku	Stjepan Grgić, otac, Tomislava Grgić, majka, mlt. Anamarija Grgić, kći, mlt. Ivan Grgić, sin (obitelj Grgić)	svi okrivljenici su nedostupni, prebivaju na teritoriju Republike Srbije Optuženici nisu došli na raspravu, nema dokaza u spisu da su uredno pozvani Vijeće naložilo pribavljanje točne adrese za dvojicu okrivljenika
11.	Zločin u zatvoru u Gajevoj ulici u Zagrebu i u zatvoru u Kerestincu	Optužnica ŽDO iz Zagreba, br. K-Do-384/10, od 18.11.2011. ratni zločin protiv ranih zarobljenika (čl.122. OKZ RH) Robert Petrovečki zamjenik ŽDO iz Zagreba	Županijski sud u Zagrebu Vijeće za ratne zločine: K-rz 5/14 sutkinja Renata Miličević, predsjednica Vijeća	Okrivljenici: Stjepan Klarić, Dražen Pavlović, Viktor Ivančin, Željko Živec i Goran Štrukelj brane se sa slobode	Postupak u tijeku	fizički, psihički i/ili seksualno zlostavljanje: Dordje Jovičić, Dobroslav Gračanin, Milka Badrić, Milena Adamović, Danica Vuruna, Danica Poznanović, Zorka Hrkić, Pantelija Zec, Slobodan Kukić, Tomislav Bozović, Damir Kalik, Branko Zeljak, Milorad Đuričić, Branimir Skočić, Miodrag Nikolić, Petar Došen, Vid Ninić, Slobodan Jasenski, Ljuban Grab, Dušica Nikolić, Borivoj Rogić, Nenad Filipović, Nebojša Kostadinović, Vojkan Živković, Nada Grab, jedna NN muška	Prvostupansku presudu ŽS Zagreb iz 2012. godine kojom su svi okrivljenici proglašeni krivima te su im izrečene zatvorske kazne ispod propisanog minimuma je ukinuo VSRH 16.04.2014. godine.

					osoba, Nada Miličević, Milorad Blagojević, Miloš Crnković, Rajka Majkić	
--	--	--	--	--	--	--

**TABLIČNI PREGLED ODLUKA VRHOVNOG SUDA REPUBLIKE HRVATSKE
ZA KAZNENA DJELA ZLOČINA PROTIV ČOVJEČNOSTI, RATNIH ZLOČINA
SIJEČANJ – PROSINAC 2014. GODINE**

Br.	Slučaj	Optužnice	Kazneno djelo	Presuda / Rješenje VSRH	Okrivljenik / ci / pripadnost postrojbi	Žrtva /e	Napomena
1.	Zločin na brdu Pogledić kod Gline	Optužnica ŽDO iz Siska, br. K-Do_03/06 od 04.09.2006, izmijenjena 09.05.2007.	ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH)	21.01.2014. potvrđena oslobadajuća presuda	Okr. Rade Miljević pripadnik srpskih paravojnih snaga branio se sa slobode	Ubijeni civili: Janko Kaurić, Milan Litrić, Borislav Litrić, Ante Žužić	Okrivljenik je bio u pritvoru od ožujka 2006. Do prosinca 2010. godine. VSRH dva puta je ukidao nepravomoće osudujuće presude (kazna zatvor a u trajanju od 14 godina; kazna zatvora u trajanju od 12 godina) U trećem (drugom ponovljenom) prvostupanjskom postupku donesena nepravomoćna oslobadajuća presuda
2.	Zločin u Kninu	Optužnica Okružnog državnog odvjetništva iz Šibenika, br. KT-15/92 od 02.06.1992.	ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (čl.122. OKZ RH)	12.02.2014. godine ukinuta nepravomoćna osuduju presuda	Okr. Nikša Beara pripadnik srpskih paravojnih snaga tijekom rasprava nalazio se u istražnom zatvoru	Fizički zlostavljanji ratni zarobljenici: Željko Mrkonjić, Mirko Gogić, Ante Cvitković i Ante Topić	Presudom Okružnog suda u Šibeniku, od 29.09.1993. okrivljenici Petar Krivić, Nikša Beara, Željko Bjedov u Dušan Novaković, u odsutnosti, su osuđeni zbog zlostavljanja zarobljenika u kninskim zatvorima. Petar Krivić, Nikša Beara i Željko Bjedov su osuđeni svaki na kaznu zatvor au trajanju od 6 godina. Dušan Novaković je osuđen na kaznu zatvora od 10 godina. Okr. Željko Bjedov je u obnovljenom postupku oslobođen optužbe Prvostupanjskom presudom, donesenom u obnovljenom postupku protiv okr. Nikše Beara, okrivljenik je proglašen krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 3 godine i 10 mjeseci
3.	Zločin u Berku	Optužnica ŽDO iz Vukovara, br. K- DO-42/01, od	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva	11.03.2014. ukinuta osudujuća presuda Županijskog suda u	Okr. Milorad Momčić pripadnik srpskih	zlostavljan – preživio: Stanko Penavić	(od 2006. godine francuski državljanin i hrvatski državljanin, promijenio ime u Guy Monier)

		05.04.2006. izmijenjena u odnosu na optuženika 12.10.2011, te 31.8.2012.	(čl.120.st.1.OKZ RH)	Osijek K-53/11 od 21.12.2013. (3 godine zatvora)	paravojnih snaga -izručen iz Francuske 02.09.2011. -nalazi se u istražnom zatvoru zbog kaznenog djela ratnog zločina počinjenog 1995. godine		
4.	Zločin u Prokljanu i Mandićima	Optužnica ŽDO Šibenik br. K-DO-45/01 od 01.03. 2002; proširena 11.05.207.	ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH), ratni zločin protiv ranih zarobljenika (čl.122.OKZ RH)	27.03.2014. preinačio presudu na način da je okr. Božo Bačeliću povisio kaznu zatvora na 7 godina Potvrđena je oslobađajuća presuda u odnosu na okriviljenike Antu Mamića i Juricu Ravlića. Ukinut je dio presude kojom je odbijena optužba protiv Ante Mamića, Luke Vuko i Jurice Ravlića za počinjenje ratnog zločina protiv civilnog stanovništava, predmet je u tom dijelu vraćen na ponovni postupak.	Okriviljenici: Božo Bačelić, Ante Mamić, Luka Vuko i Jurica Ravlić pripadnici HV Okr. Božo Bačelić nalazio se u istražnom zatvoru. ostali okriviljenici branili se sa slobode	Ubijeni civili Nikola Damjanić , rod. 1919. i njegova supruga Milica Damjanić , rod. 1921 lišen slobode i ubijen Vuk Mandić , pripadnika paravojnih snaga	Okr. Božo Bačelić uhićen je u Njemačkoj u veljači 2012. godine. Republici Hrvatskoj je izručen u travnju 2012. godine. Nepravomoćnom presudom Županijskog suda u Splitu okr. Božo Bačelić bio je osuden na kaznu zatvora u trajanju od 5 godina i 10 mjeseci
5.	Zločin u Borovu Selu	Optužnica ŽDO iz Osijeka, br.K-DO-28/11 , od 10.05.2011., izmijenjena 17.01.2012. godine	ratni zločin protiv ranjenika i bolesnika (čl.121. OKZ RH) i ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (čl.122.OKZ RH)	10.04.2014. djelomično preinačena presuda u odluci o kazni (smanjena s 3 godine i 6 mjeseci na kaznu zatvora u trajanju od 3 godine)	Okr. Milan Marinković pripadnik srpskih paravojnih snaga tijekom postupka nalazio se u pritvoru (od 11.11.2010. do objave presude 01.02.2012.)	tučeni – preživjeli: Zvonimir Meković i Dalibor Križanović (pripadnici MUP RH, PU Osječko baranjske Osijek)	Rješenjem Izvanraspravnog vijeća Županijskog suda u Osijeku od 02.12. 2011. u postupak razdvojen u odnosu na ovog okriviljenika. Optužnica je podignuta protiv 5 okriviljenika: Jovana Jakovljevića, Dragana Rakanovića, Milenka Mihajlovića i Jovice Vučenovića, Milana Marinkovića. Osim okr. Milana Marinkovića svi ostali su nedostupni pravosudu RH
6.	Zločin u zatvoru u Gajevoj ulici	Optužnica ŽDO iz Zagreba, br. K-Do-384/10,	ratni zločin protiv ranih zarobljenika (čl.122. OKZ RH)	16.04.2014. ukinuta prvostupanjska osuđujuća presuda	Okriviljenici: Stjepan Klaric, Dražen Pavlović, Viktor	fizički, psihički i/ili seksualno zlostavljeni /ne: Đorđe Jovičić, Dobroslav Gračanin,	Nepravomoćnom presudom Županijskog suda iz Zagreba, od 31.10.2012. godine, optuženici su

	u Zagrebu i u zatvoru u Kerestincu	od 18.11.2011.			Ivančin, Željko Živec i Goran Štrukelj pripadnici Hrvatske vojske Svi optuženici bili su u uhićeni, protiv njih je određen pritvor dana 22.11.2010. godine. Stjepan Klarić, Dražen Pavlović i Viktor Ivančin u pritvoru su bili do objave prvostupanjske presude. Željko Živec u pritvoru je bio do 16.07.2012. godine, a Goran Štrukelj do 14.02.2012: potom od 16.05.2012. do 16.07.2012.	Milka Badrić, Milena Adamović, Danica Vuruna, Danica Poznanović, Zorka Hrkić, Pantelija Zec, Slobodan Kukić, Tomislav Bozović, Damir Kalik, Branko Zeljak, Milorad Đuričić, Branimir Skočić, Miodrag Nikolić, Petar Došen, Vid Ninić, Slobodan Jasenski, Ljuban Grab, Dušica Nikolić, Borivoj Rogić, Nenad Filipović, Nebojša Kostadinović, Vojkan Živković, Nada Grab, jedna NN muška osoba, Nada Miličević, Milorad Blagojević, Miloš Crnković, Rajka Majkić	proglašeni krivima i osuđeni na kazne zatvora u trajanju: Stjepan Klarić 3 godine i 6 mjeseci, Viktor Ivančin na 2 godine, Dražen Pavlović, Željko Živec i Goran Štrukelj na po godinu dana
7.	Zločin u Sisku	Optužnica ŽDO iz Osijeka, br. K-DO-53/11 od 16.12.2011.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1.OKZ RH), ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (čl.122.OKZ RH)	10.06.2014. preinačena osuđujuća presuda u odnos visinu kazne za okr. Vladimira Milankovića (kazna povećana s 8 na 10 godina zatvora), potvrđena oslobođajuća presuda za okr. Dragu Bošnjaka	Okr. Vladimir Milanković i okr. Drago Bošnjak pripadnici MUP RH tijekom rasprave nalazili su se u istražnom zatvoru	ubijeni/nestali: Vlado Božić, Zoran Vranešević, Branko Oljača, Željko Vila, Evica Vila, Marko Vila, Dušan Vila, Mlado Vila, Nikola Trivkanović, Zoran Trivkanović, Berislav Trivkanović, Jovan Crnobrnja, Rade Španović, Stevo Ratković, Ljubica Solar, Milan Cvetojević, Petar Pajagić, Vojislav Trbulin, Stanko Martinović, Stevo Borojević, Miloš Čalić, Vaso Jelić, Nikola Drobniak, Miloš Brkić i Dragan Mićinović protupravno uhićeni i/ili zlostavljeni: Stevo Brajenović, Dmitar Brajenović, Milan Slavulj, Miodrag Stojaković, Svetozar Mijić, Gojko Ladević, Nenad Tintor, Živko Živanović, Obrad Šrbac, Milan Davorija, Stevo Miodrag,	

						Mićo Mitrović, Pero Dragojević, Ivica Bišćan, Dobrila Crnobrnja, Milorad Ratković, Blažana Ratković, Danica Ratković, Dragica Subanović, Branko Subanović, Lazo Ostojić, Danica Ostojić, Dragan Ostojić, Mirko Drageljević, Nedeljka Drageljević, Nikola Batula, Milica Batula, Đuro Cvetojević, Dragomir Cvetojević, Mihajlo Mrkonja, Živko Goga, Milan Vasiljević, Nikola Arnautović, maloljetni Živko Vujanić, Ranko Davidović, Ratko Miljević, Miloš Gojić, Blagoje Savić, Radivoj Crevar, Ljuban Vukšić, nepoznati civil u dobi od oko 45 godina, Boško Subotić podmetanjem eksploziva ili pučanjem oštećene obiteljske kuće/objekti/automobili: Steve Končara, Stevana Zeca, Miše Radonjića, Ljubice Knežević, Dobrivoja Buinca, Dragice Janjetović, Milana Kukića, Save Vukašinovića, Branka Lazića	
8.	Zločin u Drinovcima kod Drniša	Optužnica ŽDO iz Splita, br. K-DO-103/11, od 14.11.2012.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl. 120.st.1. OKZ RH)	09.10.2014. preinačena presuda na način da je okr. Bobanu Arsiću smanjena kazna zatvora na 15	Okr. Boban Arsić pripadnik srpskih paravojnih snaga (Srpske dobrotoljačke garde)	ubijeni supružnici mato Bačić i Marija Bačić zastrašivanje civila u okupiranim Drinovcima početkom 1992. godine	Nepravomoćnom presudom Županijskog suda u Splitu okr. Boban Arsić je bio osuden na kaznu zatvora u trajanju od 20 godina. Sudenje je provedeno u odsutnosti okrivljenika.
9.	Zločin u Škabrnji	Optužnica ŽDO iz Zadra, br. KT-41/92 od 22.08.1994. precizirana u odnosu na optuženika 20.09.2011.	ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH)	06.11.2014. godine potvrđena oslobođajuća presuda	Renato Petrov	43 civilne osobe ubijene, uništeni sakralni, gospodarski i stambeni objekti,	Okr. Renato Petrov, temeljem Interpolove tjeralice uhićen u Dusseldorfu u travnju 2011. godine, u srpnju izručen Republici Hrvatskoj Presudom br. K-25/94, od 11.11.1995. godine proglašen krivim za počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 20 godina

							Rješenjem Županijskog suda u Zadru, od 22.07.2011. dopuštena obnova kaznenog postupka U ponovljenom postupku, presudom ŽS iz Zadra, br. K-40/11, od 28.09.2012. oslobođen
10.	Zločin u Dalju (silovanje)	Optužnica ŽDO iz Osijeka, br. K-DO-57/12, od 13.11.2012.	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1.OKZ RH)	03.12.2014. ukinuta osudujuća presuda Županijskog suda u Osijeku od 04.09.2013. (oba optuženika osuđena svaki na 12 godina zatvora)	Okr. Ljubinko Radošević i okr. Vojislav Grčić pripadnici srpskih paravojnih snaga tijekom rasprave nalazili su se u istražnom zatvoru	X.Y. preživjela žrtva silovanja	

TABLICNI PREGLED RADA ŽUPANIJSKOG DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA
kaznena djela ratnog zločina, zločina protiv čovječnosti
podignute optužnice
SIJEČANJ – PROSINAC 2014. GODINE
podaci s web stranice ŽDO- a (obavijesti)

Br.	Početak istrage	Broj osumnjičenika	Podignuta optužnica	Naziv kaznenog djela	Mjesto i vrijeme izvršenja zločina	Okriviljenici	Status okriviljenika	Broj žrtava / status žrtve
ŽDO Osijek								
1.	16.07.2013.	15 državljanini Republike Hrvatske	K-DO-33/13 od 17.06.2014. Istraga je vođena protiv 14 osoba Kako su 4 osobe nedostupne pravosudnim tijela RH sukladno odredbama ZKP, istraga u odnosu na njih prekinuta 25.3.2014.	Ratni zločin protiv civila (čl.120.st.1. OKZ RH) i čl.122. OKZ RH	Trpinja, 14.09.1991. godine do kraja studenog 1991. godine	10 okriviljenika: Stivo Pantić, Milisav Atanacković, Milenko Pantić, Đoko Stajić, Zoran Ranković, Zoran Gajanin, Simo Stević, Željko Vuković, Miroslav Kovačević, Jerko Mičić	pripadnici srpskih paravojnih snaga i parapolicajskih snaga: TO Trpinja i Odjeljenja milicije Trpinja	ubijeno 17 civila i 7 ratnih zarobljenika nesrpske narodnosti; zlostavljano 14 civila i 3 ratna zarobljenika nesrpske narodnosti
2.	16.07.2013.	1	18.12.2014.	Ratni zločin protiv civila (čl. 120.st.1. OKZ RH)	Erdut, 22.11.1991. godine	1	pripadnik srpskih parapolicajskih snaga: Odjeljenje milicije Erdut	zlostavljana 2 civila nesrpske narodnosti
3.	01.09.2014. nastavak istrage	1 državljanin	12.11.2014.	Ratni zločin protiv civila (čl.120.st.1. OKZ RH)	Godinjska Bara, Trnovo, Bosna i Hercegovina,	1 okriviljenik Milorad Momić	Pripadnik srpske paravojne jedinice „Škorpioni“	ubijeno 6 civila bošnjačke narodnosti, od toga 3 žrtve su bile u dobi od 16, 17 i 17

		Republike Hrvatske i Republike Francuske			tijekom srpnja 1995. Godine		pridružene vojsci Republike Srpske	godina
ŽDO Rijeka								
4.		1 državljanin Republike Hrvatske	05.11.2014. ŽDO iz Rijeke predložilo produljenje istražnog zatvora zbog osobito teških okolnosti djela, (čl. 123.st.1.t 4. ZKP)	Ratni zločina protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH)	od 15. do 28.08.1995. godine, selo Kijani	1 okrivljenik Rajko Kričković	pripadnici 118. Domobranske pukovnije iz Gospića	civili R.S. i M.S. ubijeni, M.S. ubijen i zapaljen s kućom i stokom
5.		1 državljanin Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine	18.07.2014.	Ratni zločina protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH)	od 11.06. do 13.08.1994. godine, Velika Kladuša (Bosna i Hercegovina)	1 okrivljenik Čazim Behić	pripadnik snaga samoproglašene Autonomne pokrajine Zapadna Bosna, upravnik sabirnog centra – logora Drmalićevo	držanje žena, djece, trudnica, invalida, muškaraca svih starosnih dobi u neprimjerenim prostorijama i neljudskim uvjetima, silovanje jedne logorašice
6.		2 državljanin Republike Hrvatske državljanin Republike Srbije	24.06.2014. ŽDO iz Rijeke predložilo je protiv II okr, koji je nedostupan pravosudnim tijelima RH, produljenje istražnog zatvora (čl.123.st.1,t.2. i 4. OKZ RH)	Ratni zločina protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH)	početak listopada 1991. godine, mjesto Kablar (grad Karlovac)	2	Pripadnici srpskih paravojnih snaga, I okr. zapovjednik voda čete TO Gornji Sjeničak II okr. pripadnik voda čete TO Gornji Sjeničak	civil I.G. ubijen
7.		1 državljanin Republike Srbije	29.01.2014.	Ratni zločina protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH, u vezi s čl.28.OKZ RH)	od 08.03.1992. do 06.08.1995. godine, šire područje Karlovca	1	Pripadnik srpskih paravojnih snaga – zapovjednik 1. Bataljuna V Kordunaške brigade TO Vojnić	2 civilne osobe ubijen, civilno stanovništvo hrvatske nacionalnosti prisiljavano na kopanje rovova, 50 kuća i gospodarskih objekata zapaljeno, odvezena stoka, poljoprivredni strojevi i osobna vozila, nezapaljene kuće devastirane
ŽDO Zagreb								
8.		2 državljanini Republike Srbije	30.12.2014. ŽDO iz Zagreba predložilo određivanje istražnog zatvora (čl. 123.st.1.t.1. i 4. ZKP)	Ratni zločina protiv civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH)	početak listopada 1991. godine, mjesto Bišćanovo (u blizini Gline)	2	pripadnici srpskih paravojnih snaga - TO Gline I okr komandant II odreda TO Gline II okr pripadnik II odreda TO Gline	civil J.B. zlostavljan i ubijen ubadanjem nožem u predjelu vrata
9.		1	30.05.2014.	Ratni zločina protiv	19.11.1991.	1	Pripadnik srpskih	V.M. (duševni bolesnica),

		državljanin Republike Srbije		civilnog stanovništva (čl.120.st.1. OKZ RH)	godine, Donja Bučica		parapoličijskih snaga – komandir Specijalne jedinice „Milicije Krajine“ Glina, zvani „Šiltovi“	M.M. ubijene
10.		1 državljanin Republike Srbije	23. 12. 2014.	Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. i članka 122. u vezi članka 28. stavak 2	od 12. rujna 1991. pa do kraja 1991. godine u logoru ratnih zarobljenika Manjača u blizini Banja Luke (Bosna i Hercegovina)	1 Ratko Andrić	potpukovnik JNA i zapovjednik logora ratnih zarobljenika Manjača	zlostavljano 343 zarobljenih pripadnika Hrvatske vojske i MUP-a RH, jedna osoba preminula od zadobivenih ozljeda.

**TABLIČNI PREGLED RADA ŽUPANIJSKOG DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA IZ OSIJEKA
kaznena djela ratnog zločina, zločina protiv čovječnosti
istrage i obustave istraga
SIJEČANJ – PROSINAC 2014. GODINE
podaci pribavljeni od ŽDO Osijek**

Broj osumnjičenika	Broj predmeta	Naziv kaznenog djela	Mjesto i vrijeme izvršenja zločina	Tijek postupka	Status okrivljenika	Broj žrtava / status žrtve
1 državljanin Republike Hrvatske	K-DO-18/13	osnovana sumnja na počinjenje kaznenog djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava ratnog zločina protiv civila (čl.120.st.1. OKZ RH	veljača 1992. godine, Vukovar	sukladno odredbama ZKP, s obzirom da je okrivljenik nedostupan pravosudnim tijelima RH, rješenjem prekinuta istraga 25.3.2014.	pripadnici srpskih paravojnih snaga	silovane dvije ženske osobe, civili
1 državljanin Republike Srbije	K-DO-45/13	osnovana sumnja na počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv civila (čl. 120.st.1. OKZ RH) i kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika (čl.122. OKZ RH)	od 01.09.1991. godine do svibnja 1992. godine u Antinu	sukladno odredbama ZKP, s obzirom da je okrivljenik nedostupan pravosudnim tijelima RH, rješenjem prekinuta istraga 19.01.2015.	zapovjednik Štaba TO Markušica i zapovjednik Štabova TO Antinska Mlaka, Ostrovo, Gaboš, Palača i Podrinje, pripadnik srpskih parapoličijskih snaga	16 civila zlostavljano 25 civila ubijeno U Antinu ubijena 2 člana Kriznog stožera obrane sela
1 državljanin Republike Srbije	K-DO-29/13	zbog počinjenja kaznenog djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava ratnog zločina protiv civila (čl.120.st.1. OKZ RH)	od 15.10.1991. godine do kraja 1991. godine	sukladno odredbama ZKP, s obzirom da je okrivljenik nedostupan pravosudnim tijelima RH, rješenjem prekinuta istraga 19.12.2014. godine	pripadnik srpski paravojnih snaga – TO Opatovac	uz prijetnju smrću silovanje, u više navrata, jedne oštećenice

TABLIČNI PREGLED RADA ŽUPANIJSKOG DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA IZ ŠIBENIKA I SPLITA
kaznena djela ratnog zločina, zločina protiv čovječnosti
istrage i dopune istrage
SIJEČANJ – PROSINAC 2014. GODINE
podaci s web stranice ŽDO iz Šibenika

Broj osumnjičenika	Naziv kaznenog djela	Mjesto i vrijeme izvršenja zločina	Tijek postupka	Status okrivljenika	Broj žrtava / status žrtve
4 3 nedostupne osobe 1 državljanin Republike Hrvatske	osnovana sumnja na počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv civila (čl.120.st.1. OKZ RH)	od kraja rujna do kraja studenog 1991. godine, zatvor u Kninu	ŽDO iz Šibenika podnijelo zahtjev za proširenje istrage protiv 4 osobe (3 osobe nedostupne pravosudnim tijelima RH, 1 osoba hrvatski državljanin)	pripadnici srpskih paravojnih snaga 3 osobe zatvorski čuvare protiv osumnjičenog hrvatskog državljanina, uhićenog 10.01.2014. godine, ŽDO predložilo određivanje pritvora zbog opasnosti od bijega protiv ostalih osumnjičenika je već ranije, tijekom istrage, određen pritvor i izdane tjeralice	psihičko i fizičko zlostavljanje jednog civila u zatvoru, nanošenje tjelesnih ozljeda, nedugo nakon puštanja iz zatvora od posljedica zatočenja i zadobivenih ozljeda preminuo
ŽDO Split					
2 državljanina	osnovana sumnja na počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv civila (čl.120.st.1. OKZ RH)	23. rujna 1991 u zaseoku Žepine (Vrana Stabanj)	ŽDO iz Splita podnijelo rješenje o provođenju istrage K-DO-6/2014 od 22. siječnja 2014.	Prvoosumnjičeni pripadnik milicije RSK, drugookrivljeni pripadnik TO Prvookrivljeni uhićen 21. siječnja 2014. Drugookrivljeni nedostupan	Zlostavljanja jedna osoba

TABLIČNI PREGLED RADA ŽUPANIJSKOG DRŽAVNOG ODVJETNIŠTVA IZ ZAGREBA
kaznena djela ratnog zločina, zločina protiv čovječnosti
istrage i dopune istrage
SIJEČANJ – PROSINAC 2014. GODINE
podaci s web stranice ŽDO iz Zagreba

Broj osumnjičenika	Naziv kaznenog djela	Mjesto i vrijeme izvršenja zločina	Tijek postupka	Status okrivljenika	Broj žrtava / status žrtve
1 državljanin Republike Hrvatske	osnovane sumnje na počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ-a RH	u rujnu 1993. godine u mjestu Lički Čitluk	21.5.2014. Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu je donijelo rješenje o provođenju istrage protiv hrvatskog državljanina	pripadnik 9. gardijske brigade Hrvatske vojske	Ubijena jedna NN ženska osoba.
8 državljanina Republike Srbije	osnovane sumnje na počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. u odnosu na trećeokrivljenog	sredinom listopada 1991. godine u Glinskom Novom Selu trećeokrivljeni-sredinom studenoga 1991. godine u	5. 6. 2014. Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu je donijelo rješenje o provođenju istrage protiv osmoricе državljanina Srbije	Pripadnici teritorijalne obrane Gline	32 osobe ubijene 1 ženska osoba ubijena

	zbog dva ratna zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ-a RH	mjestu Prekopa			
2 državljana Republike Hrvatske	osnovane sumnje na počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. OKZ-a RH.	tijekom napada JNA i teritorijalne obrane te srpskih paravojnih formacija na hrvatska sela glinskog područja u sklopu vojne akcije "Kupa" usmrtili su 4 osobe dok je jedna osoba preživjela u selu Sibić	19. 12. 2014. Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu je donijelo rješenje o provođenju istrage protiv dvojice hrvatskih državljana	II. vod čete Luščani, Odred TO Banski Grabovac	4 osobe ubijene (B. D., T. V., J. V. i M. Š.), jedna preživjela (J. Š.)